Posteriora magistri Johannis Maioris.

Venduntur parisius in vico sancti
Jacobi ad intersigniũ diui Martini

Posteriora. Magistri Johannis Maioris noviter impressa: necnon per eundem accuratissime castigata feliciter incipiunt.

In manus liber posteriorum occurrit ad omne genus sciendi apprime accommodatus cuius expers utriusque philosophie pariter et theologie (credite michi) immunis abibit In hoc docetur quid res est ipsa scientia: quonam pacto scaturiat An nobis a primordio suapte natura sit insita per exercitationem vel acquisita Hic de habitibus intellectualibus eorundemque incompossibilitate tractatur In aliis libris futilibus multi nodum in cirpo queritant: hic autem nebulas in pariete pictas hisce saxa volvatis Et si non omnes pari passu huius artis apicem attingere poteritis: quilibet secundum ingenioli vires labori improbo operam navabit Et si non omnibus datum est adire corinthum: saltem vitriaci visitemus magalia Nimirum hec ars ambages amplectitur nexibus gordii similes Quos dissolvere serpentino more conemur verborum pluralitate a tergo relicta ad litteram properantes dicamus.

Iste est liber posteriorum analecticorum Aristotelis hoc est liber posterioris resolutionis duplicem resolutionem habens Una est silogismi in sua principia communia videndo quomodo quilibet silogismus habeat regulari per sua principia communia scilicet per dici de omni et dici de nullo Alia resolutio docet resolvere propositiones scibiles in sua principia ut hic quare libri priorum hunc librum antecedunt cum de communioribus considerent scilicet quolibet silogismo. liber iste solum de silogismo demonstratio Secundo liber priorum de forma silogismi tractat hic liber de silogismo demonstrativo modo terminus iste connotat quod procedat ex primis veris ut latius infra dicetur que se tenent ex parte materie modo forma aliquam perfectionem habet respectu materie igitur licet materia sit prius tempore sic liber iste ordine doctrinelibrum priorum sequitur topicorum dignitate precedit Hunc librum totalem in duos libros partiales scindit philosophus Et rursus primum librum in tractatus geminos secernit et iterum tractatus per capita partitur ut per futura notum euadet.

Primam propositionem

prohemii in medio proponit. Omnis doctrina et disciplina ex preexistenti fit cognitione. Hanc contra antiquos achademicos utputa heraclitum cratillum et socratem ex una parte ponit qui dixerunt nichil contingit scire. Quarto ethicorum dixit Aristoteles socrates negavit ei scientiam in esse Etiam contra recentiores achademicos puta platonicos qui tenuerunt contingit aliquid scire sed nichil de novo. Si omnis doctrina et disciplina intellectiva ex preexistenti fit cognitione ergo disciplina et doctrina sunt contra primos Et si ex preexistenti cognitione ergo aliquid fit denovo

Contra secundos. doctrina

et disciplina non differunt in re sed solum in connotato doctrina enim supponit pro qualitate connotando quod a doctore emanet et disciplina pro eadem connotando quod a discipulo recipiatur doctor

in presentiarum animam hominē vel angulum scriptum vel vocē vel equiualens amplectitur Ex quo liquet q aiaestdoctrix et discipula respectu sui Secundo sequitur q hec ɔsequētia nichil valet in hoc supposito ē doctrina ergo suppositū est doctor qz posito q doctrina sortis a platone ꝓficiscatur anima sortis paruz ad hoc conducente aīs est verum et consequens falsum

Propositio p̄fata potest

bifariā legi Primo de notitia i qua est status Secundo magis ad intentionem lr̄e omnis notitia ꝓpositiōis dubie que acquiritur ex notitia alterius propositionis minus dubie vel vel aliaruz minus ancipitū emergit Hoc probat Aristoteles in omnibus scientijs i mathematicis vtpote geometria/arismetica/musica/ ⁊ astronomia . Intuimur geometrā peritū ꝓponentem in mediū hanc dubiam inueni geometre super lineā datam cōtingit triangulum equilaterum collocare accipere ꝓpositiones notiores propter quarum connexionem in bona consequentia ad hanc dubiā protinus iuuenis geometer clare assentit Idem patet in dyalecticis tyrunculus in dyalecticis hanc hesitans. nullus homo non est animal a prouectiori ostenditur hec consequētia bona q̄libet homo est animal ergo nullus homo nō est animal per regulas nomina et verba transposita et post contra assentiendo antecedenti repēte consequenti adherebit Idem patz de oratore . nichil est tam horridum tam incultum quin dicendo fiat probabile Orator verbis vincit vir bellicus armis Eadem ratione vehemēter persuasiuas audiens:illarum conclusioni applaudet:exemplū accipe ex demostene atheniēsis senatum in suam sententiam impellente Ex quo patet in presentiarum notitia et sciētiam et opinionem amplectitur Littera claret p̄ter hoc quod dicit triangulum esse passionem vnitatis ¶Ad hoc multifariā dici potest exēploruz non requiritur veritas Secūdo hoc intelligitur de numero ternario quia vnitas est subiectū trianguli ad hūc sensum q super vnitatē leuando vnitates binas numerum ternarium ꝓcreabis A.ij sic q per triangulum p̄mam passionem geometrie intelligit et per vnitatem primam arismetice.

Circa litteram dubitat

quid est noticia sensitiua et quō ab itellectiua discrimen habet.

Secundo dubitatur de

veritate huius omnis doctrina ⁊ disciplina ⁊c.an ē dabilis p̄ria sensatio

Tertio dubitatur de veritate

huius propositionis cognitis maiore et minore simul tempore cognoscitur conclusio

Quarto dubitat de ydē

ptitate vel discrimine notitie apprehensiue et adhesiue et de mēbris notitie adhesiue.

Quito an noticia adhe/

siua vel scientia sit propositio

Sexto quomodo gene/

ratur fides et quis est ordo nobilitatis istarum qualitatum

Septimo de precognitio

nibus et an bruta sillogisant

Ad primuz respondetur

q noticia sensitiua est qualitas qua formaliter sensus sentit et ista est duplex:scilicet exterior que iterum est quintuplex quedam est visio quedaz est auditio quedam tactio quedaz olfactio quedam gustatio ita q quelibz harum est terminus mētalis Ex quo

perspicuuz est nō idem esse visus et
visio. visus est instrumentū vidēdi
visio actus mediante quo ocul⁹ vi=
det et eodem modo de auditu et au
ditione et aliis potentiis et earum
accidētibus dicatur. Alia est noticia
sensitiua interior ⁊ talis est diutur
nior exteriori. hoc potest ostendi in
brutis et postꝙ natura dignifican=
da est quo ad posse ⁊ illud nichil im
perfectionis dicit et brutis conue=
nit a nobis non negabitur ꝙ bruta
aliquas noticies in rerum absētia
habeant non est questio ꝙ in nobis
sit noticia intellectiua nemo est qui
ambigit sed quare noticia sēsitiua
appellitetur digladiantur philoso=
phi aliquib⁹ tenentib⁹ duas aīas in
hoīe. s. sensitiuā et itellectiuā realr
distictas aliis vnā aīaz ī hoīe ponē=
tib⁹ q̄ ē itellectia ⁊ sēsitia lz drfiti ra
tiōe qs opiniōes ī supcilio logic⁹ dz
pcurrē pmi dicūt ꝙ noticia ea ppt
est sēsitia qz aīe sēsitie īheret ⁊ sēsiti
ua exterior q̄ pti aīe forinsec⁹ īheret
vt visio pti aīe q̄ oculū informat ⁊
auditio illi pti aīe q̄ aurē q̄lificat et
ita ī aliis noticia sēsitiua iterior pti
iteriori aīe adiacet fortasse alterius
spēi a priori et noticia itellectia aīe
itellectie subiacz tāꝙ subiecto. q̄ po
nūt vnā aīaz sūt biptiti aliq̄b⁹ noti
ciam sēsitiuā ī aīa ⁊ organo ponēti
bus ita ꝙ dicūt visionē nō īherē aīe
itellectie cū ipa sit īptibilis et visio
q̄libz extēsiue diuisibil' sz īheret ocu
lo et aīe copulati nec ex hoc hētur ꝙ
accñs diuisibile extēsiue subiecto in
diuisibili īhereat sz itellectia aīe in=
tellectie īheret. tertii asserūt q̄ āli
bet noticiā ⁊ sēsitiuā taz iteriorē ꝙ
exteriorē parit ⁊ itellectiuā aīe in=
tellectie īherere sz vocat sēsitiua p
quāto p̄reqrit sēsū ad hoc ꝙ pduca
tur et itellectia qz pōt esse absq̄ hoc
ꝙ sensus agat vt sz ī aīa sepata ecce
quō ... secūduz hax triū positio
nū p̄ncipia d' istis tmīs differēdū est.

Ad secundum dubium d²

ꝙ nonnūꝙ habet noticia intellecti
ua alicui⁹ rei sine sēsitia eiusdē ptz
de notitia quā habemus de deo de q̄
nullā sensitiuā habem⁹. sz ppō in=
telligit de itellectiua ppa naturalr
acq̄sita q̄ sp fit vel fiebat ex sēsitia
eiusdē sz magis loq̄t aristo. de noti
ticia cōplexa ppōis dubie que ex alia
noticia scaturit vt paulo an̄ memi
mus an sit p̄ma sēsatio hoc est an sē
satio exterior pducat īstātanee int
doctos est disceptatio et teneo ꝙ sic
tuz auctoritate aristotilis x. ethices
ca. iiii. ꝙ delectatio fit ī instāti quē=
admodū visio tū rōe pbat si q̄s sur
sum aspiciat adeo cito stellā in celo
intuebit sicut vnā auē parū s nos.
si p̄us auē parū s nos signet illō tē
pus q̄tūcūq̄ puū ī q̄ possum⁹ illaz
videre lācealit distantē an̄ꝙ videa=
mus aliud visibile ī duplo plus di=
stās tūc oz dare plus tpis ī duplo ad
vidēdū visibile in duplo p̄cise plus
distās et triplū tpis ad visibile tri=
fariā distās ⁊ sic cōñr ⁊ cū cētū mille
eq̄les distātias ad min⁹ int nos ⁊ ce
lū īuenim⁹ dabis diē vel horā an̄ꝙ
celū pōt videri qd̄ est fl'm ⁊ cōtra ex
perientiā sec⁹ est de auditiōe q̄ cum
motu ebullit si dicas spēs eē nobis
ppinq̄s argumētū est de lumie sol'.

Contra istud arguitur.

Ex hoc sequit ꝙ visibile puta vna
stella mltiplicaret suas species vsq̄
ad nos in instanti cōñs est falsum qz
nichil agit in distans quin p̄us agat
in propinquuz: rñr dubitādo illa=
tum dubitatio est iter litteratos vi
ros an sint ponende tales species in
medio quales argumentum suppo
nit aliquibus dicētibus ꝙ nulle sūt
immo ad hoc ꝙ ego videam visibi=
le aliquod puta parietē sufficit pa=

rietis pñtia et potētia visiua mea be ne disposita nec sūt alie species istī habēt dicere q posito vacuo inter me et celū / celū possū videre ali⁹ est modus perspectiuaꝝ tritio: q sūt ponēde spēs colorat ratione vertī cē capitis mei puta coronā rasā nō possū videre esto q ponat speculuꝫ faciali ter aū me sed ponēdo vnum ex opposito faciei et alterū in capite corona video et hoc nō potest sal uari nisi p spēꝝ reflexionē i alterutrū speculū simil'r non possū videre sor tem a tergo sine speculo michi aūpo sito sed ipo posito sortē retro video ergo oꝫ dicere q sortes producit su as spēs vsq ad speculuꝫ que ad me reflectuntur et sorteꝫ repñsentant. Ut hic materia cursi itelligat quia ad phiam attinet ꝓpōnes succincte ponam. ¶ Prima est spēs qualita tū ꝫtrariaꝝ non aduersantur. ꝓba tur ꝓpō video parietē nigredine maculatū ibi similiter albedinē et nigredinem video ergo ille spēs trā seūt per idē mediū qꝛ non valet di cere q species albedinis multiplicā tur per vnā partē et nigredinis per alterā quia si essent mille oculi or biculariter circa parietē positi ho mines et albedinē et nigredinē itue buntur et nō sine speciebus aliodn supuacaneū foret eas asserē eē igit ꝓpō vera. ¶ Scda ꝓpō q̄lib ꝫ ps visi bilis causat vel cōcausat suas spēs per quālibet partem medii hoc pa tet per multos oculos circulariter positos circa visibile ita q non opor tet dicere q quadrupedale albū sic se habet q vna pedalitas producit suas spēs p vnā q̄rtā parteꝫ medii et sic de trib⁹ aliis pedalitatib⁹ nec valet dicere q quelibet ps visibilis multiplicat easdē spēs p oēs partes medii qꝛ tūc idē accñs eēt in pluri bus subiectis adeq̄tis quod abhor ret natura sed quadrupedale datuꝫ sic se hꝫ q producit aliquas species per vnā pteꝫ medii et alias per ali am ptē medii et tcias per tciā partē et sic de qualibet pte illius pedalita tis et aliis trib⁹ pedalitatib⁹. ¶ Ter cia ꝓpō quāto visibile est mai⁹ tan to plures spēs sunt i medio. hoc pa tet ex pmissis.

Contra hoc arguitur. qꝛ tunc totum debet apparere in du plo albius q̄ sua medietas et i qua druplo q̄ sua quarta pars cōtra ex perientiā. Rñdetur q pugione plū beo cedis ille spēs sese non intendūt et qualitatem vnā nō costituunt sꝫ esto pro nunc q sic non sequitur il latū et cā est qꝛ spēs vnius ptis nō repñsentant alterā tñ tota spēs et noticia in ocl'o est intensior. Cōtra totū intēsi⁹ repñsētatur q̄ pars vt de noticia sortis et platonis ifra di cetur ¶ Quarta ꝓpō non est ꝓ ptera seq̄ns q spēs ab oibus par tibus ꝓducta sit infinita intensiue qꝛ nō sūt infinite ptes eiusd intēsi onis nō cōicantes in eadē parte sub iecti qꝛ species ꝓducta ab vna me dietate visibilis est dupla ad specie ꝓductā ab vna quarta vt qualis est proportio partiū visibilis i ma gnitudie tal's ē ꝓportio spēꝝ ab illis ptib⁹ ꝓducibiliū ceteris pib⁹. q̄nta ꝓ pō ymago q̄ appet i speculo nō ē i il lo. ꝓbat qꝛ q̄dlꝫ accñs extēsū diuidi tur diuiōe subiecti ita q si albū pe dale se iūget i duas ptes equas vna medietas albedinis manebit i vna pte alta vo i alia sed sic nō est de sy mulachro speculi si speculū secet i tres ptes tres apparebūt ymagines ita q scdꝫ mltitudinē ptiū fractaꝝ appebit simulachroꝝ pltas mō p tes manēt ali⁹ mōi isup nllū accñs migꝛt de subiecto in sbm sꝫ ad motū visibil'i in speculo visi apparet spēs cōtinue moueri in speculo quod est falsū non est verisile q sꝫ ad motū

visibilis corrũpitur prior ymago et generet̃ noua non est in speculo res quã speculamur in illo. sꝫ spẽs reuerberant̃ a speculo et ipm̃ visibile per spẽs reflexe videt̃ hoc est simulachrũ. Sexta ꝓpõ si eẽt vacuũ inter me ⁊ celũ nõ posse videre celũ ptꝫ celũ nõ põt videri nisi per spẽs suas q̃ nõ hñt mediũ ꝑ calidũ qꝛ accidẽs nõ potest eẽ ꝑ naturã sã subiecto. Septima ꝓpõ verisile est ꝙ si fortes i aere esset pedalit̃ circa se se et circulariter extra pedalitatem vacuũ ꝙ aer esset ei speculuꝫ quia ꝙꝙ ita sit nũc ꝙ corpus ꝑcise politũ vt arma polita lapis cornu pupilla oculi vitrum et huiusmõi solum reflectent species sensim tunc sic nõ esset et causa est quia species non possunt vlterius progredi sed hec ratio debiliter concludit patet in ferro rubiginato ⁊ in corporibꝰ asperis quare ego nõ video aliquẽ post me esto ꝙ non habeam speculum obiectum post vbi ibi sũt species ac si visibile esset ad faciem et an visibile requirat lumẽ ad hoc ꝙ producat suam specieꝫ missa facio quia partim extra propositum sed non abs re euagatus sum.

Ad tertium dubiuꝫ quod sic itelligit̃ ꝙ quis ꝑt maiori assẽtire anteꝙ ꝯclusioni assentiat et pariforma minori anteꝙ conclusioni assentiat sed ꝙ primum illis i forma positis assentit et scit ꝯsequẽtiam esse bonam mox conclusioni assentit dummodo sciat ꝙ ex vero non sequitur propositio falsa non reflexiua. hec regula in effectu tantum valet sed aliqua consequentia est bona scita esse bona ab aliquo si sciatur ita esse sicut significatur ꝑ añs scit̃ ita eẽ sicut significatur ꝑ consequens dummodo non repugnat ꝯñti sciri dẽ scita eẽ. qꝛ si nesciat̃ eẽ bona nõ oportet. dꝫ signãter dummodo non repugnat ꝯñti sciri ꝓpter tales ꝯñas nullũ ꝯñs est scitum ergo nullũ ꝯñs est scitũ qꝛ vel illud ꝯñs est scitũ vel nõ. si primuꝫ tunc scit̃ ita esse sicut ꝯñs significat sꝫ ipm̃ significat ꝙ nullũ ꝯñs est scitum et ita est ꝑ aduersariũ et ipsuꝫ est ꝯñs ergo ipm̃ non est scitũ si secundũ ꝓpositũ añs significat nullum consequens esse scitũ ⁊ ita est per casum qꝛ pono nullã aliã ꝯñaꝫ esse vel si sit alia pono consequens impossibile tuc añs est scitum ergo illa conditione opus est. Contra regulam multifariam instatur bene sequitur quecũqꝫ sunt equalia vni tertio sunt eq̃lia inter se. A et c sũt equalia vni tertio scꝫ b ergo a et c sunt equalia. stat ꝙ aliquis assẽtiat antecedenti et tamen non assẽtiat consequenti esto ꝙ sciat consequẽtiam esse bonam igitur. minor ptꝫ posito ꝙ a ⁊ b sint duo corpora ferme equalia sed b a exuperet imperceptibiliter et c b excedat etiam imperceptibilitar sed c a sensim excedat totꝰ casus est possibilis maior est cõis animi cõceptio ergo assẽtit illi fortes et assẽtit minori ꝑ ꝓpotesim igit̃ toti añti et nõ assẽtit ꝯñti et pono ꝙ sciat ꝯñam esse in darii. Rñr ꝯcedo sit argumentũ nõ est cõtra mentẽ aristotilis qꝛ talis nõ cognoscit minorẽ capiendo cognoscere sicut aristotiles capit sꝫ ad argumentum in se. qꝛ is nõ assentit antecedẽti totali immo dissẽtit minori postꝙ videt ꝯñs esse falsum ⁊ ad sensum hoc ꝑcipit et scit ꝙ ex vero nõ sequit̃ falsũ saltẽ extra reflexiuas et scit maiorẽ esse veram stati minori ꝑ intellectũ dissentit qꝛ sensum delirantem ille castigat. Contra hoc arguit̃ vñ sedꝫ oĩs rex loq̃t iste ẽ rex dicẽdo iacobũ regẽ corã te quẽ tu dubitas eẽ regẽ ergo ille loquitur posito ꝙ tacẽtẽ eũ ĩtuearis ⁊ tñ assentis antecedẽti in illo casu ⁊ ꝯñti dissẽtis vel saltem consequẽti

dissentis et dubitas antecedēs. Ad hoc argumētū dr̄ q̄ n̄ directe vib₃a tur in regulā s₃ q₃ eī⁹ solutio argumētū p̄cedēs eneruat dr̄ q̄ nō dubitat ille añs q̄ cōseq̄nti dissētit q₃ r̄ia ē si qs scit vnā ꝯn̄a₃ bonā si ꝯn̄s est ab illo negādū añs nō est dubitanđ talis i casū scit añs eē f̄lm vex nullā p̄tē scit esse f̄la₃ nō icōueit dare vnā copulatiuā quā scio eē falsā cuius vtrāq₃ p̄tē dubito p₃ hic egipt⁹ est i affrica et nulla egipt⁹ ē in affrica sic hic in argumēto ꝓposito postq̄ scio ex vō nō seq̄ f̄l₃ ⁊ video hoc ꝯn̄s f̄lm ille lodē demōstrādo iacobū tacētē ⁊ scio ꝯn̄am bonā mox p rōis discursū scio totale añs f̄lm. Scdo arguitur. itellect⁹ ē finite capacitatis ergo itellect⁹ p̄t h̄r̄e tot noticias q̄ nō plures et ponam⁹ q̄ p̄t p̄cise h̄r̄e decē noticias vl' cētū i idē redit habeat septē noticias iā h̄ebit maioꝛ ls noticiam miorē et bonitatē ꝯn̄e ⁊ p ꝯn̄s nō p̄t h̄r̄e noticiā cōclōis q₃ si sic haberet vltra decē ꝯtra ypotesi ꝓ hoc argumēto notabis duplex ē aie capacitas q̄d actius q̄dā vo passiua nō q̄ sit duę res q̄rū vna sit aie capacitas actia altera passiua. s₃ d₃ h̄t illi teri penes ꝯnotata capacitas actia supponit p₃o ip̄a aia ꝯnotādo q̄ p̄t vitaliter actie ꝯcurrē passia cōnotat q̄ p̄t suscipere siue cōcurrat siue nō Pria duplex ē noticia q̄d actualis q̄dā hitualis de noticiis hitualib⁹ nō est status ₃ q̄cūq₃ hitu dato i intellectu. intellect⁹ plr̄s p̄t suscipere s₃ de actuali vulgatioꝛ op̄io t₃ status ₃ ita q̄ aia actie p̄t ꝯcurrē cū certo nūero noticiarū sic q̄ nō cū plurib⁹ clare i tuemur / pluribus itentus mioꝛ est ad singula sēsus / etiā in hitibus videᵉ nisi cū oꝛdine sumāt hō ē in habituū multitudine nō seriati capto rū confusus tunc dr̄ q̄ aia postq̄ ē finita in agendo p̄t h̄r̄e 10. noticias vel numerū certū in idem redit et vnus āgelus postq̄ est ꝑfectioꝛ plures noticias p̄t h̄r̄e. Cuius potētia passiua seu receptiua sit ifinita p₃ quia aia p̄t qualitates tot recipere quod deus potest in eā ponere. sed non erunt respectu illius anie noticie q₃ aia per eas nō cognoscit postq̄ actiue cū eis n̄ cōcurrit Isto nota to pono ꝓpōes positionē declarantes. ¶ P₃ima est capacitas aie passiua est infinita patet ex dictis. Secūda ꝓpō capacitas aie actiua est infinita. ꝓbat̄ hec capacitas passiua est ifinita ⁊ hec capacitas anie passiua est hec capacitas aie actiua ergo capacitas aie actiua est infinita. ¶ Tercia ꝓpō capacitas aie actiua nō est infinita capacitas actiua. ¶ Quarta ꝓpō hec ꝯn̄a est nulla aia est infinita capacitas passiua. ergo aia est finita res esto q̄ capacitas est res ꝓpter variationem appellationis. Quita ꝓpō ifinita q̄litas p̄t eē i aia itellectia sed nulla q̄litas potest eē infinita noticia saltē actualis in aia si aia q̄ teriatur i decē h̄ēt decē gradus noticiaꝝ deus pōt ponere mille res eiusdē sp̄ei cū noticiis q̄ aie inherebant s₃ nō erūt noticie respectu aie p₃ q₃ aia per illas mille res non cognoscit. nec actiue cū oībus illis cōcurrit. ¶ Sexta ꝓpositio i infinitū crescit notitia in subiecto s₃ i nullo subiecto crescit in ifinitū noticia p̄oꝛ pars patet quia quocunq₃ subiecto creato i quo est noticia vt i homine vt decem in alio possunt esse duodecim gradus noticie puta in angelo et in vno subiecto perfectioꝛi illo deus potest ponere quindecim et in alio subiecto decem octo et per consequens in infinitum quia quocunq₃ subiecto perfecto dato deus potest facere perfectius subiectum arg̃ secunda pars ex dictis. ¶ Septima ꝓpō non est inconueniens vt dicunt multi q̄ potentia anie nō terminetur in minimu₃ gradum quē non potest ꝓdu-

cere sed in maximum et hoc est quā
do non est actio in proprium cōtra
rium. ¶ Tunc rn̄detur ad formā ar=
gumēti admittendo ꝙ aīa habeat
istas decē noticias dicitur ꝙ his re=
manentibus non potest hr̄e plr̄es nō
propter quarūlibet duarū triū vel
decē repugnantiā sed ꝓpt̄ aīe actiui
tatē terminalem et in illo casu oꝫ
dicere ꝙ rl'a intelligit̄ nisi anima ha
beat tot noticias actuales ꝙ nō po
test eam capere vel ꝙ vna vel plu=
res alie noticie actuales desinat es=
se que non habent colligantiā cum
istis. Si dicas non est potior ratio
ꝙ vna noticia actualis desinat esse
ꝙ̄ alia dicitur ꝙ nō est magna ratio
sed itellectus aduertit circa aliquas
et non circa alias et hoc sufficit ex oī
bus hiis sequitur hec copulatiua ꝙ
capacitas aīe actiua nō potest au=
geri sed potest augeri aīe capacitas
actiua prior pars patet qꝛ si hec ca=
pacitas aīe potest augeri ⁊ hec capa
citas est hec aīa. ergo hec aīa potest
augeri quod est falsū. secunda pars
patꝫ per illud psalmiste. intellectus
bonus omibus faciētibus eū hoc ē
quāto homo est exercitatior tanto
plures noticias potest suscipere a=
ctuales. ¶ Contra istud replicatur
nemo potest habere noticiam maio
ris minoris et cōclusionis simul er=
go processus nullus consequentia ē
clara probo aīs quia tūc plures no
ticie essent simul in intellectu cōtra
illud secundi topicorum contingit plu
ra scire intelligere vero non respō
det ꝙ aristotilis ꝓpō duos hꝫ sēsus
quorum vnus est. cōtingit plura scire
intelligere vero nō. id est non ē pos=
sibile habere simul plr̄es noticias
actuales et hoc est falsū vt pꝫ mani
feste quādoquis simul videt nigre
dinem in pariete albo is noti etiam
albedinis et nigredinis simul ha=
bet idem patet in noticia reflexa ꝙ̄
non est eadem cum noticia directa
Contingit plura scire hoc est scien=
tia ē circa cōplexum hoc ē circa plu
ra intelligere vero non hoc est con=
tingit intelligere non plura hoc est
dictu intellectio est tam circa com=
plexum ꝙ̄ incomplexū vel sic conti
git plura scire habitualiter sciētia
per habitum vulgo diffinitur non
contingit intelligere plura hoc est
valde multa actualiter intellectio ꝯ
munit̄ actui attribuitur ex quo se=
quitur ꝙ ꝙ̄ꝙ̄ duo corpora nō pn̄t
esse ī eod̄ loco due noticie pn̄t ⁊ hoc
ē ex nar̄a rei nor̄ū ē parti experiētia
quo ad corpora de predicamēto sub
stantie partim ratione partiꝫ expe=
rientia de noticiis. ¶ Tercio argui
tur noticia maior is minoris et bo=
nitatis consequētie est causa ꝓdu=
ctiua sciētie sed oīs causa est prior
suo effectu ergo in illo instanti quo
ille tres cause partiales que coacer
uāt vnā causā totalem sunt in itel=
lectu noticia scientifica cōclusiōis
nondū est. Respondetur ꝙ in illo ī
stanti quo ille cause sunt simul po=
site scientia in eodē instāti ponitur
et ad maiorē ipsa distinguitur vel
tempore et sic negatur vel natura et
sic conceditur aliqs ē effectus quē
aristotiles debuit dicere fuisse ab e=
terno patet de luce solis apud corpꝰ
solis hoc est capto paruā partē spe
re solis propinquā corpori solis in
ter quā et solē nullum corpꝰ opacū
pt̄ mediare causatiuū vmbre et lu
minis solaris īpedimētū tūc tl'e lu=
mē fuit ab eterno et tamē habet ali
quā causā scꝫ solē. ¶ Contra hoc ar
guitur vel quelibet causa producit
suum effectū in instanti vel aliqua
et aliqua non/non primū vt liquet
nec secundum patet hoc est propter
repugnantiam in passo ad effectuꝫ

producendum sed probo q nichil sit quia tunc aqua remisse calefacta debet suscipere calorē summū quem potest recipere in instanti zñs ē ztra expiētiā pbaē zña scdō opinationem tertiorem que tenet q qualitates contrariei nullis gradibus sese compatiūtur tūc aqua calefacta remisse per totum nichil frigoris habet ergo reliquus calor producitur in instanti forte dicis aqua tamen habet inclinationē in contrarium quia non appetit esse sub calore postq̄ sue forme substātiali aduersaē. Contra illo dato aqua calefacta cuius calor iā est remissus et unus gradus frigoris productus frigus debet produci in instanti contra experientiam et patz zña aqua nichil repugnās frigori habet et ad hoc inclinaē ergo totale frigus pducitur in instāti. Rñr q ille qualitates q̄ determināt eis contrarietatem corporalem esto q nulla sit repugnātia i subiecto habent ex natura rei q successiue producanē mere spūales ut anime q̄litates vel partim spirituales ut lumen spēs dūmodo nō sit contrarietas in passo et passum ad hoc hēat inclinationē vel saltem nō in opposituz possunt in instanti pduci Si dicatur q scientia positis omnib⁹ suis causis in illo instanti nō pducitur sed imediate post illud instās et non daē primū instās in quo illa scientia est sed ultimum in quo nō est ut de uno angelo immediate post alium producto hoc non est rationabile quia redibunt argumenta quibus nisi sumus probare nō esse incōueniens aliquem effectum eē adeo cito sicut sua cā petēdo qui effect⁹ imediate post suā cām pducunē q̄ uero nō. Quarto arguitur volūtas est libera q̄ realiē est itellectus zhoc interest inē cām liberā et naturalē q omnib⁹ causis positis in cā libera pt nō poni effect⁹ potētie rōalis valēt ad opposita .i. periar. ergo oib⁹ istis positis voluntas ex sua libertate pt nō assētire zclusioni. Rñr q nō uniter volūtas pt oibus causis positis nō ponere effectū vel ponere effectū oppositū niobe non poterat nō tristari pēptis a diis suis liberis nec alcmeon euripides occiso suo pr̄e si.r assiriorū rex no uissim⁹ cōbustus i igne nō poterat non dolere lōge aliter est de sāctis martirib⁹ pro deo iugulatis speāliter ab eo adiutis istud partim dependet ex inferius dicendis an contingat contra dignitatē instare sed aliqui sūt effectus qui passionales non sunt qui possunt omnib⁹ causis positis nō poni et nunq̄ hoc est reperibile in causis naturalibus et hoc est satis discernimus. ex his ptz siquis habet opinionem hui⁹ nullus triāgulus habet tres angulos equales duobus rectis et adducātur premisse quibus euidenter assentit ad concludendum hanc triāgulus habet tres assentiet affirmatiue et talis assensus saltem actualis opinatiuus in oppositū statim corrumpitur propter causam actiuiorem superuenientē. Quinto arguitur non prius tempore sciē aliqua ppō q̄ ipsa habeat esse sz zclusio p aliqd tēpus hz eē post minorē igiē scitur posterius tpe ipsa minore ergo nō sit tpe sciēē Et zfirmaē sistati cognitā maiore et minore cognosciē cōclusio sequitur q̄ primum quis hz pncipia geometrie q sciret primā ppōem eius sz sup datā lineā et c. Cū scdo ex prima generetē zcurrētib⁹ aliis principiis sz petitionibus et communib⁹ animi conceptionibus sequereē q statim secunda cognosceretē et sic de aliis per ordinē. Rñr admissa maiore et mi=

noꝛe et toto ꝓcessu noticia maioꝛis et minoꝛis nō sufficiūt ſʒ ſit' cōquirit noticia bonitatꝭ ꝯñe q̄ ꝑcedrit ꝯñs. Ad ꝯfirmatiōēʒ nego ꝯñaʒ nō ei sufficit maioꝛꝭ ⁊ minoꝛis noticia hoc ē illa cū ꝓpōnū q̄s maioꝛē et minoꝛeʒ appellitaꝰ ſʒ oʒ eas adiuicē applicare. hoc ē de v̄tute sermōis oʒ hr̄e noticiam maioꝛꝭ ⁊ minoꝛis q̄ ꝓpōes nō sūt maioꝛ ⁊ minoꝛ nisi debite applicēt͛ cū ꝯñte friuolū ē addē si itellectꝰ aduertat ad ꝯñs qꝛ hoc ꝑsupponit͛ si actualiter cognoscat cōsequentiā eē bonā oʒ cōsiderare de ꝯñte.

Ad quartum. Duplex est noticia q̄dā ē apphensia q̄dā adhesiua apphēsiua ē respctū cuiꝰcūq; qd̄ ꝑt terminare actū potentie itellectiue siue sit ꝯplexū siue icōplexū qꝛ n̄ solū apꝑhendimꝰ incōplexū ſʒ ꝓpōes syllogismos ⁊ hmōi vl't oīa que recipiūt͛ a potētia itellectiā. Noticia adhesiua vl' iudicatiua est noticia ꝑ quaʒ assētit͛ vl' dissētit͛ ꝯplexo solū ꝯplexo assētiꝰ qd̄ veꝝ arbitramur et sic respctū ꝯplexi duplicē possumꝰ hr̄e actū ſʒ apphensiuū ⁊ adhesiuū qꝛ frequēt͛ q̄s apphēdit ꝓpōēʒ nec ei assētiedo nec dissētiēdo hꝰ pʒ de ꝓpōe neutra vt astra sūt paria. tūc dī͛ ꝙ oīs noticia adhesiā ē apphensia ſʒ n̄ cōtra pʒ ꝑma ps qꝛ si sit aliq̄ noticia adhesiua q̄ real'r ab oī apphensia distinguit͛ deꝰ ꝑt hāc noticiā adhesiuā in mēte soꝛtꝭ seruare q̄libet apphensiua coꝛrupta ⁊ sic aliq̄s assētit vni ꝓpōni qua nō apphendit qd̄ est fl'm secunda ps patet ex dictis. Ex q̄ pʒ ꝙ stat hr̄e duas noticias apphēsiuas spē distīctas respctū eiꝰ dc̄ hoc pʒ os ferat͛ nisi vna ꝓpō neutra tūc eā appꝛehēdo ꝑ noticiā appꝛehēsiuā postea adducat͛ michi ratio vel aūs per quā ꝓpōi date assētio iste assensus est noticia appꝛehensiua spē a pꝛiore distincta per vnā noticiā assētio per alterā nullo mō petis an aduniēte secūda noticia apphēsia ſʒ adhesiuū recedit ꝑoꝛ appꝛehēsiua ⁊ videt͛ ꝙ sic alias eēt supuacanea cuʒ ꝑ illā adhesiuā etiā apphendimꝰ rn̄det͛ postq̄ nō videt͛ repugnātia iter illas noticias et ꝓbate sunt distingui cōcedit͛ ꝙ stāt sit' i intellectu sed ꝑma apphēsiua paꝝ nūc deseruit nisi ad magis apphēdendā illā ꝓpōnē ꝙ ante. Foꝛte dicis ꝙ ille noticie non spē distīguūt͛ qꝛ octauo methaphisice si agēs sit vnū et matia vna effectus erit vnus ⁊ actus distingūtur per obiecta scd̄o de aīa et idē in quātū idē semꝑ natū est facere idē secūdo de gn̄atione hoc in ꝓn̄tiarū nō mouet nō ē ideʒ adeq̄tū obiectū ⁊ q̄n eēt non opʒ vt alibi de noticia intuitiua et abstractia in hoc s̄mo dicet͛. Sʒ noticia icōplexa apphēsiua terioꝝ huiꝰ hō ē risibilis ⁊ totiꝰ cōplexi ⁊ nūero ⁊ spē distīguit͛ vt pʒ ex obiectis ¶ Cōtra hoc ar͛. ergo deus ꝑt ab intellectu soꝛtis noticiam apphēsiuā ꝑtis excutere totiꝰ noticia manēte qd̄ nō est dicēdū negat͛ ꝯñia qꝛ nō q̄lʒ res distinctas ꝑt deus separe vna remanente postq̄ noticia apphēsiua ꝑtis est ps respctū noticie appꝛehēsiue cōplexi non nego q̄n hō ꝑt habere noticiā apphēsiuā q̄ ē adhesia nō hn̄do aliā ab ea spē distictā. Noticiaꝝ adhesiuaꝝ q̄dā q̄ assētit͛ vō q̄d q̄ assētit͛ flo. ⁊ noticiarū adhesiuaꝝ vō q̄dā cū foꝛmidīe ⁊ q̄d sine foꝛmidīe si sn̄ foꝛmidīe hoc est bifaria vl' cū euidētia vl sine euidētia si scd̄ʒ sic est fides/fides ē noticia certa ⁊ ieuidēs si cū euidētia hoc trifariā vl' ē noticia ꝑmissaꝝ et sic ē intellectꝰ. vn̄ itellectꝰ n̄ capit͛ hic pꝛo aīa itellectiā. ſʒ crebꝛiꝰ ꝓ ꝑmissarū noticia adhesia si sit noticia ꝯclōis d̄mōstrabl'is acq̄sita ꝑ itellectū sic est scīa. si sit noticia adhesia ꝯclōis et ꝑmissaꝝ sic ē sapiāa cū foꝛmidīe sic ē opinatio si adhereat͛ flo hoc duplr̄ vel cum foꝛmidine sic iterum est opinio vel sine foꝛmidine sic est

error adeo firmit hereticus adherꝫ
propōni heretice sicut fidelis ꝓpōi
catholice. et hec diuisio est similis
illi q̄ aimal secatem⁹ i aliq̄s ei⁹ spēs
sꝫ nō in oēs nā noticia adhesia quaꝫ
habeo ꝙ arnold⁹ sedet est adherētia
veri sine formidine ⁊ sub nullo ho
rū m̄brorū ꝯtinet. an experientia
sub scia includat infra dicet de arte
et prudētia nichil cōducit ad ꝓposi
tum sꝫ ad sextū ethices ecce sex noti
cias ꝑ ordinē. s. sapiam intellectum
scientiam fidem opinionem et erro
rem quarū nobilissima est sapia vt
patet de ei⁹ obiecto secūda itellect⁹/
tertia scia. q̄rta fides supra opinio-
nem q̄ ad firmitatē infra q̄ ad rōem
et supra simplr/quinta opinio/no-
uissima error ꝙꝙ error sit opiniōe
firmior quia est mala firmitas non
oportet ꝙ opinionem exuperet:

Ad quintum quod est. An

scientia sit propositio ⁊ eodē modo
de opinione fide errore et aliis qua
litatibus iudicialibus intelligatur
Pro quo nota ꝙ ꝓposita aliqua ꝓ-
positione demonstrabili puta triā
gulus hꝫ tres intellect⁹. sortes pōt
hr̄e multas mētales pōt ꝑmo natu
ralē siītudinē vocū vel scripturaꝝ
et illa est ꝓpositio ad placitū signi
ficās pt habere aliā mentalē q̄ apꝑ
hendit ꝙ ea res q̄ est triāgulus habꝫ
tres angulos absq̨ hoc ꝙ assentiat.
Perspicuū est in iuuene geometra
imo si duo audiant illaꝫ scꝫ grecus
et latinus ille iuuenis latin⁹ hꝫ hāc
mentalē supra mētalē quā hꝫ is gre
cus. grec⁹ format naturalem simi-
litudinē talium vocum que est pro
positio ꝙuis nō representet ei pro
positionalr et adhuc nō format hoc
in mēte illa res que est triangul⁹ hꝫ
tres illa cōiter vocat mētalis vlti-
mata cui vocalis vel scripta subor
dinatur postea peritus geometra ꝑ
angulū extrinsecū ꝑ medio i darii
cōcludit triāgulū hr̄e tres discursu
audito iuuenis assentit cōclusioni:
ille assensus producit de nouo i reꝝ
natura de q̄ est questio. Sꝫ hic bene
itellige qꝛ vulgarit dr̄ ꝙ noticia ap
ꝑhēsiua ꝯclusiōis nō gn̄at a noticia
ꝑmissaruꝫ hoc itelligas de apꝑhēsia
spē distīcta ab adhesia q̄ pt eē vt liq̄
do cōstat non adherendo ꝑmissis et
quia opinio plebea existimat a qua
libet apprehensiua adhesiuam di-
stingui dicit consequenter sed di-
co consequēter ad ea que superius
dixi ⁊ si interloquendū adhesiuam
apprehensiuam non appellitem in
telligo de apprehēsiua ab ea specie
distincta tunc redeundo eo a quo di
gressi sumus duplex est hic modus
opinandi inter doctores aliquibus
dicentibus ꝙ istud indiuiduum nō
est ꝓpō causa qꝛ est siplex mō q̄libꝫ
ꝓpō siue mentalis siue vocalis si-
ue scripta est ex pluribꝰ partibꝰ di-
uersarū rationū ꝯposita qꝛ sp copu
la spē distinguit ab extremis sꝫ assē
sus vocat ver⁹ nō denoiatiōe intri
seca puta ꝙ sit veritas quēadmodū
q̄libꝫ ꝓpō vera est suamet v̄itas sꝫ
est ver⁹ ꝑ quāto est circa obiectum
verū hoc est denoiatione extrīseca.
Alter est modus dicendi huic omni
no oppositus tenens quenlibet hu
iusmodi assensum esse propositio-
nem realiter immo verissime ꝓpo
sitionē nec est de rōe mētai apꝑhē-
siue ꝙ ex pluribus noticiis cōpona
tur vt ifra dicet et ꝙꝙ ita esset sec⁹
eēt de idiuiduo. radix hui⁹ rei est si
milis errori pasiphaeo cum cōmu-
ni modo dicendi teneo hanc conclu
sionem nullus assēsus dissensus ve
est propositio. Sed tūc petis an sit
naturalis similitudo rei vel rerum
ad extra et cui⁹ est ⁊ an ex ipso assen
su et alio vel cum alio termino mē-
tali et cū copula potest eē ꝓpositio.

¶Respondetur q̃ non est naturalis similitudo rei vel rerum ad extra vt ad intra non est terminus complex⁹ vel incomplexus mentalis apprehẽsiua est naturalis similitudo rerũ ad extra et terminus complexus sec⁹ ẽ de assensu et hoc prouenit ei sua pte natura. Sicut notitia fortis non representaret platonem et cum nec est terminus complexus vel incomplex⁹ cum ipsa copula et alio termino non potest esse propositio ¶Arguis forte omne representans vere vel false est propositio sed istud indiuiduũ representat vere vel false igitur ad hoc ex dictis potest responderi distinguere potes maiorẽ sic q̃ sit petitio pñcipio in minore ad minorem nunc dicas negãdo denomiatiõe intrinseca Opposita opinatio est satis facilis q̃ concederet has conclusiones. Prima omnis scientia est propositio eodem modo de aliis noticiis adhesiuis Secunda aliqua propositio est intensibilis ꝛ remissibilis patet omnis sciẽtia est intensibilis et remissibilis aliqua propositio est huiusmodi igitur Tertia non omnis propositio cathegorica habet subiectum patet de assensu Quarta aliqua est cathegorica affirmatiua cuius predicatum nõ enunciatur de subiecto mediante copula affirmata patet de scientia que non habet copulam

Ad sextum dubiũ quod

est quomodo generatur fides hic aduerte q̃ fides non capitur pro conscientia quemadmodũ ad ro. nono omẽ quod non est ex fide peccatum est sꝫ capitur hic vt eius descriptio sit assensus verus firmus non euidẽs Dicitur verus quare nullus hereticus quantumcũq̃ firmiter adhereat sue heresi in hoc hobet fidem Dicitur in hoc quia frequenter stat aliquẽ eẽ fidelem in vna propositione et hereticum et infidelem in altera quia quot sunt propositiones distincte tot sunt fides acquisite taliter differentes Sꝫ firmus qui si assentiat cum formidine alicui propositioni tam iste assensus non est fides sed opinio Dubius in fide infidelis est. q̃ debeat esse ineuidens patet per dictum apostoli. fides est argumentum existentium et non apparentiuꝫ cui augustini dictũ quadrat. quid est vides nisi credere quod nõ vides capit credere pro certitudinaliter assentire et non videre pro non euidenter cognoscere. Isto notato ponuntur propositiones

¶Prima propositio non est in potestate voluntatis assentire firmiter ꝓpositiõi de se ineuidenti sine ratione mouente ad assensũ vtpote q̃ astra sunt paria. probatur propositio alioquin esset in potestate mea causare ĩ me maximam delectationem quod ẽ falsum. patet per aduersarium ego possum causare in me assensuꝫ firmũ huius: ego sum rex capadocie et sic iste assensus causaret in me magnuꝫ gaudium. Iterum patet secundo de anima vbi Aristoteles probat opinio non est ymaginatio: ymaginari enim possumus cum volumus non autem opinari quod expresse ponit ibi commentator commento vicesimo tertio et si quis non potest causare assensũ non firmuꝫ sine ratione puta opinionem ergo nego neq̃ a fortiori assensum firmum scꝫ fidem Secunda propositio nulla notitia euidẽs generat fidem vt puta notitia premissarũ demonstrationis immo generat scientiam et notitiam euidentem. Tertia propositio nulla ratio precise topica generat fideꝫ patet quia quelibet talis generat assensum solum formidolosum quia pl⁹ creditur principiis q̃ conclusioni si argumentum sit probatiuum ergo nulla talis generat assensum firmum. Quarta propositio in potestate voluntatis est q̃ habita aliqua ratione probabili intuitus ha

beat maiorem assensum de conclusio ne quam ratio ipsa probat et hoc mō in nobis generatur fides ratio pba bilis est virorum moribus et virtuti bus probatorum qui propt' ·a per- tulerunt mortem miraculorum plura litas que omnia non possunt genera re nisi assensum opinatiuum sed pia affectio cum hijs generat assensum firmum que vocatur fides

Contra hoc arguit' sic

infidelis potest cogi ad opinandum articulos fidei vtpote q deus est tri nus et vnus et q corpus benedictis- simum xpi est in sacramento eucha- ristie sub speciebus panis et vini ls non cogatur ad credendum. ¶ Rnde tur negando consequentiam q2 i eis est actus vel habitus potentior opi- niōe ea firmior. s. error. Unde omnis assensus firmus incertum a subiecto propellit Unde hic aduerte q illa mi racula virorum probatorum rc pos- sunt respicere tria hominum genera sc3 pie affectatos/ praue affectatos/ per errorem actualem oppositū neu traliter affectatos in primos ratio- nes cum pia affectione fidem gene- rant in tertijs opinionem in secundis nichil secundo methaphisice Assue- factio frequenter audiendi falsa fa- cit hominem credere falsa esse vera et secundum doctrinam topicam ni- chil refert quedam falsa quibusdam veris esse probabiliora. Aliuz modū extraneum tenet holkot in primi sen tentiarum exordio de quo non insisto. De ordine nobilitatis istarum quali tatum sufficienter est responsum du bio quarto. Dicis quid est de discipu lo qui firmiter dictis preceptoris sui assentit Dicitur q si discipulus repu tet preceptorem virum sciolum r gra uem r pie sit affectatus circa eum ha bet interdum fidem quando est circa verum quandoq errorem. Quando non credit regenti nisi quantum sua ratio ponderat habet opinionem so- lus scolasticus debet inuiti: non opor tet inquit Aristoteles discipulum eē incredibilem nec debet nimis prece pta fidei impartiri sed rōes librare.

Ad septimum quod est de

precognitionibus et an bruta silogi sant. In primis nota q precognitio vt ibi capit' dicitur quasi pria cogni tio vel quasi pre alijs cognitio ita q ad habendam scientiam de conclusi one oportet precognoscere ista que i trant demonstratiōes q2 nisi talia p- scirentur non haberetur scientia de ipsa conclusione. Et tria sunt q̄ opor tet p̄cognoscere sc3 subiectum/ passio dignitas Dignitas bifariā accipitur Unomōdo principium indemōstrabile vt omne totum est maius sua parte. Secundo maior vel minor demōstra tionis dicitur esse dignitas siue illa premissa sit demōstrabil' vel nō Ite- rum precognitio interdum sumitur p omni prima precognitione prerequi sita ad habendam notitiam conclusio nis siue tal' cōclusio sit demōstratiue re thorice vel dyalectice pbata r sic ce pit philosophus cū dixit Omnis do ctria rc. Secundomō capitur p pria cognitiōe p̄requisita ad habendā sci entiā cōclusionis demonstrate r hoc mō capit' in proposito et diffinitur sic Precognitio est notitia prerequisi- ta ad hoc q habeat' scia conclusiōis Ex quo sequitur q precognitio dig̃ tatis vel premisse non est aliud q as sensus quo assentitur ipsi dignitati scilicet maiori vel minori et vtraq p̄ missa est precognitum et earū assen- sus precognitio r hoc mō conclusio demōstratiōis p̄t eē p̄cognitū respe ctu alicui' cōclusionis ex ea demōstra bilis r scia respectu alteri' p̄cogni- tiōis s3 hoc ē respectu diuersorum q2 ōz scia respectu p̄cognitorum r p̄cognitio num eius et precognitum respectu conclusionis que ex ea partialiter demōstrat' Precognitū subiecti rea

liter ipsuȝ subiectū p̄cognitū passiōis est ipa passio. Precognitio subiecti est ꝯcept⁹ cui subiectū subordinat̄ in significādo eodēmō de passiōe et sic aliqua precognitio ē assensus puta p̄ cognitio dignitatis aliqua nō ē noti tia adhesiua patet de ꝯceptibus in cōplexis subiecti et passiōis Quid ē nō capit̄ p̄ diffinitiōe qdditatiua licȝ illa ē ī demōstratiōe ꝑpter quid ⁊ po tissima requirat̄ nec capit̄ p̄ diffini nitione qd nois plerię p̄nt scire hāc demōstratiē triāgulus hȝ tres absq̄ hoc ꝙ sciāt diffinitiōes qd nois ter minoꝝ sȝ p̄ qd ē ītelligit̄ qd termin⁹ significat qꝛ ē termini ꝙ termin⁹ p̄t supponere Opinio plebeia ē ꝙ tales sūt p̄cognita hec maior ē xa hec mi nor ē xa hec ꝯſīa ē bona ⁊ assēs⁹triū singulariū sūt p̄cognitiōes nō cū his teneo qd op⁹ ē ad hñdā sciaȝ habere tot varios assens⁹ ꝑpositionū ſigula riū ⁊ ꝯtigētiū Accedēdo ad lram dr̄ ꝙ sunt due p̄cognitiōes scȝ qd ē ⁊ qꝛ ē tāꝙ duo gn̄a subalterna oēs p̄cogn̄ tiōes sigificātes et ille diuidūt̄ sicut p̄cognita Precognitoꝝ quoddā est termini quoddā ꝑpositiōis Termini in qd ē et qꝛ ē Quid ē in quid mediū et quid passionis et quid est subiecti Precognitū propositionis in preco gnitum dignitatis et bonitatis cōse quentie que subdignitate satis bene includitur Precognitum dignitatis in precognitum maioris ⁊ precogni tum minoris et sic sunt mixte species subalterne precognitionis Et aristo teles exēplificans de passiōe ideȝ de subiecto et medio intelligit nec ista ī omni demōstratione requiruntur vt patet de demonstratione ad impossi bile sed in ostensiua p̄supponūt̄. An bruta silogisant De brutis nō possu mus iudicare nisi ī ordine ad nos vt videmus plura bruta frequenter ea facere que nō p̄nt eē sine discursu in nobis Patet de cane venatico feraȝ insequēte p̄ biuiū. olfacit ei vnā viā post per alterā incedit hoc nō videt̄ posse eē nisi silogisando necesse ē fe ram per alterā harū viaruȝ incedere et non iuit p̄ hāc vt patȝ ex odoratu ergo p̄ illam Idē patet de catto pi scē in dolio aqua pleno vidēte q̄ pri mitus remouet aquā et postea piscē capit silogiȝans bonuȝ habere piscē queȝ nolo capere in limpha opus est aquā diffundere et postea capere pi scē quia ex natura catti est nō multū se humectare secundum ꝙ dici solet cattus vult piscē sed non vult tange re limphā. Idem patet qꝛ secundū ꝙ monstrat curiosius Aristoteles in li bro de aīalibus si catt⁹ albus nō ha beat pellē illitā de domo in domum proficiscitur sed si comburat̄ pellis domum non egreditur et hoc non vi detur posse fieri sine discursu igitur Innumera brutoꝝ exempla possunt in mediū adduci. In oppositū argui tur quia tunc bruta formarēt propo sitiones et haberent actus sinchate greumaticos et vniuersalia quod cō muniter negāt omnes igitur. Respō detur ꝙ habent discursum non vni uocum cum nostro et aliqualiter di minute silogiȝant Aliȷ autem dicunt brutis hoc inesse a natura vt patet de formica in estate Que secundum Aristotelem in methaphisica ⁊ expe rienciam congregat grana ac si hie mis penuriam fuisset perpessa op̄ine tur vnusquisq̄ prout libet

Dubitatur octauo. an

assensus vnius propositionis sit dis sensus sui contrariȷ vel contradicto riȷ et an quis potest assentire toti co pulatiue nulli parti assentiendo.

Nono dubitatur an pro

positio mentalis componatur ex plu ribus partialibus noticiȷs

Decimo dubitatur. an

contingit aliquid sciri de nouo.

Ad octauū dicitur ꝙ aſ-

ſenſus vnius pꝛopoſitiōis non eſt diſ ſenſus alterius vt verbi cauſa ego aſ ſentio huic deus eſt trinus et vnus machometiſta illi diſſentit diſſenſus ſpecie diſtīguitur ab illo aſſenſu et e go diſſentio huic nullus deus eſt tri nus et vnus diſſenſus eſt reſpectu il lius vniuerſalis negatiue et aſſenſ⁹ reſpectu īdiffinite affirmatiue oppo ſito modo habet ſpurciſſius macho- metiſta non opinoꝛ cum dicentibus aſſenſum vnius pꝛopoſitionis ſui op poſiti eſſe diſſenſum ſtat frequenter aſſentire vni pꝛopoſitioni nō cogitā do de contradictoꝛio et non eſt diſſē tio illi niſi quia eſt quedam non aſſē tio illi pꝛopoſitioni que eſt Et videt̄ ꝙ aliquis poteſt aſſentire toti copu- latiue nulli parti aſſentiēdo pono ꝙ ſoꝛtes aſſentiat huic nēbꝛoth fuit ro buſtus venatoꝛ cozā dn̄o et melſiche dech fuit filius noe: tunc tales tres habet aſſenſus iudiciarios quoꝛum vnus eſt circa pꝛimam cathegoꝛicā Secundus circa ſecundam Tertius circa pꝛimam copulatiuam qui aſſen ſus non modo numero diſtinguitur verumetiam ſpecie et nullus illoꝛū eſt pars alterius ergo deus poteſt vnum illoꝛum trium reliquis duob⁹ vel altero deſtructo quo facto ſtat a liquem aſſentire toti copulatiue nul li parti aſſentiendo. Reſpondetur ꝙ non video repugnantiam quin aliqs de potētia dei abſoluta pōt toti co- pulatiue aſſētire nulli parti aſſētien do per naturam hoc non poteſt conti gere de diſiunctiua non eſt dubium naturaliter ego aſſentio huic hectoꝛ fuit foꝛtioꝛ achille.

Vel hectoꝛ non fuit foꝛtioꝛ achille et neutri parti aſſentio ſed vtramuis dubito Eodem modo quis poteſt diſ ſentire toti copulatiue neutri parti diſſentiendo patet de contradictoꝛio pꝛopoſitionis date.

Ad nonum an pꝛopoſi-

tio mentalis vltimata quā appꝛehē ſiuam vocamus ſit complexa vel in- complexa Supꝛa hoc ego dubito ſūt due poſitiones bene apparentes te- net vulgatioꝛ opinio ꝙ quemadmodū vocalis componitur ex pluribus vo cibus et ſcripta ex pluribus ſcriptu ris ita mētalis quelibet ſiue vna vox vel vnum ſcriptum ſit pꝛopoſitio vel non qꝛ omnia logicalia cum hac po- ſitione quadrant ſuppoſitiones am- pliationes oppoſitiones et bꝛeuiter cetere omnes ꝓpꝛietates logicales cui opinioni applaudo ꝙꝙ non ſit rō inſolubiliter illam poſitionem ꝓbās

Contra hoc arguit̄ nul

lum diſibile eſt in indiſibili aliqn albedo poteſt eſſe in anima aliqua ꝓ poſitio eſt in indiſibili qꝛ mentalis pꝛopoſitio eſt in anima ergo aliqua pꝛopoſitio mentalis non eſt diuiſibi lis ⁊ ſic non habet plures partes igi tur argumentum equaliter ex vniuer ſalibus poteſt duci in ceſare.

Reſpondetur diſtinguē

do maioꝛem vel diuiſibile extenſum et ſic conceditur maioꝛ vel diuiſibile intenſum ſolum et ſic negatur diuiſi bile extenſū eſt quod habet partes loco et ſitu diſtantes Intenſum quod habet plures partes ſiue ſitu diſtēt ſiue non.

Secundo arguitur hec

poſitio nō melius ſeruat communia logicalia ꝙ oppoſita et cū hoc ſunt alique rationes magne molis et ma- ioꝛes contra hanc ꝙ cōtra oppoſitā ergo hec poſitio non eſt ponenda ꝓ batur maioꝛ et quero in mente quō ſubiectum huius et pꝛedicatum ſup ponit omnis mula generatur ī regio nibus calidis. ſi dicas ꝙ ſubiectum diſtribuitur et pꝛedicatum ſupponit confuſe tantum.

Cōtra hoc arguit q2 p̄dicatuȝ adeo immediate seq̄t sign̄ vl'e sicut sub iectū. et signuȝ distribuit ex natura sua et om̄e agēs eq̄liter agit in duo passa equaliter approximata eodeȝ mō pbat̄ ꝙ sic q̄s habet hanc mentalem cayron est magna ciuitas et cōceptū ethiopuȝ ꝙ ille cōceptus erit subiectū vl' predicatū respectu illi⁹ propōis q2 est adeo pn̄s copule p2ime ppōis sicut subiectū vel p̄dicatū igit̄ Rn̄r negādo an̄s et dē ꝙ sub iectū hui⁹ ois mula gn̄at̄ in regionibus calidis distribuit̄ et p̄dicatum supponit ꝛfuse tn̄ ⁊ distiguo ꝙ sub iectū ⁊ predicatū adeo imediate sequuntur signū vl'e vel in ordine cōceptionis et sic nego q2 cōcept⁹ mule concipit̄ ante p̄dicatū vel i ordine appropinq̄tionis ⁊ sic cōcedo ꝙ subiectum et predicatum sunt eq̄lit̄ propinqua realiter actui distributiuo ꝫ requiritur propinq̄tas distribuēdi sec⁹ est in ppōe scripta in q̄ ponis penetrationē duorū terminorum vbi ad mentalē dȝ haberi recurs⁹ sicut in plerisq3 aliis facim⁹ vt si a tn̄ valeat sicut ethiopia est sub eq̄tore Ad cōfirmationē ibi tactā dē̄ cayrō est magna ciuitas. magna ciuitas ⁊ cayron cōiungunt̄ cū copula ⁊ non alii termini ꝓp̄ sint adeo propiqu et intellectus vnit illos t̄minos cū copula quare propositionē constituunt Sed arguit̄ ponēdo ꝙ intellectus simul formet hāc mentalem mula gn̄at̄ in regiōib⁹ calidis vel ꝙ deus de potētia sua absoluta faciat intellectum fortis simul illas notitias habere ita ꝙ notitia subiecti nō producatur ante notitiam p̄dicati hec replica est proterua quam facit grego. primo naturalit̄ intellectus hoc nō pōt facere experimur nos successiue audita vna vocali formare subiecti ⁊ p̄dicati notitias ⁊ q̄n ponis de potentia dei absoluta argumentum non vincit si deus naturalem similitudinē antixp̄i p̄ducat in animā me ā ita ꝙ sit ibi pure passia aīa mea nō ꝛcurrente illa q̄litas nō erit michi nec alicui noticia sic in p posito si de⁹ illā qualitatē q̄ est propositio mētalis q̄ ex sua natura est successiue p̄ducibilis p̄ducat simul et ponat i itellectu meo nō erit michi propō si dicas hoc esse icōueniēs q2 tunc eadē propō mere natural'r significās p̄mo est ppō et eadeȝ res manet in eodē subiecto et nō est propositio qd̄ est absurduȝ nego rōem absurditatis q2 naturalis silitudo quam habeo de sorte quā anīa mea producit sortē naturalit̄ repn̄tat stat ꝙ illa qualitas maneat in mente mea et nō erit notitia anime mee nec alicuius; tertio admisso casu dr̄ ꝙ illa notitia est subiectum q̄si fuisset successiue producta primo fuisset in rerū natura quarto dico d ando ꝙ intellectus simul habeat illaȝ mentalē formatā simultate instantanea ⁊ non potest dari ratio a nobis quare vna pars esset subiectū ⁊ altera predicatum et non sequit̄ q̄n realiter vnus termin⁹ est subiectuȝ et alter predicatū et vt b̄n̄ dicit the mistius nostruȝ scire est minima ps eorū que iguoram⁹ ⁊ reuera hoc eē verū arbitror. Quero ab aduersario quare vn⁹ grad⁹ forme an̄ aliuȝ corrumpitur posito ꝙ oēs p̄ducāt in instanti similiter si asellus fame pertesus ponat̄ in cētro ciborū circūferentialit̄ in mediocri distantia vndequaq3 positorū quare ad vnaȝ partem accedat et non ad aliā si dicas vnam intuetur et non a tergo. hoc non sufficit plura comestibilia ante simul videt. item ponat̄ oculatus ante et retro centum luminib⁹ instar argi iunonis tunc sic potētie irrationales non valent ad opposita et capiet in casu illo cibuȝ quare

in uno loco et nō ĩ alio innumera talia exẽpla pōt applicare. ¶ Tercio arguit sĩ ꝓpō mentalis eēt cōposita ex ptibus ptialibus noticiis seq̄ret ꝙ dabiles eēnt due ꝓpões mere naturalr idē significātes q̄rū una ē vera et alta fta pȝ dc istis ois albedo ē entitas et ois ētitas est albedo. Rñdetur 2ª ido perspicuū est de his hec est falsa ⁊ hec est fta posito ꝙ utriusq̃ pnomē demōstret scdāȝ q̄ est fta qȝ se falsificat ut liquet itelligēti isolubilia ꝓꝫ est vña et eodē mō cū secunda sigt idē dicat de ipossibilitate et possibilitate hoc ē ipossibile secūdū hāc sigtionē et hoc ē ipossibile scdm hāc sigtionē utrobiq̃ demonstrādo scdāȝ. Forte dicit arguēs in maiori addā extra reflexias cui tūc dicā sicut supra concedo illatū ⁊ petā ab arguēte q̄re addit extra reflexiuas si dicat ibi non est inconueniens sic dicā et in aliis. Secundo nego ꝙ ꝓpões ꝓposite sūt eiusd rationis act⁹ sincathegoreumatic⁹ habet ꝓ obiecto cathegoreuma et eiȝ illi cōceptus spē dr̄ñant actus sicathegoreumaticos spē differre neccē est / sed hoc non euiscerat argumentū mox capiā hāc ois hō est hō et hō ois hō est ad quod sufficit pma rñsio. Sed ad rē est unū pūctū ĩ argumento an diuersa acceptio terioȝū mutat spēm essentialē ꝓpōis diuersus situs nō videt variare si sit due arbores vel plante quarū uniu sra mi sic supra alteriu ĩ ista sp manēt ei⁹d spēi ergo videt ꝙ hec duo sunt ei⁹d spēi eenālis hō ois hō ē et ois hō ē hō hic rñdeo ꝙ sit⁹ nō mutat spēȝ sed variatur denotatio terminoȝū nec ille propositiones sunt synonime una significat hominē omnem hominē esse altera vō omnem hominē esse hominē et sic nō synonime significāt si iste due enūciationes hō ois hō ē / ⁊ ois hō ē hō sit eiusdē spēi duo indiuidua vel ne in mente hoc non multuȝ conducit sed dico ꝙ nō sunt synonime neq̃ ei⁹dē speciei. cōtra hoc arguit q̄libet pars huius homo omis hō ē est synonima cuȝ aliq̃ parte huius omnis homo est homo et econuerso et codeȝ modo arguit de specie ergo una tota enunciatio est synonima cū altera ꝫña videtur utrobiq̃ valere aliodn non ꝓbabis has esse synonimas omis homo replicat supra decem p̄ter traces . et ois homo replicat supra deceȝ p̄t traces Respondetur opoztet addere ad bene arguendū ⁊ una significatione totali significat sicut altera adequate et tūc cōseq̄ntia est bona. forte dicis illa consequentia est bona qualitercunq̃ hec ꝓpō significat significatione totali illa significat et eōuerso. ergo hec sunt synonime ergo superuacaneū erit dicere ꝙ requiritur quālibet partem unius esse synonimā cū aliqua parte alterius et econuerso. Respondetur q̄uis ita esset nichil ꝯtra me nego antecedens principalis cōseq̄ntie nego ꝙ quelibet pars huius homo omis homo est sit synonima cū aliqua parte huius omnis homo ē homo quia hoc totum homo omnis non est synonimum cum hoc toto omnis homo analogia est sortes est differens ab ente et sortes est ab ente differens que non sunt synonime qȝ oēs propositiones synonime sūt in eadē materia una istarū est ĩ materia remota altera vero non ut in sūmulis dictum est et eodem modo ibi hominis asinus non est rudibilis et asinus hominis nō est rudibilis que non sunt synonime vide in oppositionibus. ¶ Quarto arguitur ad idem aliqua est mentalis ultimata apprehensiua non ex pluribus partialibus noticiis composita ergo nulla est ex pluribus partialibus noticiis cōposita. consequentia tenet quia equalis est ratio in oi

bus et omnia argumēta q̄ habētur
contra vnam iaculabunt cōtra om
nem pꝛobatur aſſumptū capta mē
tali huius ſoꝛtes eſt ſoꝛtes illa non
componitur ex plurib⁹ partialibus
notitiis igitur. aſſumptū ꝓbat̃ q̄a
notitia ſubiecti et pꝛedicati ſūt eiuſ
dem rationis in eodē ſubiecto ꝑmo
ergo ſeſe intendunt per ariſtotilem
q̄nto metaphiſices. impoſſibile ē duo
accidentia ſolo numero differentia
inheerere eidem ſubiecto. expoſito-
res tñ ariſtotilis tenentes intēſio-
nem foꝛmarū eſſe ꝑ additionē gra-
dus ad gradū dicūt niſi cōſtituunt
aliquod vnum ⁊ ſic conſtituāt vnā
foꝛmā vel illa precedit copulā ⁊ ſic
nullū eſt pꝛedicatuꝫ vel ſequit̃ et ſic
nullū eſt ſubiectū quoꝛū vtrūqꝫ eſt
ſcōuertiēs ergo opoꝛtet dicere ꝙ eſt
vna ſimplex notitiā in mēte qđ eſt
pꝛobandū. Ad argumētū eñr negā
do añs et ad pꝛobationē metaphiſi
cā dicit auctoꝛ huius opinionis cō-
trarie. i. greg. ꝙ ꝓpoñ illa vulgata
tenet in accidentib⁹ coꝛpoꝛalibus ⁊
ſic argumentum non iuuat opinā-
tem ſed hoc non ſatis facit quia vi-
detur ꝙ illa pꝛopoſitio vtrobiqꝫ ve
rum cōtineat et in coꝛpoꝛalibus et
in ſpiritualibus alioquin non po-
teſt michi pꝛobari ꝙ due ſciētie ſo-
lo numero differentes eidẽ anime
vel angelo inherētes ꝯſtituāt vnā
ſcientiam nec moꝛe alioꝛū ꝙ experi
mentalis notitia ⁊ ſcia ſe augmen-
tent qđ non videt̃ dicendū rñr ꝙ ve
rum eſt ꝙ hac via neſcimus conclu-
dere duas ſcientias ſeſe intēdere in
nitendo illi medio cōi ſed applicādo
illi illud mediū cū quadā ſpecifica-
tione vel ꝑ alia media poſſumus ſꝫ
illud i coꝛtice ꝓcedit ꝓpterea do il-
lam ꝓpōem in oīb⁹ tenere ꝙ oēs
foꝛme intēſibiles et remiſſibiles ei
dē ſubiecto ꝑmo inherētes ſeſe itē-
dūt. Contra tūc argumētū currit de
mētali hui⁹ ſoꝛtes ē ſoꝛtes nego vñ
pꝛo ſolutōe iſtius dico ꝙ due albe-
dines in duab⁹ medietatib⁹ q̄ ꝑ pun
ctum diſtāt ſolū nō ſeſe intēdūt ſic
dico poſtꝙ̄ notitia ſubiecti ⁊ ꝑdica-
ti diſtāt ꝑ actum vnitiuū q̄ eſt alte
rius rationis a notitiis extremoꝛū
ſic due notitie eſto ꝙ ſint in eodem
ſubiecto adequato non ſe intendūt
ſed habens illas notitias magis co-
gnoſcit ſoꝛtem extenſiue ꝙ habens
notitiam vnius extremi tm̄. Tunc
due ſcientie partiales vel opiniōes
non ſe intendunt poſtꝙ̄ inter illas
mediat aliq̄d alterius rationis foꝛ
te fides erroꝛ vel aliquid huiuſmo
di reſpondetur hoc argumentū nul
lum eſt quia ille erroꝛ vel fides nō
mediat illa vniendo quemadmodū
copula facit. idē equalenter eſt hic
ſoꝛtes ſoꝛtes eſt. Contra ꝓpoſitio-
nem pꝛincipalē arguit̃ qꝛ tunc noti
tia ſoꝛtis vel platonis ſe intenderēt
poſito ꝙ non vniant̃ ꝑ copulā ꝯñs
eſt falſū ergo et añs falſitas ꝯñtis ꝓ
ponendo ꝙ habeam quattuoꝛ noti
tias ſoꝛtis ⁊ poſtea quattuoꝛ plato
nis tertio quattuoꝛ ciceronis tota
illa notitia eſt intenſa vt duodecim
ergo intēſius noſco ſoꝛtē per hoc ꝙ
notitiā platonis habeā cū ciceronis
notitia qꝛ nunc cognoſco ſoꝛtē per
vnā notitiam vt duodeci quē ante
noui ꝑ notitiā intēſā vt quattuoꝛ
itē illa notitia itēſa vt xii eſt tmin⁹
cōis p⁹ꝙ̄ illos tres natalit̃ repñtat
qđ ē tm̄ rñr ꝯcedēdo ꝙ illa tota no
titia eſt itēſa vt xii ⁊ nego ꝙ itēſius
noſco ſoꝛtē ꝙ̄ añ noueri lꝫ vñ ꝑ itē
ſioꝛē notitiā eum dinoſcaꝫ vnde ad
intenſius noſcere ſoꝛtē oꝫ ꝙ ꝑ vnā
foꝛmam et per quāhꝫ gtē ei⁹ eum
noſcā qđ nō contingit in pꝛopoſito
quia ille tres notitie quarum que-
libet eſt intenſa vt q̄ttuoꝛ notitiaꝫ
vt xii ꝯſtruentes illos tres repñtāt
nunꝙ̄ notitia ſoꝛtis vel pars eius
platonem vel ciceronē repꝛeſentat
loquoꝛ de notitia diſtīcta ſoꝛtis vñ

noticia intēsa vt que sorte repñtat sic se hz q quelz ps ei⁹ eād sorte representat illa ergo noticia ē homogenia respctū sor. et vnus ḡdus ei⁹dē repñtat sorte remissi⁹ tñ q̄ tota forma nec sequitur q sortes itense et remisse repñtaš q̄ q̄ per duas noticias q̄rū vna ē intensa ⁊ altera remissa repñtenš et qñ dicis tota illa noticia intensa vt duodecim est teri⁹ cōis q̄ repñtat illos tres vniuoce q2 mediāte se nego 2ñā3 q2 ad hoc q aliqs terin⁹ sit cōis de vltiato loq3 o3 q ille et quelibet ps ei⁹ pl'a repñtet qd nō cōtingit i pposito. ¶ Cōtra hoc arḡ sic. illa noticia itēsa vt duodeci est vna forma ⁊ vnus terin⁹ vel vnus teri⁹ singl'is et ego nō q2 nullus teri⁹ sigl'is plura vniuoce repsētat ergo est teri⁹ cōis. Rñdeš 2cedendo q est vna forma s3 nego q est vn⁹ teri⁹ q̄nimo nō ē teri⁹ q2 de rōe termi mētalis naturalr est q q̄cqd representat vnū idiuiduū id q̄li b3 alia ps repñtet l3 nō adeo icēse. cōtra hoc argš subsumēdo sub solutione quelz ps illi⁹ sortis repñtat similiter p̄onē ergo ppositū pbatio assūpti ille tres noticie ptiales sunt ei⁹dē spēi spāliss̄ime ergo q̄cqd repsentat vnū indiuiduū idi dē qd̄lib3 aliud repñtat per maxiam phisicā3 q̄cquid vni indiuiduo vni⁹ spēi cōuenit illud cuilibet alteri eiusd spe ciei cōuenit vel saltē nō repugnat Rñdetur argumētū ē nullū negando assūptū queādmod tres calores solū numero dñtes nō producunt eundē calorem numero sed tres similes ī specie sic est in pposito ⁊ ad maximā phisicā sic itelligitur q̄cqd cōuenit vni indiuiduo vni⁹ spēi similiter cuilibet similiter 2uenit. ⁊ sic est in proposito. ¶ Contra maximā methaphisicā adhuc insto tunc amor sortis et odiū platonis repugnabūt q2 sortis odiū et platonis o diū et similiter amores sūt eiusdē speciei cū hēant obiecta sitia q2 odium sortis et eius amor cōtrariātur ergo odiū sortis et platōis amor repugnant hic quicq̄d sit d assūpto si o3 esto q obiecta sit eadē in spē q a eius sint eiul dē spēi tñ in de icōpossibilitate opinionis et scie infra intendo de nouo hoc argumētū ponē in vigore et ei rñdē. ¶ Ultimo arguitur cōtra maximā methaphisicā et apparēter post q̄ de speciebus rñsū est arguiš de luibus duo lumina nō se intendūt et tñ sūt qualitates intensibiles et remissibiles. probatio assūpti ponamus vnū corp⁹ luiosū puta candelā de nocte in angulo curie collegii mōtis acuti tūc ipsa pducit suū lumen difformiter siue vniformiter difformiter nō sis nobis cure per aliquā distantiā3 est vnus gradus luis sc3 in octaua pedalitate distāte a candela ponaš sortes in illa pedalitate q̄ defectu luis legere neq3 ponatur similis cādela tante actitatis ī eq̄li distātia a sorte medio vsq3quaq3 eod mō se habēte tūc vbi sortes ē est ḡdus luis postea ponāš sils octo cādele in octo locis. tunc si illa luia se intendūt vbi sortes ponitur erit lumē in medio vt octo et per 2ñs sortes poterit ibi legere quod est cōtra experiētiā et p consequens duo lumina non se intendunt. Alii faciunt argumētum de vmbris sed illud nichil est pter ea illud argumentum missū3 facio Respondetur non exacte expertus sum quod argumentum adducit q̄ q̄ nisus sim experiri in mea camera sed reor esse experientiam in hoc quod argumentu3 assumit do quādo ponitur prima candela que producit vnū gradum luminis vsq3 ad sortem quādo secunda producitur in simili distantia equalis vigoris dico q ipsa in loco illo nichil produ

erit luminis vna pedalitas spere pri
me candele infra vnam pedalitatez
spere secunde cadit secunda candela
in quolibet alio puncto sue spere a=
liquid luminis producit sed in illo
casu nichil luminis in sperā prime.
Et illud nō est extraneū lʒ videatur
quia dicis secunda cādela potest lu=
men producere in illā pedalitatem
si prima tollatur sed lumen vnius
gradus nō repugnat effectui secūde
cādele qꝛ lumē lumini nō repugnat
igit respondeo ꝙ vnꝰ gradus lumi
nis alteri simili nō aduersat sʒ stan
tibus causis est repugnātia .bonaʒ
analogiā quā credo eē verā tibi da
bo si vnus ignis calefaciat aquā vt
octo vel ad summuʒ vnde aqua tūc
potest calefieri ab igne intēsius ca=
lido ꝙ si maneat prope ignē ppriuʒ
vel similē omnino p cētū secula nō
amplius calefiet dices forte vanuʒ
esset reliq̄re pottū cū carnibꝰ vltra
calorem inductū prope ignem cum
ignis nullius caloris est post gradū
quem ego signo summum per na=
turam introductiuus nego conse=
quentiam quia si aqua non haberet
suam causam productiuam caloris
propinquam forma .aque calorem
corrumperet et calor modico in tē=
pore non posset agere quod in alio
potest propterea relinquitur aqua
prope ignem. ¶Hoc tanꝙ fūdamē
to iacto ꝙ si esset calor vt octo sum=
mus ab vno igne introductus si ad
datur alius ignis eiusdem vigoris
cum priore nichil caloris producit.
Sic de corporibus luminosis dico
sed in hoc discrimē est secundꝰ ignis
priorem calorem a priori igne pro=
ductum potest conseruare sed secū=
da candela non potest conseruare lu
men a priori candela productuʒ vel
possumus non inconuenienter ꝛ vi
dere meo dicere ꝙ remoto priori igne
forma aque successiue corrūpit ca=
lorem ab eo productum proptē de=
fectum cause conseruantis et pro=
portionaliter quēadmoduʒ forma
aque remittitur secundus ignis in
troducit itaꝙ semper remanet ca=
lor vt octo et tandem manebit ca=
lor vt octo productus a scdo igne ꝛ
nichil a primo. ¶Cōtra hoc arguitur
si secunda candela fuisset posita p=
pinquius pedaliter ꝙ antea tūc vel
aliquid produxisset vel nichil respō
detur experiētia est ꝙ tunc amplius
videbo ꝙ antea ergo ibi erit plus lu
minis ꝛ tunc oportet dicere ꝙ lumē
prioris candele corrumpitur ꝛ secū
da candela reliquos gradus produ=
cit vel ꝙ secunda tunc vnum pro=
ducit qui cum priori lumine a pri=
ma candela constituit vnam formā
et do secundum quemadmodum si
esset vnus ignis vt octo qui iam p=
duxit calorem vt quattuor et appli
cet ei alī ignis equaliter actiuꝰ se=
cundus cum priore reliquos quat=
tuor gradus producet itaꝙ prior i
toto sex secundus vero duos in illo
casu producat. Eodem modo si se=
cunda candela appropinquatur sor
ti in loco signato per quattuor pe=
des producat quattuor gradus lu
minis vbi sortes est et medium sor
tis quinq gradibus luminis illu=
minabit itaꝙ legere poterit ꝛ quē=
admodum est de igne successiue de
candela instātanee vel imperceptī=
biliter more empedoclis (non facio
vim) dicatur

Contra istud arguitur.

Quando ego habeo notitiaʒ sortis
adueniente platone in simili distan
tia nullam notitiam producit quē=
admoduʒ secunda candela respectu
prime Item magis apparenter ar
guitur ponendo ꝙ ille octo candele
fuissent in suis angulis vel aliis lo=
cis consimilibus eque cito applica=
te tunc vel sortes habebit vnū gra=

dum luminis vel octo Secundum est cõtra experientiã et nõ primum quia non est maior rõ ꝙ illud lumẽ producatur ab vno corpore lumioso ꝙ ab alio ergo quodlibet illorum ibi producit vnum gradum.

Ad primum respondetur quando habeo noticiã fortis adhuc superueniẽte platõe noticiã ei⁹ hẽo secus est de candelis ꝛ hoc est ex natura rei partiratione parti experiẽtia notũ est experior ꝙ ꝑꝙ notitiaꝫ fortis habeam nõ min⁹ superueniẽte platone eundẽ dinosco rõne illõ onsum est de luminibus. Ad aliud de candelis vel ponis illas octo candelas in equali distantia vel nõ. si secundũ hẽs solutionem in promptu ex dictis si inequali distantia dico ꝙ ille producunt vnũ gradũ lumis copulati quẽadmoð octo ignes sit' applicati octo gradibus caloris successiue producant copulati sed in hoc est discrimẽ ꝙ ignis calefacit adeo intense aquam distantẽ sicut propinquam dummodo sit in spera sue actiuitatis licet tardius secus est de cãdela. Altera opinio' tenet ꝓpõnẽ adeo simplicẽ noticiã sicut est noticia singlis fortis ita ꝙ non cõponitur ex pluribꝫ ptibus(partibus iꝑ) diuersarum rationũ et vocaẽ cõiter simplex in genere rei sed est complexa in genere signi quia equiualꝫ pluribus vocibus si essent vtmentalis huius homo est animal licꝫ in mente est indiffinita et cathegorica affirmatiua nõ habẽs subiectũ nec copulã parifoꝛma subiectũ huius non ampliatur in mente homo fuit aial hec opinio per equiualẽtiam omia sustinet quia hanc opinioneꝫ cum cõmunibus logicalibus minime quadrare intueor.circa eius declaratonẽ parum versor.

Ad decimum quod fuit Utrum cõtingit aliquid scire de nouo. Opinatus est plato ꝙ quãdo deus creauit anias nostras eas cum virtutibus et scientiis produxit sed anime propter corpora grossa quibus iniunguntur et magnã humiditatem complexionis obliuiscunt multorum ꝛ postea per studium et exercitationẽ nichil de nouo adiscunt sed solum reminiscuntur oblitorũꝫ ita ꝙ eius argumẽtum in forma ẽ: non videtur ꝙ causa ita perfecta sicut deus creassꝫ effectũ imperfectũ sed sic ꝙ si creasset animaꝫ sine scientiis eam imperfect am creasset igiẽ Preterea qu ilibet potens alteri bene facere et nõ faciens dũmodo sibi ipsi non nocet est inuidus deus est huiusmodi minor patet quia poterat scientiam cũ ania creare et ipse deus non minus sciuisset nec aliud nullum impedimentum habuisset igitur. Hic respondetur ꝙ non creauit animam imperfectam pmo ꝗ libet corpore animam non includẽte est perfectior etiam dedit ei principium. vnde poterat scientias acquirere et ad hoc naturalẽ inclinationẽ vnde pmo methaphisice oẽs homines scire desiderãt pmo valde superuacaneũ esset has scientias in initio anime dare cum ipsa regulariẽ sit pluriũ oblitura longe magis prestaret in adulta etate et has sciẽtias prestare. Ad cõfirmationẽ distinguitur maior vel si ad hoc sit obligatus ꝛ sic transeat si nõ fuerit quẽ admodũ de deo contingit et sic negꝫ tur de secundo platonis argumento in mẽnone postea solutio patebit. Contra positioneꝫ platonis cõmuniter instatur. pmo sequeretur ꝙ pueri plura scirent ꝙ senes consequens est contra experientiam ergo et antecedens patet tamen consequẽtia quia sunt propinquiores tempori obliuionis senes remotio

res. Secundo vel quelibet scientia possibilis fuit infusa a principio vel aliq̄ et aliq̄ non / sc̄dz nō est dādū / qꝛ vtrobiq; est par rō / nec ꝓmū videt̄ conueniens igitur ille due rōnes ꝯtra platonem nō conuicūt ad primū possit negari ꝯc̄lo qꝛ cetera sūt īparia quia adultus multa scit quā ante sciebat sed hic sequitur manifeste ꝙ idē corruptū numero regenerabitur supposito ꝙ ꝓ secundo argumento concedatur sicut videt̄ debebat plato consequenter concedere ꝙ quelibet aīa fuit cum qualibet scīa possibili creata et ꝙ oēs homines a pꝛīcipio fuerūt equaliter docti an in pꝛimo instanti infusionis anime in corpus scientiarū obliuiscebatur vel ne non multum insisto quia hanc positionem extraneam (ꝙꝙ proteruue defensari potest) reputo Preterea argumentatur plato si scientia non esset nobis innata tūc sequitur ꝙ proposita vna propositione de qua ante nichil audiuimus non magis assentiremus illi quā sue opposite ꝯñs liquet esse falsum ergo et aña hoc declarat bene per seruum fugitiuū / ꝓ hoc argumento notandū ꝙ itellectus mouetur ad intelligibile sicut ignis ad cōbustibile incessum quia est sua perfectio naturalis et omnes homines naturaliter scire desiderāt. pꝛimo methaphisice sed ignis comburit combustibile applicatū nisi pꝛepediat̄ aliunde sic intellectus intelligit itelligibile vbi nllū ē ipedimētū sūt aliqua pꝛincipia ita clara de se ꝙ illis itellectus sine vlteriori discursu assentit vñ postea ī hoc ꝓmo pꝛīcipia cognoscim⁹ inq̄ȝtū terios cognoscimus. Alia sunt intelligibilia in quibus īpedimētū latitat vt sol mouet̄ intēdū ī ange q̄liq; in opposita angis et ita facile est rñdere ad formā argumenti platonis secundū ꝯmentatoris opinionē de aīa quā vnā in oībus hoībus ponit et secūdū pitagore sīmam aīam de corpe transire diffinientis apparenter sequit̄ positio plōis que oīa aristotiles reputauit friuola et bene patet ī metha morphosi. Arguitur ꝙ nichil cōtingit scire de nouo quia hoc esset per intellectum vel per sensum nō pꝛimum qꝛ tercio de anima necesse est intelligentē fantasma speculari hoc est noticia intellectiua a sēsitiua ꝓficiscitur nec ꝓmū quia regularissie sensus decipitur mane iudicat solē rubeum ī meridie lucidū et album qui tamen nō suscipit pegrinas has impꝛessiones similiter ipsum iudicam⁹ terra minorē ꝓmo vno castro similiter baculū ignitū circulariter motū iudicamus circularē et ibi esse circulū igneū in collo columbe ꝛ cauda pauonis iudicamus plures colores ꝙ̄ ibi sint similiter post longum motum circularem videtur nobis terra circulariter moueri et apparet existenti in mediis campis ꝙ terra parum distans moueatur ita faba tacta digitis cancellatis apparet esse due similiter per euersionem oculi apparet ꝙ vnum obiectum est duo rursꝰ cardones sunt boni saporis asinis et cadauera canibus sunt mali saporis hominibus et non est dicendum ꝙ decipiantur asini et canes a tota sua specie igitur. Preterea cātus vnus sorti apparet bonꝰ platoni malꝰ ergo alt̄ illoꝝ ī tali casu decipit̄ et nescitur q̄s est ille ergo nichil certi possuꝰ hēre a sēsu. Rñdet̄ ꝙ sensus nō decipit̄ circa suū obiectū his tbꝰ ꝯcurrētibꝰ scꝫ ꝙ obiectū sit ī debita distātia mediū bene dispositū cum organo sed talis est ordo sensuum ꝙ vnus errorem alterius castigat vt de faba digitis cancellatis tacta que de vna parte tactus in alteram pꝛecipitant̄ recedit apparet

ꝙ ibi sint due fabe sed sensus visus
intueť esse vnā fabā et tactum cor
rigit dicis quomodo cognoscis ꝓ vi
sus non decipiať sed ꝙ tactus rār ꝙ
scitur per tres cōditiōes ꝑdictas fa
ba est in optima distantia et oculus
bene disposit⁹ et mediū ꝛ postea ve=
nit ratio ostendens ꝙ illa tria nō cō
ueniunt tactui. Eodē modo tactus
sensum visus corrigit credēťl bacu
lum cui⁹ vna medietas est in aq̄ al=
tera vero in aere esse fractū hoc pal
pando videm⁹ baculū integrū etiā
per rationē nullū durū cedit molli
bacul⁹ est dur⁹ ergo nō cito cedit aq̄
etiā rō cognoscit cāȝ quare apparet
fractus qꝛ videť per diuersa media
Sol iudicatur rubeus mane et sero
mediū non est bene dispositū ꝓpter
corpuscula et grossicies sursum ele
uatas existentes inter visum nr̄m ꝛ
solem ꝛ lucidū visum ꝑ nigrū appa
ret rubeū vide in carbone ignito de
paruitate solis hoc est ꝓpť distan
tiam et sic deest vna cōditio req̄sita
sed postea accedit ratio sic procedēs
magnū castrū per decē leucas appa
ret paruū et visibile piramidaliter
videtur cui⁹ basis est in castro illo
casu et sol maxime distat ꝛ adhuc vi
detur magnū corpus ergo est nota=
biliter magnum maiorem terra cō
cludit per vmbraȝ pyramidalē quā
terra causat respectu solis et hoc co
gnoscitur per lune deliquiū qd̄ non
contingit in planetis superioribus
¶ Si sensus fuerit indisposit⁹ etiaȝ
tunc decipitur vt patȝ in febricitāte
oīa iudicāte amara ꝛ in muliere ꝑ=
gnante que amara iudicat dulcia sꝑ
accedit rō in febricitante sūt multi
mali humores qui cum cibo assum
pto miscentur et hoc aggregatum
realiter nō est dulce et sic febricitās
iudicans bene iudicat sed hoc aggre
gatum non est cibus sed si ꝓpterea
inferret cibus est amarus male iu=
dicabit. Similiter oculus sangui=
nolentus omnia iudicat rubea. Ba
culus apparet circulus ignit⁹ ꝓpť
motus velocitatem et species reser
uatas in circuitione ita ꝙ speciebus
productis a baculo in vno situ alie
succedunt subito in aliis. De motu
arborum ꝛc̄. hoc semper prouenit
propter motum specierum in ocu=
lo et ratio sensū vtrobiqȝ in his ca=
stigat. De cardone pono ꝓpositio=
nes. prima est cardones sūt boni sa
poris asinis. probatur desiderātur
a tota specie tanq̄ sapida: secunda
cardones sunt mali saporis comple
xioni hominis hoc experientia dino
scitur. tertia propositio non sequi=
tur sunt mali saporis hominib⁹ er=
go non sunt boni saporꝭ: sed nō sūt
boni hominibus et ita in aliis. De
collo columbe hoc est propter variā
radiorum incidentiam et paruorū
colorū iuxta positionem cetere ra=
tiones posite ex his sufficienter pos
sunt dilui que sunt non pure logi=
calia propterea transeo.

¶ Finis primi capituli.

¶ Sequitur capitu
lum secūdum quod
est de scire.

Circa capitulum secundū du=
bitatur Primo q̄d est scire
et quid propositio scibilis.
¶ Secundo quomodo se hn̄t actus
et habitus et an sit vna q̄litas ꝛ quo
modo sese intendunt.
¶ Tertio posito ꝙ quis habuerit
scientiam actualem vnius cōclusio
nis ex qua generabatur habitus an
recedenti actuali notitia premissa=
rum sed solo habitu remanente ille
habitus posset producere scientiaȝ
actualem.

¶Quarto dubitatur an si vnꝰ ru
sticus audiat vnū argumētū et as
sētiat maiori et minori et bonitati
ꝯñe nesciēdo tñ quid ē ꝯña an in eo
gñabitur scia. Siue si argumētū de
monstratiuū in dubitante de vna p̄
missaꝝ vel ābabꝰ gñet sciam in illo.
¶Quinto de obiecto scientie.
¶Sexto an ad hoc ꝙ aliq̄d cogno=
scatur oēs eius causas dinoscere o=
porteat sit.
¶Septimo an premisse sint cause
conclusionis.
¶Octauo an non ens potest sciri.
¶Nono an plus oportet assentire
premissis q̄ conclusioni

Ad primum respondetur

ꝙ scire quadrifariā accipitur. Pri=
mo mō est firmiter et euidēter ꝓpō
ni siue contingēti siue necessarie. as
sentire et hoc mo scio templū mon
tis esse pulchrū ¶Scdo mō ē firmi
ter et euidēter assētire ꝓpōni neces
sarie siue ille assēsus fuerit per de=
monstratione acq̄situs siue non/et
hoc mō cepit aristoteles qñ dicit p̄n
cipia magis sciūt q̄ cōclōnes ¶Ter=
cio capitur pro assensu firmo et e=
uidenti ꝓpōis necessarie per de=
monstratione genito siue illa demō=
stratio fuerit qz est siue ꝓpter qđ ꝫ
sic cepit aristotiles ī scda diffōne et
frequēter sic capitur ¶Quarto
modo capit ꝓ assēsu firmo ꝛ euidē
ti ꝓpōis necessarie per discursū de
monstratiū genito dūmō premisse ca
[illegible] conclusionis importēt. et sic in
prima diffinitione cepit philoso=
phus/ Propō scibilis scientia ꝓpe
dicta hoc est in duobus vltimis mō
dis est ꝓpositio necessaria dubita
bilis nata fieri euidēs per ꝓpones
necessarias euidētes per discursum
sillogisticū applicatas ad ipsam. p
pma ꝯditione ꝓpō contigēs seclu=
ditur per scdam ꝓpō per se nota qz
non est dubitabilis hoc p3 capiteꝰ p̄=
mo primi posterioꝝ per lichonē[illegible].
vbi dicit scia p̄ncipioꝝ nō ē acq̄sita
ꝑ doctrinā qz nō docemur neq3 ad=
discīꝰ nisi illud qđ cū p̄mo concepi=
mus ē nobis dubiū hoc est apparet
nobis eē fīm nō ꝙ actualr̄ aequolz
eā addiscēte appareat dubia/ s3 ꝙ p̄t
ab aliquo dubitari/ idē pt3 in prima
ꝓpōe scdi posterioꝝ/ q̄stiones sūt eq̄
les numero his que de scimꝰ igitur
oē scibile est q̄ribile et oē q̄ribile est
dubitabile/ igit per tercia ꝯditionē
aliq̄ p̄ncipia. prīa si ꝑ se nota seiūgā
tur/ vt calor est calefactiuꝰ q̄ est ne=
cessaria et dubitabilis si aliquis a=
ctu apprehenderet calorē intuitiue
solū per intellectū/ et nūq̄ sentiret
calorē calefacere ꝓpt defectū ꝯbu=
scibilis approximati p̄t dubitare an
calor calorē ꝓducere possit quēad=
modū albedo albedinē ergo illa ꝓ=
positio dubitabilis ēst sed ꝑ nullas
ꝓpōes ad illam applicatas p̄t fieri
euidens sed p̄cise per experientiā sū
ptā ex noticia intuitiua nec ois ꝓ=
positio demōstrabilis ē resolubilis
in p̄ncipia per se nota imediate vel
mediate s3 ī p̄ncipia īdemōstrabilia
oē per se notū est īdemonstrabile s3
non oē indemōstrabile ē per se no=
tū. Secūdo seq̄tur ꝙ nō ois passio
est demōstrabilis de suo subiecto vt
patet de hac ois calor est calefactiuꝰ
sed interdū p̄t contigere ꝙ alicuius
cōclusionis demōstrabilis resolu=
tio stet ad p̄ncipia ꝑ se nota media=
te vel imediate. Tercio seq̄t ꝙ deꝰ
non scit cōclōnes aliquas qz nulla
ei dubitabilis apta fore euidēs nec
sciētia hoc modo aliq̄d perfectionis
dicit sed imperfectionē. Quarto se
quit ꝙ hic nō est demōstratio oē cō=
tinēs tantū ꝙ sicut pars et vltra est
maius sua pte sed oē totū est hmōi
ergo omne totū est maius sua par=
te quia conclusio eius est indeteria

bilis cū sit principiū p se notu: nec in hoc accipiatur dictū principis p̄spectiue. Aliq̄ arguūt hic est sillogismus et non est sophistic⁹ nec dialecticus saltem copulas modificando ergo est demonstratiuus et postea dicunt diffinitionē bifariam accipi vno modo p omni sillogismo p̄cedenti ex necessariis siue p̄misse sint notiores 2clusione siue nō alio mō cepit aristotiles in lr̄a nomia signi ficant ad placitū sed vtēdo mō aristotilis et cōmuni mō in scia ille sillogism⁹ p̄positus est sophistic⁹ peccās i materia q2 añs nō probat 2ñs et argumētum assumptū est nullū. Sed melius est dicere q̄ illa non est per se nota vnde trifariam aliquid dicitur esse principium vno modo quādo ip̄a est nota ex quacunq̄ terminorum notitia siue intuitiua siue abstractiua vt quodlibet est vel nō est et illa vocatur p se nota de qua infra habēdus est sermo secūdo mō propositio dicitur principium ita q̄ sufficit quecunq̄ terminorū notitia ad hoc q̄ illi propositioni assentiatur (s3 hoc nō ē adeo cito sicut qd libet est vel nō est) s3 imperceptibiliter vt hec propositio omne totu3 est mai⁹ sua pte. tertio mō aliq̄ p̄pō dicit esse principiū q2 in illa scia nō e. l demōstrabilis s3 bñ i alia vt a pūcto in punctū linea3 ducere cōtingit q̄ est principiu3 in geometria et sea suppositio nec a geometra p̄batur phisic⁹ vt patet sexto phisicoꝝ eā p̄bat p hoc q̄ pūcta nō sūt immediata q2 neq̄ cōtinua neq̄ cōtigua. Eo d. modo metaphisic⁹ rimat veritatem huius oēs triāguli recti sūt eq̄lesquā geometra supponit tūc rñr ad principiū p̄spectiue q̄ principiu3 de scd̄o mō est aliq̄ mō indiuisibile et hoc satis lp̄roprie s3 de p̄mo modo nullaten⁹. Scia capiendo vt est concretū de scire tertio et q̄rto modis sic diffinitur est notitia euidens veri necessarii causata p p̄missā vel p̄missas ad ip̄am applicatā vl' applicatas p p̄mā opinio fides suspitio coniectura et hm̄oi secludunt q2 nulla illaru3 est euidēs. p necessarii excludit euidēs notitia 2tingentiū que nō est scia in acceptione q̄ p̄rocedimus. p tertiā p̄ticulā excludit assensus principioꝝ prioꝝ q2 ille non acquirit p discursu3 silogisticū. Vñ noticiarū quedā est euidēs q̄dā ineuidens. et notitiaꝝ euidentiū q̄da3 est euidēs euidētia sūma siue absoluta siue simplr̄ quedā euidēs euidentia naturali vel cōditionali vel secundu3 quid ita q̄ notitia euidēs realiter est euidentia et assensus et diffinit. Euidētia est notitia alicui⁹ veri cōplexi ex notitia terminoꝝ incōplexorū mediate vel imediate nata causari. Euidētia absoluta est assensus verus sine formidie naturaliter causatus q̄ nō est possibile intellectu3 assentire et isic assentiēdo decipi dicitur sine formidine ad opinionem reiiciendū dr̄ naturalr̄ causatus ad excludendum fidem que libere producitur et nō ex principiis intellectum cogētibus assentire dr̄ quo non est possibile intellectu3 in sic r̄c. ad excludendam euidentiam naturalē. Euidētia secundum quid est assensus sine formidine naturaliter causat⁹ quo nō est possibile stante dei influentia generali itellectū assētire r i sic assētiendo decipi. Ex quo pt3 q̄ ois scia est euidētia s3 nō ecōuerso. scd̄o sequit nulla opinio fides vl' error est euidētia. tertio sequit q̄ de mult̄ p̄pōib⁹ cōtingētib⁹ habet euidētia simplicit̄ dicta de ist̄ ego sū ego viuo caput meu3 est aia mea est itellectio mea est pt3 nō stat me assentire vni haꝝ et in sic assētiēdo decipi capiat igit̄ ego sū si decipi or assētiēdo illi ego sū si nō decipior

et assētio illi ego sū tūc talit est ālit assētio et p̄ zñs ego sū et nullo mō ī illo assēsu decipior et hoc ꝑbāte hz btūs august. xv. de ciuitate ca. xii. Scimus īqt nos viuere prorsus nō metuimus ne aliq̄ verisimilitudie fallamur q2 certū est etiā q̄ fallit viuere de talibus pilare ē rotū̄ hēo noticiā euidētē scdm q̄d vñ scdz coēm cursū nature nō stat me assētire illi suppoitis cōditionib3 cōibus ꝙ fuerit debite applicatū ꝛc. dt̄ secūdu3 cōem cursū quia deus p̄t pilare annichilare me nesciēte ꝯseruādo in anima mea assēsum quē hēo q̄ctō assentiā illi pilare est rotundū et i hoc falli. Quarto sequit ꝙ p sciam ego possū errare hoc p2posito ꝙ ego habeā sciā3. Prio mō huius pilare est rotūdū ipso corrupto me latēte adhuc illa q̄litas q̄ prius erat sciētia i aīa mea manebit et tūc sic per hanc q̄litatē ego possū errare hec q̄litas ē vel pōt esse scientia ergo per sciam ego possū errare. Quito seq̄tur ꝙ per certitudinē ego possū falli illa seq̄tur ex p̄missa q2 q̄l3 scia est certitudo. Sexto seq̄t eodē mō ꝙ p fidē possū illudi hᵒ ē decipi de acq̄sita locuo2 noticia certa de hoc ꝙ antixp̄s erit pōt esse fl'a quia deᵒ p̄t facere ꝙ antixp̄s nō erit q̄ facto seq̄tur illacū. Cū oībus his bñ stat ꝙ non ē possibile ꝙ ego decipiar p sciam vt̄ fallar per certitudinē q2 si falleret illa qualitas desinit esse scia et certitudo. Sciētia est teriᵒ cōnotatiuᵒ in p2ima acceptiōe pro assensu supponens connotādo ꝙ sit euidēs naturaliter cātus ꝙ nō fallo2 sic assētiendo mō deficiēte ꝯnotato termini positiui deficit suppō. Septimo sequitur sciētia et non scia sūt eiᵒ d̄ speciei specialissime patet de scia q̄ postea est nō scientia ꝛ nichil de spe cie in spēm vagatur de inesse huiusper sciam possū decipi erit hec p hāc qualitatem decipio2 vt li per vtrobiq3 dicat circūstantiā cause forma lis. Ultimo sequit ꝙ scia potest esse erro2 et hoc si scia accipitur in p̄ma sui acceptione. Insuper est aliqua euidētia moralis et ibi extēsiᵒ capimus vocabulum certitudo nō est tanta sicut phisica iudex iudicāt secundū testes quos credit fide dignos pcedit certitudie morali q̄ faciℓe iuincibiliter p̄t decipi vt si testes sint fidefragi credit tñ pper exteriora iudicia boni sunt sed de illa euidentia non multū insistendū est. Et q̄n dicit noticia euidēs capit loco illius que est euidentia et propositio que est obiectū euidentie p̄t debet vocari euidēs. Sz per nullā scientiā possū decipi posito ꝙ scientia distribuatur p scientia i tribus vltimis acceptionibus.

Ad secundum dubium dicitur ꝙ communiter diffinitur sciētia habitualis quia per actum quis non meretur dici sciens nisi habitū habuerit. Sed scientia actualis potest sic diffiniri est actus conclusionis per demonstrationem acquisitus in toto suo ambitu potest sic diffiniri. Scientia est assensus cōclusionis per distinctionē vel distinctiones acquisitus. Et actus et habitus circa idem obiectū ab aliquibus opinantur vna res ita ꝙ quando generatur in me scientia actualis conclusionis dummodo actualiter considero ista noticia vocatur actus si non actualiter vocatur habitus et non actus in illo casu consequenter est dicendum ꝙ corrumpitur actus sed nullus actus corrūpit albertᵒ magnᵒ illi mō dicēdi sat applaudit i p̄dicamētꝫ dicēs ꝙ habitus

et actus non differunt nisi per diu-turnitatem temporis et breuitatez que non arguunt differentiam spe-cificam. Sed illud non est cõforme communi modo dicendi cum quo-cunqz stat vnum indiuiduum vniꝰ speciei potest stare quodlibet aliud eiusdem sed communiter tenetur ꝛ bene vt videbitur infraꝙ habitus sciẽtificus et opinatiuus repugnãt et non actus vnius cum habitu al-terius ergo habitus et actus specie differunt Dices forte maior est fal-sa quia calor vt octo repugnat fri-gori vt quattuor et tamen non ca-lor vt quattuor hoc nichil est immo quilibet calor cuilibet frigori repu-gnat vt sanior tenet opinio et quic-quid sit hoc in materialibus in spi-ritualibus teneatur ꝙ quilibz actꝰ a quolibet habitu specie distingua-tur. ꝙ in nobis sint ponendi habi-tus patet ex communi modo loquẽ-di et non abs re videmus aliquẽ nõ actualiter considerantem de aliqua materia expeditius et prõptius exi-re in actum sine difficultate ꝙ̃ alte-rum ergo aliquid est in vno qđ non est in altero supposito ꝙ fuerint p̃-dicti eq̃lis regiminis itaꝙ ex mul-tis actibus citharizandi generatur in manu quedam promptitudo ex-tensa in manu que inclinat in simi-les actus actibus ex quibus est ge-nita et eodem modo in viciis et vir-tutibus ꝓpter quod aristotiles in secundo ethices Non parum refert iuuenes sic vel sic assuefieri. quili-bet ꝓcedit in actus sui habitus. tra-ctant fabrilia fabri Forte dices tũc actus producet habitum et habitus actum et sic idem producet suã cau-sam. secundo actus producit habi-tum et econuerso et rursus actꝰ ha-bitus ergo non cessat talis produ-ctio et reproductio in infinitũ. ter-tio cum actus et habitus eiusdẽ ob-iecti specie differunt ꝛ nunꝙ̃ vno in-diuidua diuersarum specieruz sunt eque perfecta quis istorum est per-fectior. Ad primum respondetur ꝙ primus actus intensus ꝓducit ha-bitum sit primus actus a ꝛ habitus b iterum b habitus ꝓducit partia-lem actum eiusdem speciei cũ a pu-ta c et cum a producit vnum actuz totalem et sic a et c constituunt vnã formam rursus a et c producũt ha-bitum de nouo scz d modo d et b cõ-stituunt vnam qualitatẽ habitua-lem et sic consequenter. Ex quo li-quet ꝙ nunꝙ̃ actus ille ꝓducitur ab habitu quem produxit vel e di-uerso sz totus habitus a toto actu producitur sed totus actus non ꝓ-ducitur a toto habitu prior ꝑs actꝰ producitur ab intellectu et notitia actuali premissarum et iterum no-titia actualis earundem cum habi-tu cõproducunt secundum actũ nec est processus in infinitum. primus actus suapte natura habitum pro-ducit itaꝙ non est in potestate vo-luntatis quin actus habitum pro-ducat quemadmodum ignis com-burit. Multi sunt qui multos actꝰ faciunt viciosos qui non vellẽt ex his habitum generari qui non pos-sunt sed habitus non sic de necessita-te producit actum sed oportet ꝙ cũ hoc concurrat voluntas videmus pessime habituatos in viciis posse i-terdum (licet difficulter) continere et quia voluntas non potest semꝑ actualiter velle sic habitus non po-test cõproducere actus. Ad tertium dicitur ꝙ̃ꝙ nesciatur vter eoruz est perfectior vnus essentialiter exce-dit alterum sicut aliis animãtibus contingit diuturnitas habitus non arguit habituz actui prestare vt no-tum est videtur ꝙ actus in perfe-ctione habitum superant plus eniz meremur vel demeremur per actuz

q̄ per habitū stat ꝙ hō sit habitualiter bonꝰ et malus simplicit̄ qꝛ i actu malo pari forma stat dare habitualit̄ malū ⁊ qꝛ est in bono actu est simplicit̄ bonus ⁊ etiā in causis eq̄uocis regulariter quelibꝫ causa est melior effectu. dī regularit̄ qꝛ albedo et aīa sorꝫ sunt cā notitie sorꝫ et tñ notitia est albedine ꝑfectior mō actꝰ essētialius est cā habitus ꝙ ecōuerso vt dictū est ⁊ ex illo ptꝫ ꝙ actꝰ et habitus sese efficient interdū̄ sꝫ non formaliter cū non sint eiusdeꝫ speciei specialissime nec vnam formam constituunt.

Ad tertiū dubium vtriqꝫ

arguit̄ probat̄ ꝙ si sortes semel habuerit sciam actualē huius triangulus hꝫ tres et illa produxit habitū ⁊ corrūpatur illa actualis scia et notitia intellectiua premissarū ꝙ hītus scientialis producit actū scientialeꝫ quilibet habitꝰ inclinat in siles actꝰ actibus quibus habitꝰ ipse emanat et inclinare nichil aliud est q̄ efficiēter producere ergo ille habitus sciētialis cū anima scientiam actualem sine notitia intellectiua p̄missarum producit. In oppositū arguit̄ nūq̄ habitus productus a notitia intuitiua potest notitiam intuitiuā sine causa que primo produxit notitiaꝫ ītuitiuā producere ꝓbat̄ habui notitiā intuitiuā patris mei que habitum produxit citius cogito de patre q̄ de alio et non nisi per habitū p̄ris ⁊c. sed iste habitus non potest ꝓducere notitiam intuitiuam p̄ris nec similem in specie quia abstracta ⁊ intuitiua quelibet specie differunt vt infra dicetur qꝛ pater meꝰ est mortuus et intuitiua naturaliter non potest esse nisi de p̄sēte ratiōe obiecti igitur Hic magis pondero rationem post oppositum q̄ ante. Sꝫ in ea possunt esse fractiones potest dici quando habui notitiam intuitiuam patris mei illa tunc ꝓduxit vnam abstractiuam intellectualem ⁊ illa abstractia ītellctūal' ꝓduxit habitum abstractiuum que inclinat ad notitias abstractiuas actuales Et notitia intuitiua intellectual' nullum habitum produxit Potest esse fractio ꝙ intuitiua ⁊ abstractiua eiusdem obiecti sunt eiusdem speciei omnia illa frangunt argumentum

Teneo tamen argumentū post oppositum ꝙ notitia intuitiua actualis producit vnum habitum qui ꝑtialiter inclinat ad notitiam abstractiuam actualem interdūꝫ aliquis est habitus qui inclinat ad actus et illi actus non inclinant in similē habitum in specie specialissima charitas infusa inclinat ad dei dilectionē actualem et ille dilectiones actuales producunt charitatem habitualem acquisitam alterius speciei saltem specialissime a charitate infusa eodem modo notitia euidēs actualis quelibet habitum producens nō potest produci ab hoc habitu immo ad eius productionem req̄rit suam causam que eam in principio ꝓduxit quemadmodum notitia intuitiua patris mei nō potest produci naturaliter nisi a patre et tunc ex illo sufficienter patet respōsio ad argumentum ante oppositum. Contra hoc arguitur ille habitus īclinat ad aliquid et non nisi ad scientiā actualem ex qua producebatur igitur respondetur ꝙ ille habitus īclinat ad assentiendum illi cōclusioni tantuꝫ si ego habui scientiam actualem de vna conclusione que habitum produxit et obliuiscar scientie actualis cum actuali notitia premissarū assentiam illi conclusioni tanta certitudine sicut antea memini ꝙ interdum illam sciui et cum ille assensus est certus et ineuidēs erit fides nō erit scientia neqꝫ opinio quia nō dū.

bito et sic de aliis habitibus veri= dicis igitur. cõtra hoc arguitur ille assensus est certus productus natu raliter circa propõnem neccessariaz ergo est noticia euidẽs vel euidẽtia potes dicere ꝙ non est naturaliter causatus sed libere quia habitus ñ causat actuz oĩno naturaliter sicut actꝰ habitũ vel adde et nõ procedens a solo habitu. Forte petis si vnꝰ stu duisset vnã propõnem vel multas xxii. ãnos et deus semper corrũpat hitum q̃admodum potest vel impe diat ne habitus pducatur an talis melius assentiet vni propõi q̃ ali= quis qui de ea nunq̃ loqui audiuit. Rñdetur ꝙ idẽ erit ac si nunq̃ audi ret loqui de tali propõne.

Ad quartum dubium di=

cit ꝙ rusticꝰ igeniosꝰ audiẽs p̃missas et eis assentiat et nõ dubitat de bo nitate ꝯñe sed consequẽti assentiat propter assensus premissarũ in illo generabit scia Analogia est si vnus grãmaticus ꝯñarꝫ valores ignorãs studẽs geometrie põt habere sciam conclusionis geometrie et talis ne scit an talis ꝯña reguletur per dici de omni vel dici de nullo sed suffi= cit ꝙ non dubitet cõsequẽtie boni= tatem. ❡ De secunda parte dubii potest contingere quia sortes inge= niosus et plato rudiori ingenio pre ditus habeãt duo argumenta quo rum vtrunq̃ est demonstratiuum synonima et argumentum sorñ ge nerabit scientiam et non platonis. si dubitet aliquam premissarum il le due mentales apprehensiue pre= misse sunt synonime sed assensꝰ cir ca illas non sunt similes sortes ha= bet intellectum circa premissas pla to opinionem circa alteram premis se in sorte generant intellectum et non in platone quia actus actiuoꝝ sunt in patiente disposito argumẽ= tum platonis non est ei demonstra tio qꝛ nõ sillogismus faciens scire et sic duo argumenta sunt synonima quorum vnum est demonstratio al terũ võ nõ sed vtrunq̃ illoruꝫ argu mentorum est demonstratiuũ. Si dicas faciens scire in diffinitione de monstrationis dicit aptitudinem tũc vtrũq̃ est demõstratio sꝫ nõ q̃= libꝫ demõstratio gñat actualr sciaꝫ

Ad quintũ dubium de ob

iecto scientie sciendum ꝙ quadru= plex est modus dicendi varius circa istam dubitationem vnus grego. ariminen. ponentis complexum si= gnificabile esse obiectũ scientie vt hominem esse risibilem est obiectũ huius homo est risibilis. ❡ Secun dus modus ponit res significatas per extrema conclusionis esse obie ctum scientie. ❡ Tertius ponit con= clusionẽ deteriabilem ita ꝙ assensꝰ quo assẽtio huic triangulus hꝫ tres habet pro obiecto mentalẽ appre= hensiuã. ❡ Quartus modus dicendi est dicens ꝙ triplex est obiectum sci entie scibile hoc est triplex est scibi= le. scilicet propinquũ remotũ et re= motissimum. obiectum propinquũ est cõclusio scibile remotum sũt ex= trema conclusionis scibile remotis simum sunt res significate per ex= trema conclusiõis. illud est obiectũ scientie quod scitur ⁊ circa quod sci entia versatur vt color vel colora= tum est obiectum visus. Quili bet horum modorum potest defen sari sed hoc non sufficit p̃mũ modũ tãq̃ inutilem relinquo cum suo fũ damento de complexe significanti= bus. ❡ Tres alii possunt sic exponi ꝙ conueniant et vltimus duos prio= res bene declarat possũt teneri dif= ferentes et si sic vltimum rationa= biliorem opinor ⁊ cõlor q̃q̃ multis recentioribus non placeat dicimus

scio hanc conclusionem triangulus in semicirculo descriptus habz tres ⁊ solū verum scit ⁊ scientia est necessariorum et incorruptibilium ⁊ ppetuorum illa solum conueniūt ꝑpositioni puta ipsi conclusioni ergo aliquo modo conclusio scitur dicimus etiam scio ꝙ ille triangulꝰ in semicirculo descriptus habet tres angulos duobus rectis eq̄les Etiaz admittimus talis scio ꝙ hec passio habere tres dicitur de subiecto triangulus ergo illa tria sunt obiecta scientie tunc dicunt aliqui res significatas esse obiectū propinquum aliqui conclusionem sed cum cōmuni modo loquendi dico conclusionem obiectum propinquum plura que dicuntur de obiecto conueniūt propositioni q̄ rei significate et q2 subiectum et predicatum integrāt illaz propositionem dicuntur obiectum remotum tunc consequēs est res significatas esse subiectum remotissimum. Contra hoc arguitur si scientia terminaretur ad conclusionem vel hoc est ad vocalem mentalē vel scriptam sed nullum illorum est dicendum igitur probat minor nam si assentio isti vocali homo est risibilis aut intelligis ꝙ assentio illā vocalem esse veram et hoc nō q2 aliud est hominem esse risibilem ⁊ hoiem esse risibilem esse verū aut assentis ita esse sicut illa ppō significat ⁊ tūc assētis significato illius ppōis. Si dicas assētis illi absolute ꝛtra si hoc esset verū seq̄ret ꝙ manēte obiecto illiꝰ assēsus puta manēte illa vocali hō est risibilis ponēdo ꝙ significet hominem esse asinū tunc non variaretur ille assensus immo si ille voces significarent adequate cum illo termio alias adhuc remaneret ille assensus et tunc assenties vni termino Si terminetur ad propositionem mentalem apprehensiuaz necesse erit hominem habentem scientiam per demonstrationem reflecti supra notitiam apprehensiuam eā cognoscendo respondet ꝙ scientia ꝑtim terminat ad conclusioneꝫ ꝑtim ad res significatas per conclusioneꝫ terminatur cōiter ad mētalē apprehensiuam illi assentiendo nec assentiendo illam esse verā nec ita esse sicut ipsa significat sed illi assentiēdo et tunc scientia ē notitia reflexa mētalis conclusionis apprehēsiue nec oportet ꝙ sic assētiēs cognoscat mētalem cui assentit esse propositionē quemadmodum rusticus vni consequenti euidenti assentit et non scit ꝙ est consequentia quandoqꝫ tamen scientia terminatur ad res significatas per cōclusionem nec ꝑpterea scientia est corruptibiliū secūde intentionaliter tanq̄ de scibili ꝓpinquo sed de hoc infra. Quemadmodum potentia visus quādoqꝫ ad nigredinē tanq̄ ad obiectum terminatur nec argumentū mouet qđ probare intendit scientiā non terminari ad vocalem q2 posito ꝙ homo est risibilis cadat a sua significatiōe significādo hoīem esse asinum tunc assensus nō terminat ad eam q2 scientia non terminat ad impossibile.

Secūdo arguitur omnis scientia est assensus sed nec terminis nec rebus significatis ꝑ terminos assētimꝰ ergo t'mini vl' res non sūt obiecta scientie. rūr ꝙ ista tria scimus per eandem scientiam tum diuersimode conclusionem scimus tanq̄ illud cui assentimus subiectū et predicatum tanq̄ partes illiꝰ cui assentimus res significatas tāq̄ ea que significantur per illud cui assētimus et quia omnia illa terminant aliqualiter actum vel habitum sciēdi ponuntur obiecta scientie proprie tamen nichil scimus nisi complexuꝫ

¶ Tercio arguitur. sequeretur quod de eadē re potest quis habere sciam et opinionē consequēs est dissonū ergo et añs pbo zñaz captis istis duabus deus pt producere aliū mūdū huic concentricū deus potest creare infinitum magnitudine prima est scibilis ponatur quod sortes eaz sciat et secūdam dubitet iā illa res quod est deus est obiectū scie et opinionis Rñdetur quod nullū est inconueniens quod de eadē re hēamus sciam et opinionē per diuersa obiecta propinqua ex quo nō sequitur quod eadem res cognoscitur cū formidine et sine formidine nam scientia non tollit formidinez respectu obiecti remotissimi sed solū respectu obiecti propinqui. ¶ Quarto arḡ sequit quod qui scit istā omne ymaginabile est significabile sciret oēs res et ppōnes mūdi et per zñs tot sciret sicut deus. Respondetur quod scit oēs ppōnes mundi tanquam scibilia remotissima nec ex hoc habes quod ille esset adeo sapiens sicut deus vel vnus alter doctus hō qui in propria forma puta tanquam obiecta propinqua multas alias propōnes nouit. ¶ Quinto argr. sequitur quod aliquis tenetur ita firmiter credere dyabolo sicut deo zñs est falsum et patet zña quia tenetur eque firmiter isti dyabolus non est deus sicut isti deus nō est dyabolus et credendo pme credimus dyabolo sicut credendo scdo credimus deo. Rñdetur negando zñam licet de rebus puta de deo vel dyabolo habeamus sciēciam non debemus nos dicere scire illas quia quamquam habeā sciam de homine per hanc hō est risibilis nō tamē scio hoiem quia scio fertur incomplexum non scio triāgulum sed scio triangulum habere tres.

Ad sextum dubium respōdetur duplex est noticia quedam incomplexa quedā vero cōplexa et complexarum alia apprehensiua quedam adhesiua/adhesiuaz quedam est pfecta simplr quedā nō perfecta in suo gñe. Cognitio pfecta simplr ē cognitio qua aliqd cognoscitur oībus modis quibus est cognoscibile hoc est scdm oīa predicata de prono mine illā rē demōstrante dicibilia. Sed cognitio perfecta in gñe est cognitio qua quis cognoscit scdm aliqua predicata de illa re sine de pno mine illā rē demonstrāte dicibilia. isto notato ponunt due cōclusiōes ad dubiū prior est. nl' cognoscit vl' cognosci pōt pfecta cognitione simpliciter dicta. pbatur quia nichil est i mundo de quo non sūt infinita pdicata dicibilia. sed intellectus noster est finite actiuitatis ergo non pōt omia illa pdicata cognoscere igitur pbat maior per inductionē in rebz nec iuuat nobilitas rei bñ verū est quod de re multuz perfecta multa sūt predicata pfectionē dicentia vifica bilia de re viliori non tot perfectio onē includentia sed tot simpliciter hoc patet capiendo deū et vnā muscam vtraque est substantia et ens et sic musca corpus deus nō corpus et si deus est creans musca est nō creās. quia de quolibet alterū cōtradictorioꝛum et de nullo ābo musca ē creatura deus est non creatura et sic i aliis Quod intellectus nē sit finite actiuitatis patet ex supra dictis igitur. An ita sit respectu comprehensorum non multū insisto. Scḋa zclo aliqua res cognoscitur cognitiōe pfecta in suo genere hoc patet aliquis habens scientiam de illa homo ē risibilis nullo modo dubitat quin hoc predicatum risibile vere enunciet de illo termio homo ergo is hēt cognitionem perfectam in suo genere consequentia patet ex terminis de noticia incomplexa non est dubiuz

quin aliquis posset habere cognitionem singularem et intuitiuam sortis paucas causas cognoscendo.

Ad septimum dubiuꝫ respondetur premissas esse causas cõclusionis potest multifariam intelligi. Uno modo sic ꝙ premisse sint cause conclusionis quoad esse vł fieri in rerum natura. Secundo modo quoad esse veram hoc est ꝙ premissaruꝫ veritas est causa quare cõclusio ē vera. Tertio modo quoad esse notum hoc est ꝙ notitia adhesiua premissarum est causa productiua notitie adhesiue conclusionis. Quarto modo sic ꝙ premisse ostendũt quare ita est sicut significatur per conclusionem. Quinto mõ sic connotatum medii importat causã quare connotatum predicati cõclusionis suo subiecto ꝯueniat. Tunc respondetur per propositiões. Prima propositio. premisse nõ sũt cause conclusionis primo modo qꝛ stat conclusionem esse in rerum natura absqꝫ hoc ꝙ premisse in rerum natura ponantur illa propositio homo ē risibilis que est conclusio potest esse vera absqꝫ hoc ꝙ premisse sint. scd̃a propositio premisse sunt causa conclusionis tertio quarto et ꝗnto modis de quinto modo patet qꝛ in omni diffinitione propter quid et potissima medium debet esse diffinitio quidditiua et predicatum conclusiois siue maior extremitas ꝓpͣ passio mõ diffinitio ꝗdditatia semper habet differentiam que partem essentialem rei connotat que causã cõnotate passionis importat vt rationale animaꝫ rationalem risibile risũ in potẽtia cõnotat quare aliꝗd ridet est qꝛ aiam rationalē hꝫ. Contra p̃mã ꝓpõem arguit̃ nõ stat ꝯclusionē eē sine p̃missis ergo p̃ma ꝓpõ nulla ꝯñ̃a claret ꝓbat̃ añs dcẽ ꝯclusio sine p̃missis et ꝓbat̃ ꝙ nõ erit cõclusio propt̃ termini ꝯnotationem ꝓpõ cui p̃misse nõ applicant̃ nõ est ꝯclusio nisi in potẽtia rñr ꝙ stat cõclusionem esse sine premissis. sꝫ nõ stat ꝯclusionē eē ꝯclusionē sñ p̃missis de inesse p̃me ē hoc est sñ p̃missis de inesse scd̃e hoc est ꝯclusio sñ p̃missis ꝯtra hoc arguit̃ ꝯclusio p̃t eē sine istis p̃missis dicẽdo maioris ⁊ minoris applicatas ad ip̃am qꝛ per alias duas synonimas ⁊ ꝯclusio p̃t ẽẽ sñ istis p̃missis et ceteris ergo cõlusio potest esse sine premissis nec iuuat dicere ꝙ arguit̃ a pluribus suppositionibus determinatis respectu partium multitudinis ad vnam determinatam respectu totius multitudinis quia accipe eandem in singularibus vel hãc hec conclusio potest esse sine premissis. respondet̃ ꝙ ille calor deducendo effectuꝫ a ignis non potest esse neqꝫ potest esse calor sine b igne quia non potest ꝓduci ab alia causa iste effectus scd hec cõclusio demõstrata põt eẽ sine istꝪ p̃missis: secũda propositio ꝗbuscũqꝫ premissis sine potest esse hec cõclusio patet ascendendo copulatie sub isto termino premissis. tertia ꝓpositio hec consequentia nichil valet hec conclusio potest esse hec conclusio sine istis premissis et hec ꝯclusio potest esse hec conclusio sine istis p̃missis ergo hec conclusio potest esse hec cõclusio sine premissis ptꝫ quia antecedens est verum et consequẽs falsum nec bene ascenditur postꝙ̃ ē ibi determinatio accepta vnica acceptione cum suo determinabili oꝫ disiunctim ascẽdere hec cõclusio potest esse hec conclusio sine istis premissis vel istis et sic de singulis mõ hoc est falsum demonstrando om̃es premissas possibiles ex quibus hec conclusio potest concludi quarta ꝓpositio licet iste equaleant om̃i ho-

mine sortes est fortior et sortes est fortior hoie et iste quolibet denario for. pt carere et for. potest carere de nario. ille tamē nō equiualēt ꝗbus libet pmissis siue hec cōclo pōt īfer ri et hec 2clo pt inferri sine premis sis. ¶ Contra hoc ar. baccalarius ī eer bona tres tʒ 2clōnes pncipales ⁊ sex collaterales et tūc pmisse nō ap plicantur ergo ppō est 2clo sine p missis. ¶ Eodē mō rn̄demus per. vii. vel. vi. 2clōes et non eas pbamus. Rn̄det per ppōnes pma ē ad ppō nem dici cōclusionē non sufficit ꝙ possit probari pʒ ex cōnotatione ter mini quem ei dat cōmunis vsus. Secunda propō multe vocātur cō clusiones ꝗ non sunt 2clusiones pa tet de ppōnibus cerbonicis sʒ quia tales propōes quas manibus tenēt scd̄m eaꝝ synonimas ī codice hn̄t p bationes applicatas vel interdum mediocriter pbationes applicant pro ptea nomē cōclusiōis speis vēdicāt ¶ Contra quitā ppōnē arguitur. Si noticia adhesia pmissarū ē cau sa noticie adhesiue 2clōnis sequere tur ꝙ itellectus esset qualitas actia 2ñs est cōtra cōem phiam. iiii. qua litates prias solū actiuas ponentē Preterea vl' noticia adhesiua pmissa rum ē causa instrumētalis noticie scie 2clōnis vel pncipalis non secū dū quia illa est aia non primū quia ille due cause pducunt sciam 2clo nis tunc capio partē scie que pduci tur ab aia et partē ꝗ producit a no ticia adhesiua pmissaruʒ sit prior a secūda b/b. producitur a noticia ad hesiua pmissarū et nullo mō ab aia ergo aia non est causa principalis. Rn̄det negando seqlā p cuius ne gatione ponūt propōes pma ē si ꝗ litas diceretur actiua qr qualitatē agit noticia adhesiua pmissaꝝ esset ꝗlitas actia pʒ per argumētū. Se cūda ppō ad hoc ꝙ aliꝗ qualitas di catur actiua non sufficit ꝙ qualita tē agat pʒ qr tunc albedo nigredo ⁊ hmōi essent qualitates actiue cōtra cōem modū philosophādi quia spēs que sūt qualitates pducūt. ¶ Tercia ppō ad hoc ꝙ aliqua qualitas dicat actiua oʒ ꝙ simile qualitatē in spe cie specialissima secū pducat vt ca lor calorē et sic de aliis ꝗlitatib⁹ pri mis. Pro secundo 2tr argumētū po no ppōnes pma ē queadmodū itel lectus sn̄ aia intellectiua nō potest pducere sciētiā ita neqȝ aia intelle ctiua siue noticia premissarū adhesi ua quā intellectū appello et sic vna non est principalis quia potest sine alia nec econuerso. ¶ Secunda pro positio. quandocūqȝ sunt due cau se actiue respectu vni⁹ effect⁹ ꝙ vna nō pt sn̄ alia nec e2° illa ꝗ aliā diri git est prīcipalis et alia ꝗ dirigitur est instrumētalis mō aia intellecti ua intellectū dirigit et pducit ꝗ se cum ad sciam cōclusionis 2currit ꝗ re est causa principalis. ¶ Tercia pro positio ꝗlibet gdus scientialis actu alis ab aia et intellectu simul pro ducitur ita ꝙ non est possibile dicte scie partē que ab aia producit et p tē que ab intellectu ⁊ sic non currit argumentū. ¶ Arguit ꝙ scia pōt ac quiri sine noticia adhesiua premis sarū quecūqȝ effectum deus potest producere mediante causa secunda illum potest producere se solo sed deus cum intellectu noticiam scien ticam conclusionis producit ergo sȝ ne intellectu potest illam produce re. Respondeo per propositiones Opinabile est ꝙ scientia potest pro duci naturaliter sine intellectu pa tet de experientia que habetur de hac luna est eclipsabilis sicut ifra di cetur Secūda propositio sciētia cōclusionis potest acquiri sine noti cia adhesiua premissarum patet per argumentum factum sed hoc est su per naturaliter. ¶ Tercia propositio scientia propter quid et potissia po

est sine noticia premissarum causas importantium acquiri patet per applicationē argumēti ad probandum secundā propositionē. Quarta propositio si de⁹ capeteret sciētiā propter quid sortis de hac sup lineā datā & poneret ī platone illitterato plato euidēter assētiet illi ɔclusioni et adeo euidenter sicut sortes qui ē doctissim⁹ geometra. Probat quia sciētia inclinat naturaliter ad assentiendū euidēter ɔclusioni cuius est sciētia queadmodū calor naturalitē calefacit qꝛ nō extat scientiā actualem esse in subiecto qui ꝑ illā aīa actualiter assētit. Quinta ꝓpositio nō scia pōt adeo naturaliter iclinare ad assentiendū conclusioni demōstrationis sicut scia Hec propositio pōt multifariā verificari Primo intellectus ē non sciētia et inclinat ad assentiēdum conclusioni mediate tñ sed intellectus imediate Probatur ꝓpositio posito ꝙ de⁹ sciētiā quā habeo de hac triangulus habet tres poneret ī pariete iā est nō scia qꝛ oīs sciētia ē noticia et nichil per illā qualitatē ī casu ē sciēs & si de⁹ illā qualitatē in aīa mea iterū ꝓduceret ipa mediāte assentirē sicut in pricipio quare ꝓpositū.

Contra illam propositionem arguitur. multi dicūt ꝙ si subiectum albedinis in sacramento altaris reproducerer albedo iterū illi non inhereret ex quo suam inhesionem amisit ergo si illa qualitas sit in pariete non potest anime rursus inherere.

Respondet ꝙ assumptū est dubium ꝗꝗ multi illud dicant tenuem rationem habere possunt nec experientiam aliquam habent sed experimur ꝙ alteri subiecto nō inheret quia accidens suapte naturaliter de subiecto in subiectum migrare non solet sed quicquid sit de illo de quo non contendo nullus dubitat vel dubitare debet quin deus potest facere illam albedinem suo subiecto inherere vel cuicūqꝫ alteri quod nobis sufficit. Ex omnibus liquet ꝙ noticia adhesiua premissarum est causa noticie adhesiue conclusiōis ī demōstratōe oñsiua siue fuerit demōstratio qꝛ ē siue ꝑpt qd est causa inꝗ in genere cause efficiētis et apparet ꝙ ille effectus nō potest esse sine sua causa quemadmodum lumen in medio non potest naturaliter cōseruari sine corpore lucido hoc patet per noticiam intuitiuam que conseruari nequit sine obiecti presentia secundum cursū nature ex quo si verum est fundamentum sequitur non esse possibile habere assensum actualē scientificū conclusionis quin quattuor assens⁹ simul sint in intellectu patet de assensu maioris minoris & bonitatis consequentie et multe alie noticie simplices presupponuntur cuꝫ nō magis requiritur assensus maioris quam minoris quam ɔconuerso et eodem modo de assensu bonitatis consequentie. Si quis dicat scientia actualis potest esse sine sua causa actiua quemadmodum calor in aqua sine igne corruptuꝫ est nullum fundamentum eciam inpugnare eo pacto Si quis habea: sciētiam prime propositionis geometrie actualem que non potest esse sine noticia adhesiua suaruꝫ premissarum et illa requiritur actualiter existere per idem cum scientia secū de conclusionis et sic consequenter oportet ꝙ is qui habet scientiā actualem vicesime propositionis habeat octo noticias adhesiuas actuales simul in intellectu quod non videtur dicendum sed de hoc infra cuꝫ petetur an vnico assensu

possumus assentire cõclusioni ꝓpter premissas qui a multis sapientia vocatur experiētiam semper alterius spēi falcē specialissime a scīa demonstratiua ī toto ꝓcessu(vt littera ostendit) innuo.

Ad octauum dubium dicitur ꝙ illa propositio ē multiplex vł non capitur negantet et sic est fła et impossibilis aliqd potest sciri q̄ ei contradicit vel nō capitur infinitāter et hoc dupliciter. Uno mō vt sē sus est quod nec ē ens fuit ens erit ens potest esse ens ꝑt sciri et hoc est falsum vel sensus est quod non est ens vel quod nō fuit ens vel qḋ potest nō esse ens potest sciri et hoc est verum in priore nec cadit in totū disiunctum sic sc; ꝙ prohibeat terminū ne pro aliq̄ stet pro quo supponit terinus cōtradictorie oppositus in secūda vero non sicut sol; ibi practicari non cytharizans potest citharizare sed illa sophistica sūt i posterioribus aristotiles capit nō ens secunde intentionsł vt tantū valet sicut fłm. Et secundū hoc pono ꝓpōnes prima est falsum potest sciri. ꝓbatur hoc potest sciri. iohānes vitriati est parisijs et hec est vel potest eē falsa ergo falsa ꝑt sciri. Secunda propō hec ēē falsa nullū falsum potest sciri patet ex priori. illa ꝓpō falsū potest sciri. Tercio modo vel quarto modo capiendo scire ꝓbatur hec vocalis hō possibiliter ē risibilis pōt sciri scio vel quarto⁹ et hec propō est vł pōt eē falsa igit. Quarta ꝓpō possibłe est fłm sciri. ꝓbat de hac hoc ē fłm q̄ demōstrat se scio euidenter ita eē sicut hec sigt et hoc sufficit igit. Quita ꝓpō fłm sigñs alit eē ꝙ̄ est ꝑt sciri. ꝓbat hec potest sciri for. ē edmburgi et hec ē vel potest eē fłm sigñs alit eē ꝙ̄ est. igitur. Sexta ꝓpō aliq̄ ꝓpō scit secundu; sigtionē quā hēt termi eē fła nō est potēs sciri. ꝓbat de hac homo est asinus vel de ei⁹mentali hec scitur hoc p; scitur āpliat ad quinq; vel scitum qḋ est ꝑncipalior pars ꝑdicati cū est terinus aie actū interiorē importans. Secūda pars p; quia potens āpliat solū ad q̄ttuor et sciri est pars min⁹ pricipalis predicati ꝓpterea nō ampliat ad subiectum sicut dicēdo aristotiles hanet asinum ꝓductū q̄ est fła et tamē hec ē 2ṅda aristotilis asinus ē ꝓductus Septima ꝓpō impossibile est falsū sigñs aliter eē ꝙ̄ est sine reflexione eē scitū tāꝙ̄ scibile ꝓpiquū et hoc voluit aristotiles in littera hec non scitur. dyameter est simeter dr̄ sine reflexione ꝓpter tales hec sigt aliter eē ꝙ̄ est tanꝙ̄ scibile ꝓpinquū tanꝙ̄ remotum vel remotissimū ꝓpter ampliationem termini scibile in bilis terminantis. Octaua ꝓpō hec consequētia nichil val; hoiem ee asinū scitur eē falsum ergo hoiem esse asinū scitur cū añs sit verū et 2ñs fłm pro exemplo philosophi. notaꝙ nō est propoztio rōnalis inter dyametrū q̄drati et costā q2 nulla linea q̄ aliquotiens costam procreat et hoc intelligitur de quadrato proprie dicto sc; orthigomo equilatero et nō de orthigomo iequilatero nec ad idē ī numeris quadratis practicari potest sed non a deo euidēter propterea non insisto.

Contra hoc arguitur ponendo ꝙ ex eodem attramento numero vel ligno vel alia quecūq; materia in duobus locis posita constituatur dyameter et eius costa et sit costa a capio simetrum coste b ↄ tūc sic b est equale a vel euidentius a est equale b/a est dyamet quadrati. ergo dyameter q̄drati est equale b ergo est equale a quia a et b sūt eq̄lia

Respondetur ꝓ ppões ꝓma est stā
te casu argumenti dyameter qua=
drati non ē maior costa patet stat ꝙ
costa sit in duplo grossior modo ma
gnitudo nō solū attenditur penes
longitudinē sed penes ternā dimen
sionem igitur ꝓpō vera. Secunda
ꝓpō dyameter quadrati non est lō=
gior costa. ꝓbatur hec est falsa om=
nis dyameter quadrati est lōgior co
sta que equiualet huic omis dyame
ter quadrati qualibet costa est lon=
gior quod est falsū. Tercia ꝓpō qli
bet dyameter quadrati est longior
vna costa hoc patet ad sensū. Quar
ta ꝓpō non obstante casū argumēti
dyameter nō est equalis coste quia
nichil est equale sibimet. Quinta ꝓ=
positio ibi non est quadratum pa=
tet vel quadratū suppōit ꝓ suis cir
conferentiis vel ꝓ contento. Si ꝓ=
mum sic sicut capimus. patet ꝙ ille
quattuor coste non sūt eqles. Si se
cundum quadratū ꝯnotat ꝙ linee il
lud spaciū ambiētes sūt equalis lō
gitudinis qđ est falsū in casu. Sex=
ta propositio hoc non eneruat ar=
gumentum quia posito ꝙ ex eadem
materia quattuor coste fierent cū
dyametro currit argumētum ⁊ ad=
huc dyameter nō ē equalis coste pa
tet ex quarta propositione. Septi=
ma propositio sed in illo casu dya=
meter quadrati non est longior co=
sta eiusdem patet ē eadem res sꝫ co
sta est breuior in ratiōe coste ꝙ̄ dya
meter et dyameter longioris est i ra
tione dyametri ꝙ̄ costa i ratione co
ste. Etiam dici potest ꝙ non sūt qt=
tuor linee equales eo ꝙ est nisi vna
linea. licet sint quattuor in valore
quod sufficere videtur.

Ad nonum dubium. Re
spondetur ꝙ sic quia si aliquis du=
bitet aliquam cōclusionem et post
ea acquirat scientiam de ea vł equa
liter assentit antecedenti cum con=
clusione vel minus vel magis. Si
duo prima non erit ei demonstratio
actualiter si secundum intentū qꝛ
propter qđ vnūquodqꝫ tale ⁊ illud
magis si assentiamus alicui conclu
sioni propter assensus premissarū
oportet plus illis premissis assen=
tire.

Contra hoc instatur vel
noticia premissarum noticiam con
clusionis infinite excedit vel finite
non primum si secundum da assen
sum cōclusionis intensū vt. vi. et
assensum intellectiuum premissa=
rum intensum vt octo. ad illam cō
clusionem adducatur alia demōstra
tio et etiam experientia tunc noti=
cia actualis cōclusionis erit inten=
sa vt xii. vel xvi. ergo littera nulla
Respondetur ꝙ argumentū assūit
dubium scꝫ ꝙ experientia et due de
monstrationes si specie distinguan
tur pñt scientias eiusdem speciei ꝓ
ducere et sese intendere sed de hoc i
fra hoc admisso quod forte non ē ve
rum dicitur ꝙ cōclusio aristotilis i
telligitur nisi conclusio fuerit a plu
ribus demonstrationibus vel simi
libus causis ꝓducta vel sic et meli⁹
ꝙ̄ scia cōclōis sit intēsiō itēsior no=
cia adhesiua ꝓmissaꝝ. tñ noticia ꝓ=
missarum i intellectu est clarior no
ticia conclusionis hoc patet si affe=
rantur tres propositiones quarū
vna a scibilis debet sciri per b et c ꝓ
positiones oportet ꝙ citius intelle
ctus eis assentiat ꝙ̄ a propositioni
alioquin non erit ei demonstratio
analogia est stat ꝙ noticia quam ha
beo ex hac triangulus habet tres sīs
intensior ꝙ̄ noticia quam habeo de
hac omne totum est maius sua par
te. sed secunda est clarior et euiden=
tior ex sua natura nō ꝙ aliquid for
midinis secum inuoluat. Rursus

stat me amicum intensius diligere ꝙ meipsum propter actuū frequētationē sed naturaliter quilibet diligit se magis ꝙ quelibet alterum patet nono ethicorum quicquid sit

Arguitur ponendo sicut creberrime euenit ꝙ noticia adhesiua premissarum sit intensior noticia adhesiua conclusionis gratia exempli premissarum vt tres noticia conclusionis vt duo tunc ē possibile ꝙ duo gradus scientiales conclusionis non remittātur remanētibus gradibus tribus premissarū vel saltē vno quod probo vn⁹ gradus scientialis conclusionis potest remitti et tunc si remittatur vnus gradus intellectualis premissarū scientia totalis actualis remittitur ad vnum gradum et vnus gradus intellectualis erit in anima Respōdetur vel tenetur ꝙ scientia actualis est effectus suam causam actiuā secum requirens vel non si primū ad remissionem vnius gradus scientialis vnum gradum cum dimidio de intellectu remitti oportet declaratur notitia intellectiua vt tria totalis scientiam integram vt duo produxit tūc medietas intellectus vnū gradum produxit et alterum altera medietas et sic ad duorum graduum scientiarum remissionē totus intellectus remittitur quia nō est possibile naturaliter ꝙ assensus sit in intellectu quin assensus cōclusionis sit in eo postꝙ assentit euidēter bonitati consequentie scit quid cōsequens significat et illi assentit alioquin nesciret euidenter consequentiam esse bonam qm̄ iste tres cause sunt agentia naturalia passū vltimate dispositū inuenientia ergo in ipsum suum effectū puta scientiā gignunt Si ponamus ꝙ effectus scīa potest esse sine sua causa actiua adhuc diluitur argumentum do ꝙ vnus gradus scientialis potest corrūpi i p̄mo casu scilicet .a. tunc sua causa actiua producit vnū iterum de nouo postꝙ est agens naturale passum habens inclinatū ꝛ sic omni mō eneruatur ratio Unde hic.

Notandum est ꝙ noticia maioris specie distinguitur a noticia minoris et bonitatis consequētie et per consequens ex illis non cōstituitur aliqua forma intensa sed maioris assensus ē intensus vt tria et homogenius quem signo a assēsus minoris b c consequentie equaliter intensi de actualibus loquor ita ꝙ a b c ad d e scientias actuales concurrunt scilicet ꝙ quelibet pars de scientiarum ab aliqua parte a partialiter producitur sed a nec secundum se totam nec secundum suas partes potest aliquā partē d e. producere se solo sed secum exigit b c secundum totum vel partes vna determinata pars a cum aliis duab⁹ determinatis partibus b c vnam latitudinem scientialem producunt que non habet produci ab aliis partibus a b c quemadmodum idē effectus numero non potest produci a pluribus causis.

Dices volo ꝙ noticia maioris vt duo minoris vt tria bonitatis consequentie vt quattuor qd tunc erit de assensu conclusionis. Respondetur ꝙ forte casus non potest occurrere sed ipso cū est apparens admisso vel hoc ponis in prima generatiō e scientie actualis vł in remissione eius per primam generationem Si primū dico ꝙ duo gradus minoris ꝛ duo bonitatis cō

sequentie cū assensu maioris agūt ad productionē scientie actualis a= lie sunt superuacanee et ponamus ꝙ possunt producere duos gradus scientiales ad summum. Ratio est quia si produceretur scientia ad tā tunc si noticia minoris et bonitatis ꝯsequētie fuissēt precise vt. ii. hoc contigisset sed illi duo gradus assensus bonitatis consequentie et vnus minoris sine assensu maioris nichil possunt producere alioquin assen= sus maioris ad scientiam minime requireretur quod liquet esse fal= sū sed si intellectus habuisset in pri cipio noticias assēsiuas maioris mi noris et bonitatis ꝯñe vniformiter vt. iiii. forte fuisset sciā pducta vt iiii. in idem redit nisi vt tria pona= mus. iiii. gratia exēpli tunc si intel ectꝰ remisisset noticiā maioris vt. ii minoris vt vnum noticiam adhesi uam conclusionis cōtinuādo dico ꝙ illa scientia actualis corrumpere tur que producebatur a duobus as sensibus maioris corruptis cum a= liis duobus minoris et bonitatis ꝯñe. ¶Secundo arguitur ad idem volo ꝙ adducatur ad hanc conclusi onē quā habes dubiā hō est risibilꝰ hec demōstratio oē animal rationa le est risibile omis homo est animal rōale ergo omis homo est risibilis. ¶Tunc illa demonstratio capiendo ipsam pro premissis tantum sicut de syllogismo distinctio communis dari solet ꝙ capitur pro premissis tantum vel pro premissis et cōclu= sione hoc modo distinctio generat sci entiam id est noticia adhesiua pre= missarum scientiaꝫ procreat esto sci entia intensa. vt quattuor rursus adducatur illa demonstratio in spe cie vel generat tantum quantum i principio et sic scientia totalis erit vt octo et per ꝯñs qñcūqꝫ adducta sciam intēsā. vt. ii. pducet quod si= forte concedas arguitur sic. naꝫ tūc superuacaneū foret plures demon strationes in medium adducere vel plura argumēta topica ad proban= dum vnā conclusionē ꝑmo presta= ret melius argumētum capere ip= sum frequenter iterando quousqꝫ scientia intensa vel opinio multuꝫ augmētata esset producta et sic in= utile foret pro mediorum varieta= te laborare. Forte dicis demonstra tio secundo adducta nichil generat de nouo ꝯtra est agens naturale na turaliter agens reperiens passū be ne dispositum ergo tantum produ cet secundo adducta sicut primo et sic videtur ꝙ equaliter potest argumen tu vibrari ꝺ thopico et demōstratio syllogismo et tunc dico quando ar= gumentū adducitur vel illa cui ad= ditur habet scientiā actualem vl nō et cum hoc admitto ꝙ argumentuꝫ sit difficilius ꝙ sciā actualis potest esse sine noticia intellectiua tūc po sito ꝙ intellectus fortis habet no= ticiam scienticam vt. iiii. intensam et nullā actualem noticiam habeat sed adducitur demōstratio menta lis talis habebit noticiam intellecti uam actualē et nichil producet vel si producat aliꝺ non tm̄ sicut in ꝑn cipio vel quarto vel quinto loco ad ducta nichil generabit et redit in iꝺ ¶Ex quo non habes ꝙ aliquis assen= tit maiori minori et bonitati con= sequentie consequenti non assenti endo. Sed si scientia actualis quaꝫ ante produxit esset corrupta pro= ducet actualem scientiam de nouo et conceditur ꝙ est agens naturale tamen passum non est bene dispositum ad suscipiendum effectum illi us agentis quia postq̄ vnum indi= uiduum secum in vigore produxit suum effectum nichil potest produ cere de nouo suo effectu manente i passo quomō secūda cādela nichil

ꝓducet si ponaꝛ ieodē situ cum ꝑ-
ma penetratiue si effectꝰ pꝛime sit
antepꝛoductus sic dico in ꝓposito:
Secus est de notitiis vt ante memi
nimus ſꝫ si in intellectu soꝛtꝫ sint sci
entia naturalis ꝛ intellectꝰ actualis
stat ꝙ soꝛtes habeat aliū intellectuꝫ
actualē et nō nouā sciam. Queād-
admodū secūda cādela stat cū ꝑmaꝛ
suum effectum non pꝛoducet. Con
tra hoc arguiꝛ seqret ꝙ frustra repe
terem ꝰante visa si ratio semel addu
cta pꝛoducat effectum scḋo adducta
non tantum pꝛoducet immo nichil
Si dicas immo ad intēdendos habi
tus. Contra ad intensionem habi-
tuum actus intendi necesse est quia
habitus non pꝛoducunꝛ nisi ex acti
bus vt patet secundo ethicoꝛum et
passim in vtraqꝫ philosophia. Rn̄r
maxime conducit ante visa repetere
iuxta versꝰ. Sepe rogare rogata te
nere retenta docere. Hec tria galbi-
num faciunt superare iohanneꝫ/ qꝛ
pꝛimus actus scientialis habitū ꝓ-
cet et foꝛte non remanet Experitur
doctus ꝙ paucos assensus scientifi
cos actuales habet foꝛte paucioꝛes
ꝙ̄ doctus per actꝰ nō iudicatur vnꝰ
altero doctioꝛ postea ꝙ̄ scientia diffi
nitur per habitum. Scientia actua
lis pꝛoducit similem habitum cum
pꝛioꝛe ex quibus fit vnus habitus
totalis et sic consequenter quousqꝫ
intensus habitus ingreditur q̄ diffi
cillime remouetur et sic satisfit illi
rationi que assumpsit ꝙ habitꝰ non
generatur nisi ex actibus sed bn̄ cō
cedo ꝙ iteratio eiusdem argumēti
facit hominem itensius scire ꝙ̄ mil-
le argumenta varia adducerenꝛ ꝓ-
batur foꝛte demōstratio vsqꝫ ad ter
tium reductionis locum aliquid ge
neratur et genita sunt eiusdem spe
ciei ergo sese intendunt sed quando
mille varia media adducuntur pꝛo
ducuntur scientie actuales specie di

stincte et ad distinctionem specificā
actuum habituum sequitur speci-
ficum discrimen. Contra dicis hoc
est extraneum ꝙ per vnuꝫ argumē
tum in specie repetitum plus sciret
vnus ꝙ̄ per varia distiguo vl' plus
id est intensius non debet esse extra
neum vel plus id est pluribus mo-
dis et hoc non contingit si assimus
magis dicitur ꝙ magis extensie scit
per plura media ꝙ̄ per vnum ſꝫ mi-
nus intensiue posito ꝙ quodlibꝫ il-
loꝛum simul adducatur.

Contra ista dicta istatur Si notitia scientifica con clusionis potest esse inten-

sioꝛ notitia intellectuali pꝛemissa-
rum siue per eandem demonstrati-
onem repetitam siue per aliam seq̄
retur ꝙ aliqua demonstratio esset
pꝛincipii petitoꝛia et esset fallacia
consequens est falsum ergo et ante
cedens pꝛobatur consequentia ca-
pio vnam demonstrationem ꝑmis-
sas et conclusionem includentē cu-
ius notitia scientifica est intensioꝛ
notitia pꝛemissarum et adduco ad
illam conclusioneꝫ alias pꝛemissas
quibus minus assentio ꝙ̄ conclusio
ni date illi erit petitio pꝛīcipii quia
quādocunqꝫ pꝛoceditur ab eque no
to ad eque notum vel ab eque igno
to ad eque ignotum vel a minꝰ no-
to ad magis notum est petitio pꝛin
cipii sed sic est hic igitur Responde
tur negando ꝙ aliqua demonstra-
tio esset petitoꝛia pꝛincipii quia ad
petitionem pꝛincipii requiritur ꝙ
antecedens nullo modo sit conseq̄n
tis pꝛobatiuuꝫ quia licet in casu ar
gumenti conclusio est magis nota
ꝙ̄ pꝛemisse tamen ille pꝛemisse ad-
huc sunt notificatiue illius ꝯclusio
nis quia eam possunt demonstrare
Et vbi inter arguendum dicebatur

q aliquod argumētū est fallacia et demonstratio hoc concedo in elēcho contradictionis hec est bona demonstratio oē aial rationale est risibile omis homo est animal rōnale ergo ois homo est risibilis et si qs capperet illā conclusionē per demōstrationem ad contradicendū isti propositioni a homo non est risibilis quā defensat respondens illa simul e demonstratio et elencus sophistic⁹ qz nō vere contradicit ppositioni rñdentis. Ex dictis pz si debeam⁹ credere vni conclusioni pp̄ter premissas credere plus premissis necesse ē et sic necesse dicit necessitatem consequētie et non cōsequētis et illud maxime tenet quādo pmisse nō sūt psilogizabiles sed tenet in oī demōstratione oñsiua sufficienter. Scdo sequitur licz in aliquibus spē dñtibus nō sit cōparatio non dicit⁹ illuz acutiorē voce nec econuerso. interdū tamen facimus cparationē improprie dictā / vt angelus est perfectior hoie noticia premissarū est perfectior noticia cōclōnis vel intensior. Tercio sequitur per fundamentū conclusio propinquior principio pl⁹ scitur vt pria conclo geometrie q p communes ai conceptiones concluditur q̄ secunda que primā preceqrit. Quarto sequitur licet scia vni⁹ conclusionis opinione sit remissior tamen semper est certior et essentialiter perfectior. pma ps pz quia opinio pōt esse multū intensa & scia pt remitti ad nō gradū ergo interduz erit scia multū remissa. Scda pars pz qz nulla scia aliqd formidine scū cpatit opio hz ānexā formidinē patet in fine huius pmi. q sit perfectior patebit qz ē l diuiduū altiori spēi q̄ opinio q̄ q eēt vna opinio infinite intensa et vna scia remissa vt vnū adhuc hec scientia est nobilior et certior assensus q̄ opinio vt si esset vnus asinus adeo mgn⁹ sicut primū mobile adhuc digit⁹ sortis est perfectior essentialiter. Quito ex corrolario imediate sequitur q quelibet scientia infinite quālz opinionem excedit et est infinite perfectior cum hoc stat q scientia nullo modo est infinite perfecta. Sexto sequitur q lz cōparatiuus positiuū presupponit comparatiuus cū addito positiuū cum eodem non inuoluit. Septimus sequitur q illa propositio cū positiuo et addito no est vna exponēs illius propositionis de cōparatiuo hoc patet quia semper ab exponibili ad exponētes est bona consequētia sed oportet expositionem inchoare ab illo termino infinitum et postea propōnē de cōparatiuo exponere.

Contra probationem illi

us propositionis propter qd vnūquodqz tale et illud magis non sequitur. Arguitur sic non sequitur hec vox homo ponitur in predicamento substātie propter rē significataz ergo citius res sigta ponetur in pdicamēto. similiter aer est calid⁹ propter solē et tamen sol non est magis calidus quia si sol calorē susciperet alteraretur et corrūperetur. Similiter sortes est ebrius propter vinū et tū vinum non est magis ebrium sortes est homo propter prēm et tamen pater nō est magis hō paries ē albus propter pictorē et tamen pictor nō est magis albus sortes orat propter beatitudinem et tamē beatitudo non magis orat sortes ē corruptibilis propter materiam et tamen materia non est magis corruptibilis quia naturalr est incorruptibilis & intuimur q in generatione et corruptione manet sortes vadit romā propter beneficium ergo beneficium magis vadit. Nec sequitur sortes est sciens propter scientiaz

ergo sci etia est magis sciens corpus est album propter albedinem ergo albedo est magis alba. Nota quod propter proprie dicit circumstantia cause finalis secundum carmina. Ex de materiam notat a vel ab efficientem Per dat formalem sed propter dat tibi finem. Sed ad intentione phi losophi hic dicit circumstantias causae efficientis Expositores tamē tenent in aliis generibus causarum. Et quando dicitur premisse magis sciuntur quam cōclusio scire large capitur et sic intelligitur si aliquod predicatum conueniat alicui propter alterum tūc illud predicatum magis debet conuenire illi alteri ratiōe cuius conuenit priori subiecto vel sic et magis ad propositum si aliquod predicatum conueniat nomini effectus alicuius cause efficientis tunc illud predicatum magis conuenit nomini cause efficientis Ad veritatē regule aliqua requiruntur. primum est quod illud predicatum in quo fit cōparatio vtriusque comparabilium conueniat defectu cuius tres prime instantie non currunt contra regulam Secunda conditio ad regulam requisita est quod illud predicatum in quo fit comparatio suscipiat magis et minus quare quarta instātia nichil valet. Tertia conditio est quod effectus qui est talis vel tantus sit talis vel tantus propter causam esse talē vel tātam ideo quinta instantia non currit. paries est albus propter pictorē etc. quia paries non est albus quia pictor est albus Quarta cōditio quod causa efficiens post productionem effectus non sit remissa quare non sequitur manus mea est calida propter aquam ergo aqua est magis calida quia remanente calore in manu et aqua frigefacta antecedens est verū et cōsequens falsum. Quinta conditio quod effectus qui est talis sit talis propter illam causam efficientē sic quod non propter aliam quare non sequitur mater diligit magistrum propter filium ergo magis diligit filiū quia si diligeret magistrum ideo quia est nepos vel pater eius staret antecedens verum consequente existente fallo. Etiam sic dicendo regulā nōn oportet dicere ergo causa efficiens est magis talis immo sufficit dicere est talis quia calor vt octo in sūmo calorem vt octo producere potest sed si loco de in ponatur sic oportet dicere magis tale si a fit calidum propter b b est magis calidum quia toto tempore quo a fit calidum est in motu ad calefactionem et non habet totalem calorem quem habiturus est Sed quicquid sit secundum mentem aristotilis de scientia bene inferebat. conclusio scitur propter premissas ergo premisse magis quia si equaliter fuisset petitio principii et ex hoc sufficienter probatur quod vtraque premissarum cum bonitate cōsequentie magis sciuntur hoc patet quia omnia illa copulatiue requirūtur ad sciendam conclusionem mō non possumus magis scire copulatiuam nisi quamlibet partem magis sciamus secus est de disiunctiua.

Contra dicta Arguitur. Non sequitur Ferrum est

calidum propter ignem ergo ignis est equaliter vel magis calidus ergo dicta nulla antecedens patet quia ferrum ignitum plus ledit quam ignis ergo est calidius et hoc nō est nisi propter maiorem caliditatem Respondetur negando quod nō sequatur et nego quod consequens sit falsum quia licet ferrum ignitum plus ledat quam ignis hoc non est propter maiorem

Carmina.

tres condiciones requiruntur ad illa regulam p[illegible] vnusquisque vult ver[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

calliditatem sed propter densitatem materie in qua virtus caloris est unita et per consequens activior quia virtus unita est fortior seipsa dispersa.

Contra hoc arguitur ponendo quod sit calor ut octo in materia densa iam ille calor est activior ut patet per premissa quam esset in materia rara sed in materia rara potest producere octo ergo cum est in materia densa potest producere ultra octo et tunc sic ille effectus demonstrando b effectum qui habet ix. gradus caloris vel octo cum dimidio est calidus propter a calorem ut octo et tamen a subiectum non habet equalem vel maiorem.

Preterea ponatur quod ferrum ignitum producat ignem iam ille ignis est calidior quam ferrum igitur. Rndetur concedendo probabiliter quod calor ut octo in materia densa potest producere calorem ultra octo in materia rara nec est inconveniens quod simile agat in suum simile quo ad gradum sed non est simile in activitate et in gradu. Et tunc oportet sic arguere hec materia rara est calida ut ix. propter hoc compositum habens materiam densam ut octo calidam ergo illud est tale vel magis tale in gradu vel saltem in vigore agendi. Ad aliud nego quod ferrum ignitum possit ignem producere nichil agit ultra gradum sue perfectionis nolo hic disputare an calor separatus toti spere ignis stupam incedere sit possibile. Sed ignis imbibitus in ferro ignito producit ignem quia ferrum est corpus porosum ignem includens quod aliquid ultra gradum sue perfectionis potest producere: ut sol respectu ranarum et celum respectu strabonum et murium cum quodlibet vivens celum prestat. Et in formis accidentalibus nolo multum perquirere quia ad philosophiam spectat.

Epilogando regulam philosophi tenet in genere cause efficientis vel naturalius sine tot conditionibus quas possumus in causa efficienti tenet virtualiter et frequenter in genere cause finalis principalis diligo fortem propter deum ergo magis diligo deum saltem intensive vel appreciative vel naturalius. Etiam in causa efficienti tenet virtualiter regula et illud est virtualiter tale quod effectum talem potest producere terra est calida propter solem ergo sol est virtualiter magis calidus hoc est potest producere maiorem calorem vel equalem vel eque calidum. Eodem modo de vino et noticia intellectiua premissarum que est virtualiter magis talis quam scientia conclusionis cum scientiam potest producere.

Secunda ratio quam facit philosophus est ad impossibile ut sciens vel melius dispositus quam sciens non plus assentiet his que novit quam his que non novit/quia illa implicat hanc quilibet sciens assentiet his que non novit quod est falsum et impossibile illud nichil est ibi comparativus capitur improprie ut frequenter solet et sic exponitur quilibet sciens assentit his que novit et non assentit his que non novit. primi regum quindecimo.

samuel ad saul scidit dominꝰ regnū israel de te hodie et tradidit illud ꝓximo tuo meliori te intendēs de dauid et tunc saul non erat bonus sed a domino proiectus hoc frequētissime contingit in communi modo loquendi. Per melius dispositū ꝙ scientem intelligit aristoteles cum qui habet intellectum scilicet notitiam assensiuam premissarum. Si quis nō magis assentiret premissis ꝙ cōclusioni quam scit propter premissas tunc nō plus assentiret his q̄ nouit ꝙ̄ his q̄ nō nouit qđ ē īpossibile igr̄ ponūr due diffinitiones scire q̄rum illa que dicitur demōstratio est syllogismus ex pro ceds ex primis veris et cetera. minor vocař materialis quia materia demonstrationis propinqua sunt maior minor et cōclusio si demonstratio capiatur pro premissis et conclusione. Si pro p̄missis tunc maior et minor sūt materia demonstrationis ex parte materie illa diffinitio vocatur materialis. Alia diffinitio que dicit demōstratio est syllogismus appodethicō id est quem habendo scimus vel secundum aliam translationem q̄ facit scire formalis vocatur quia ponitur terminus importans effectū demonstrationis scilicet scire. Et q̄ causa materialis potest per finalē et formalem demonstrari vt infra dicetur diffinitio materialis potest ostendi de suo diffinito per diffinitionem formalem. Et ex illo aliq̄ dicunt ꝙ syllogismus demonstratiuꝰ non est species syllogismi nec syllogismus est ipsius verum genꝰ quia species debet contrahi a forma et nō a materia hoc potest bene intelligi ꝙ habet connotationem extraneā respectu syllogismi. Et eodē modo syllogismus topicus syllogismꝰ sophisticus in ordine ad syllogismum est dictum secundum quia ad dictū

simpliciter. Scire per se est scire ꝓpositiones in aliquo modo perseitatis vt videbitur in capitulo sequēti. Scire per accidens est scire rhetorice hoc est sophistice. idem est rhetor et sophista qui adducunt rationes solum apparentes. vel scire per accidens vocatur scire sophisticū quia de illo scire tractant sophiste et parum de scire posterioristico vt patꝫ eorū libros legenti. Et ad hoc ꝙ aliquid sciamꝰ oportet tria cognoscere. primo casum rei. secundo ꝙ illa causa est causa illius rei. tertio oportet cognoscere ꝙ illa causa sit adeq̄ta illi effectui ita ꝙ non ponař causa quin ponatur effectus et hoc tangitur per illas tres particulas diffinitionis cum dicitur. Scire est rem per causam cognoscere et quoniam illiꝰ est causa et quoniam non est contingere hoc aliter se habere ꝑ cōmunem modum loquēdi probat aristotiles diffinitionem scire aliter significantias terminorum ꝓbare non poterat. diffinitio demōstrationis sic intelligitur demonstratio est syllogismus procedens ex p̄mis veris et immediatis prioribus notioribus causisq̄ conclusionis primis et immediatis non differunt re sed in connotato. illa propositio est immediata que caret medio per quod probari potest quot modis capitur primum añ tactum est et oꝫ ꝙ p̄misse sint conclusiōe priores secundū naturam hoc est important causā quare ita est sicut signatur per conclusione m. Hic diffinitur diffinicio ꝓpter qđ et potissima et potissimū illa que habet in premissis propōes omnino indemonstrabiles quemadmodum sunt cōes animi conceptiones vt patet in principiis geometricis vbi in antecedente dignitates capiuntur in forma et postea vna cōclusio que est prima et maior ad cō

cludendum aliā ppōnem geometri cam etsic 9́ter tūc p̄me demonstra tionis p̄missē sūt imediate nouissima demōstratio dꝫ resolui i sua p̄n cipia et sic 9́ter eūdo vsqꝫ ad p̄missas p̄me demōstrationis ita freq̄ter occurrit i methaphisica et sic q̄ libet demonstratio p̄cedit ex imediatis et p̄mis mediate vł immediate vel sic vlteri⁹ q̄libet demōstratio p̄pter q̄d habet p̄missas indemōstrabiles a priori licet eeꝫ p̄missē pōssit pbari a posteriori hoc est p̄missē cla rius explicant illud qd̄ significatur per conclusionē q̄ ipsa conclusio vt p̄ in methaphisicis. ¶ Termi methaphisici non hñt diffinitiones q̄d ditatiuas et per 9́ns in eis non ē demōstratio propter q̄d et potissima et ex 9́ti nec quia est sed qꝛ p̄missē explicant quare ita est sicut significatur per conclusionē notiori modo extenso terio est demōstratio a prio ri licꝫ non potissia In p̄mo processu demōstrationis ad impossibilē nō p̄ceditur ex veris sed hñ saltis duobꝫ processib⁹ Vnde duplex ē demōstratio q̄ daꝫ ostēsiua q̄ oīno ex veris procedi tur et ostēditur ppō probanda p p̄missas vas alia est ad ipossibile quā do capitur vna p̄missa necia cū alia occulte impossibili inferēdo manifestū ipossibile et ex impossibili illa to in 9́tē reuertimur in ipossibilitatē vnius p̄missarū quiā si con clusio est ipossibilis et altera p̄missaꝝ necessaria alteram impossibilitatē eē oꝫ qꝛ nūq̄ necessariū cōtingenti aduersatur. Etiā aliq̄ est demonstratio affirmatiua quedā negatiua quedā parti negatiua q̄da p̄ tim affirmatiua de p̄nti preterito futuro ypothetica cathegorica Et ita que dicunt de demonstratiōe demonstrationi ostēsiue 9́ueniunt pre cognitio quia est parū in negatiuis hypotheticis et ad Ipossibile deseruit. Aliq̄ue ppōnes demonstratiue cōcluduntur vt aer est calefactiu⁹ et nunq̄ deueniendū est ad per se no ta sed ad indemonstrabilia quia hoc tenet vtute hui⁹ ois calor est calefactiuus que ē indemōstrabilis tamē non est per se nota solum per experientiam dinoscit vt ante tactū est.

Circa tercium caput Du

bitatur Primo an sit possibile circulariter demōstrare Secūdo de mōis perseitatis. Tercio quid est propositio per se nota.

Ad primum nota sicut p

.ii. prioꝝ in tercia ptāte sillogismi ille sillogismus vocatur circularis qui p̄cedit ex 9́clusione p̄oris sillogismi cū vitate p̄missē 9́uertētis aliam p̄missā non cōuersā inferre. Sed pro vno sillogismo supponit p̄ alios siłos p̄supponit et 9́notat ꝫ nō oīno sic hic capitur hoc cōplexū demonstratio circularis ē termin⁹ cō notatiuus p demonstratione supponens cōnotando q̄ capitur cōclō alterius demōstrationis cū vna p̄ missaꝝ aliam demonstrationē concludendo ex quo claret quid ē circulariter demōstrare tripl'r circularis demonstrare contingit primo a cau sa ad effectū et ecōuerso vt capiatur vna demonstratio propter quid vt oē aial rōnale possibile est risibile. ꝫ ois hō possibiliter est aī rōale ergo ois homo ꝛc. hic p̄ceditur a causa ad effectū posteri⁹ iteꝝ demōstratie procedere ois hō est risibilis omne aial rōnale est hō ergo secūda demōstratio est a posteriori qꝛ ab effectu ad cām. Secūdo circulariter demōstrātur in diuersis generibus cāꝝ cause sunt sibiīuicem cause secūdo phisicorū diffinitio materialis demonstrationis de diffinito per for.

d.i.

malē ostenditur et ecōuerso ꝑt fieri ¶Tercio quando est vna cōclo varijs demonstrationibus demōstrata sic scilicet ꝙ eius assensus vnius ꝑmis= sarum assensum exuperet et tunc illa conclusio cū vna ꝑmissarum aliam demonstratiue concludit extra hos casus non contingit circulariter de monstrare. ¶Et ad philosophum i lit tera ꝑt dici ꝙ ipse intellexit quando demonstratur conclusio ex imediatis tunc non contingit circulariter de= monstrare vel intelligit extra hos casus. ¶Contra hoc arguitur vł hec propositio omne animal rationale est risibile est notior hac ois homo est risibilis vel ecōuerso Si dicas ꝙ prior est notior in demonstratione pro pter quid et secunda in demonstra= tione quia est. Arguitur sic bene se quitur prior ē notior in demonstra tione propter qd gᵒ est notior vł nō si sic eodē modo quero an sequatur ois hō est risibilis est notior i demō stratione qꝫ est hac oē aīł rōale ē risi bile ergo ē notior. Rñdet ꝑ ꝓpōes Prima ē omē animal rationale est risibile est notior hac ois homo ē ri sibilis in demonstratione ꝓpt quid ꝓbat magis distincte iportatur q̄re aliqd ē risibile ꝙ ꝑ istā ois hō est risi bilis. Secūda ꝓpō sipłr hec ois ho= mo ē risibilis ē notior nobis ꝙ illa oē aīł rōale est risibile ꝙꝛ ē dinoscitᵘ expimēto et ad sēsū scdam illo quē admodū hec luna ē eclipsabilis expiē cia cognoscitur qñ lūa patit deliqū multi rustici hoc cognoscūt q̄ hoc ꝓ uenire nō putāt ex interpōne terre int solē ⁊ lunā. ¶Cōtra hoc arguitur tūc si tali rustico adducat talis de= mōstratio tempore deliquii qñcūq; terra iterponit iter solē et luna sole ⁊ luna exñtibᵘ i capite et cauda draco nis ē deliqū lune sed nūc terra iter ponit sole et lūa sic exñtibᵘ modifi=

cando copulas ergo nūc est deliqui um videt ꝙ isti ezit petitio ꝑncipii postꝙ a minᵘ noto ad magis notuꝫ ꝓceditur. Rñdetur negādo ꝙ isti e= rit petitio ꝑncipii pmo incipiet hēe nouū assensū scientificū scꝫ sciam ꝓ= pter qd et clariᵘ illā sciet cū cogno= scat effectū et eiᵘ cāın ⁊ posita cā seq tur effectᵘ et nō ꝑt aliter se hēe Du os errores de scire narrat ibi phūs quoꝝ vnus erat nichil ꝯtingit scire scdōs oia sciuntur ꝑor error colora= bat sic quia si cōclo scitur premissas magis scire oꝫ ꝓpt qd vnūqdq; ta= le et illud magis et iteꝝ ille premis= se sciunt et qcqd scitur ꝑ demonstra tionē scitur ergo ꝑ alias ꝑmissas in infinitum sed ꝯñs est fłm quia non est talis ꝓcessus in infinitū ergo ni chil scitur Hic facile rñdetur Nō oē quod scitur secundo mō ꝑ demon= strationē scitur et deueniendū ē ad aliquas ꝓpōnes imediatas vel me diatas in tali processu. Secūdus er ror ꝙ oīa sciuntur per circulationē et error ille ē minᵘ apparens. quo= modo debet intelligi pꝫ ex dubio.
¶Ad secūdū nota ꝙ aristo. in quar to capite probat demōstrationē eē ex necessariis gratia cuiᵘ diffinit de oī de ꝑ se et de secūdū ꝙ ipm. Caput duas in ptes scinditur in ꝑori ꝓbat demōstrationē esse ex necessariis in scdo diffinit de oī de ꝑse et scdꝫ ꝙ ip sum. ꝓbat distictionē eē ex necessa= riis sic cōclo demonstrationis ē ne= cessaria et scit ꝟtute assēsus aliaꝝ ꝓ pōnū vt pꝫ in capite ꝑcedēte si pre= misse essēt ꝯtigētes ꝑōt aliter se ha bere et eaꝝ assēsus nō ꝑt effectū no biliorem ꝓducere puta sciam sed bñ verū est ꝙ necessariū ex contingen ti inferri ꝑt probari vero minime Diffinit postea de oī. ¶Duplex ē de omni. Quoddā est posterioristi cū aliud prioristicum dici de oī pre

ristici est ppõ vlis cui⁹ predicatū denotat dici de subiecto cõplete di= stributo siue vere siue false siue ipos sibiliter vel aliterčūq; vt ois hõ est asinus. Dici de oī posteriozistici si est zditio ppõnis ẽ ppõ cuius pdi= catū cõueit subiecto p quolibet suo supposito et p q̄libet dña tpis vt hõ est ai si sit cõditio predicati sic diffi= nitur dici de oī est pdicatū qd dr de subiecto p quolz suo supposito & p qualz dña tpis vocatur dici de oī pozistics qui a sic in pozibus cõside ratur posteriozisticū q₂ in posterio ri resolutione sic accipitur mod⁹ lo quēdi inter artistas est dicē dici de oī ni est cõditio pdicati & est cõditio p põnis hoc sic intelligēdum est dici d oī posteriozisticū potest capi bifari am cõnotatiue vno mõ supponens pro ppõe connotando q predicatū conueniat subiecto p quolibet suo significato et p qualibet dña tpis Alio modo supponens pro predica to ppõis et nõ cui⁹libet sed illius cui cõuenit sua cõnotatio quia acci pe analogiā de q̄titate ppositionis quis connotat q illud predicatum cuilibet supposito subiecti conue= niat et cū hoc p qualibet dña tpis

Pro itellectu illi⁹ pono p positiones. Prima est dici de omni prio zisticum est dici de omni poste riozisticum pbatur aliq̄ ppõ que ẽ dici de oī posteriozisticū ẽ dici d oī posteriozisticū vt puta hec ois hõ ẽ ai' g⁹ ppõ Sa Scda ppõ ñ oẽ dici d oī pozisticū ẽ dici d oī posteriozist' t cū nec econtra poz ps ptz de hac ois hõ ẽ asin⁹ scda d hac hõ ẽ aĩ Tercia ppõ zuersa aliq̄ ẽ dici de oī poste ri ozisticū zuertēs vo nõ p₂ hic hõ ẽ aĩ corpus est sbã aĩ ẽ hõ sbã ẽ corpus. Quarta ppõ aliq̄ ppõ ẽ nõ de omi posteriozisticū & tñ pdicatū zuenit cuilz supposito subiecti p q̄lz dña tpis p₂ de hac ois hõ i aula mõ stu det posito q q̄cūq; fuerit i aula mõd studuerit & studeat in posterū et in pñti iā pdicatū zueit subiecto p q̄= libet suo supposito mediāte copula de pñti pterito futo et possibili nec reqrit mediāte copla d necio q₂ tūc illa nõ eēt de oī hõ ẽ aĩ q₂ hec ẽ nūc Eta hõ necio est ai' s₃ pdicatū nõ zue nit subiecto p q̄lz differentia tēpoz sic sc₃ q subiectū nõ pōt p aliq̄ sup ponē qn pdicatū p eodē accipiat s₃ aristo. itelligit p hāc pticulā nõ alñ sit alñ vo nõ et capiēdo sic p q̄libet dña tpis pdicatū nõ p q̄libet suppo sito subiecti zueit. Quita ppõ aliq̄ ppõ nūc ẽ de oī posteriozistico que postridie nõ est de oī posteriozistico manēte sigtiõe terioz illa p₃ vifica ri p nõ exñtiā ppõis de oī s₃ hoc est nimis sophistice hoc patet si ois ho mo mozeretur tūc hec ois homo est animal non est de omni cū predica= tum non cõueniat cuilibet supposi to subiecti. Si dicas predicatum ẽ natum cuilibet supposito subiecti conuenire. Contra tunc superuaca nee dixisset aristotiles necesse est ali quem hoiem esse. Si dicas sicut cõ muniter dicitur voluit non dicere illā necessariam simpliciter sed so= lum conditionaliter hoc non valet cum ponat perpetuitatē mundi spe ciem nobiliozem vniuersi perpetu am ponere debet sed voluit per hāc particulā quando subiectū non pōt supponere pro aliquo qui pdicatū supponat pro eodē hoc non sufficis sed cum hoc q subiectum supponit Si dicas cum ipsa secundum eum est necessaria michi ipsi repugno non sed non dixit hoc aristotiles pro hoc exemplo sed pro aliis exemplis que occurrere possunt nec valet ad ducere illud in principio secundi periarmenias arguendo a negati= ua ad affirmatiuam predicato va=

riato p encs finitum et infinitū vbi
dicit necesse est aliquem hominem
eē nichil aliud ibi dicere volebat ni
si ꝙ arguēdo a negatiua ad affirma
tiuā opus est ꝯstātia sed non ab af⸗
firmatiua cū innatā habeat in se.
¶ Sexta ꝓpō dici de oi posterio2i
sticū et pars dici de oi p2io2istici ꝯ°
pars dici de oi posterio2istici patet
capiēdo hāc ois hō est aial que est de
oi p2io2isticū ꝛ posterio2isticū et ho
mo est aial est sua ps igitur. ¶ Se⸗
ptima ꝓpō non stando ꝙ pars p2o⸗
pōnis est ꝓpō dici de oi posterio2i⸗
sticū est ps dici de oi p2io2istici et po
sterio2istici hoc pꝫ capiēdo vlēꝫ da
tā p2edicatū illius ē dici de oi poste
rio2isticū et pars illius vlis igitur.
¶ Octaua ꝓpō aliq̄ p2opō est dici
de oi posterio2isticū cuius p2edica⸗
tum secundum se vel suum syno⸗
nimū non cōpetit cuilibet supposi⸗
to subiecti hoc patꝫ capiēdo has du
as homo est animal albū est aial ꝑ⸗
dicatū est dici de oi vt est ꝯditio ꝑdi
dicati et tamē non cōpetit cuilibet
supposito termini albū ¶ Nona ꝓ
positio licet hec non sit de oi homo
est albus illa tamē est de oi hō est al
bus vel non albus Dici de oi ē ōrō
truncata tm̄ valet sicut p2opō cui⁹
p2edicatum conuenit subiecto p2o
quolibet suo supposito ita frequēt
euenit ī valde cōib⁹ reliquit vna ps
q2 cuilibet ꝯstat de residuo vt trian
gul⁹ hꝫ tres sup lineā datā. ꝛc. De⸗
cia ꝓpō lꝫ vtraqꝫ hax sol est planeta
so2tes est al' ꝑt dici de oi posterio2i
sticū p2io2 dꝫ secūda vo nō de singula
ribus sꝫ m'ltū spectat ad sciam po⸗
sterio2isticā ꝓpterea Visile ē ꝙ sub
iectū ꝓpōis de oi dꝫ eē termi⁹ cōis.

Circa modos perseitatis

nota ꝙ non est idē dicere mo⁹ eēndi
per se et modus causandi per se.
¶ Modus dicendi per se potest ca⸗
pi vt est conditio ꝓpōnis vel p2edi
cati hoc est potest supponere ꝓ p2o⸗
pōne connotādo ꝙ p2edicatū cōpe⸗
tat talit subiecto vl' ꝓ p2edicato ꝯ⸗
notādo ꝙ taliter subiecto cōueniat
et nō capit p se ꝑme ītētionaliter vt
tm̄ valet sicut solitarie vel ꝓp2ius
per se ꝓ extremis supponit ita ꝙ eo
dē mō dicēdū est de modis perseita
tis sicut de materiis ita ꝙ sicut ma
teria ꝓpōis ē subiectū et p2edicatū
ꝯnotatie tm̄ sic p se est subiectū et ꝑ
dicatū ꝯnotādo ꝙ ꝑdicatū sit de essē
tia subiecti vel p2opꝛū eius ita ꝙ iō
sit dictu cōuertibiliter mod⁹ dicen
di per se ꝛ materia naturalis mod⁹
dicendi p se duo so2titur mēb2a si⸗
cut materia naturalis habere pōt.
¶ P2imus modus dicendi per se est
quando ꝑdicatū est de essētia subie⸗
cti non curādo in diffōne causali de
termino cōingente extrema hoc di⸗
xerim ꝓpter tales hō ē cōceptus ex
co2pe et aia que ē diffinitio phisica
lis in qua cōpositus extrinsece con
notat sed ille ceteros terios ānectit
instar copule in quo artiste nō stant
sed quia reliq̄ termi nō extrinsece ꝯ
notant tres ocs reputantur ī ꝑmo
mō per se q̄re ocs tales sūt in ꝑmo°
dicendi per se rōnale est aial so2. est
aial et intelligit sicut in ꝑdicabilib⁹
in p2edicatione directa non disꝑata
nec ydemptica p2opter tales hō est
asinus homo est homo Si tales reii
ciende sunt a p2edicabilibus ꝓpter
ineptitudinē materie multo fo2ti⁹
a doctrina posterio2istica reiiciēde
veniunt. Aristo. dicit ꝙ ꝑmus mo
dus dicendi per se est quādo p2edi⸗
catum est diffinitio subiecti vel ps
diffinitiōis eius hoc nichil est nisi ꝑ
dicetur essentialiter quia diffinitio
causalis et quidditatiua secundum
se totas et partes p2edicantur essē⸗
tialiter de diffinitis et nūꝗ̄ alter q2
inferius diffiniti et superius intel⸗

lexit et eodē modo de ptibus diffini tionis. Ex quibꝫ sequitur ꝙ aliqua ꝑ pō est in pmo mō dicēdi per se et tñ capiēdo iferi⁹ ad pdicatū nō est i ali quo modo dicēdi ꝑ se pꝫ hō est al'est i pzio mō dicendi per se asin⁹ē infe= rius ad al'et tamē hec hō est asinus non est in aliq mō dicēdi ꝑ se quēad modū hec pdicatio hō est aial ē pdi= catio alic⁹ pdicabilis et hec homo ē asinus nullius est et pzima est i ma teria naturali secūda vō i materia remota Secūdo sequitur ꝙ stat ꝙ sit pdicatio de ꝑpōnis terioꝝ eiusdeꝫ pdicamēti et tñ nō ē i pmo° dicēdi ꝑ se pꝫ hic pedale ē binarius subiectū subzītuo pdicatū sub nūero locāt et tñ sub eadē spē. Tercio seqt ꝙ il= le numer⁹ graduū perseitatd cōiter datus est qui momēti. Secund⁹ modus pseitatis est qñ pdicatum p dicatur accidētaliter et intransinu tabiliter de subiecto terminū i dif finitione causali extrema copulātē excludo vt numer⁹ ē par vel impar linea ē curua vel recta semper intel ligatur nō disparata. Secund⁹ mo dus dicit phūs est qñ subiectum est diffō pdicati vel ps diffōnis ei⁹ hoc niehil aliud ē ꝙ pdicatū est ꝑpū sub iecti. Mꝫ passio diffinit ꝑ suū subie ctū vel supius ei⁹ quare oēs tales soztes ē risibilis hō est risibilis sbā est risibilis sūt in scdo° perseitatis hoc cōplexum. Modus essēdi per se est terminus ꝯnotatiu⁹ ꝑ termi= no supponēs ꝯnotando ꝙ ille sbām absolute sigt vl'saltē min⁹ ꝯnotati ue ꝙ passio q ē pdicatū ꝯclusiōis si= gnificet et hoc est sigre absolute i re spectu. Mo⁹ essēdi per se tñ valꝫ si cut termi⁹ essētiā absolute sigñs vl' min⁹ ꝯnotatiē ⁊ sic ꝑ se nō oino vni formiter capitur. Qñ dr modus es sendi per se et dicēdi per se sermones sunt accipiēdi scdm materiā subie= ctam. Modus causandi per se est terminus cōnotatiuus pzo pmissis supponēs cōnotando ꝙ eam rei si= gnificate ꝑ cōclonem. ipoztant hoc declaratur exemplo omne animal rationale est risibile ⁊ omnis homo est animal rationale ergo oīs homo est risibilis pma pzopō e in secundo modo dicēdi ꝑ se sicut totū in sua ꝑ te minoz i pmo mō dicēdi per se con clusio i secūdo mō dicēdi per se sub= iectū ꝯclonis ē in mō essendi per se que capitur loco illius est mod⁹ eēn di per se pmisse in ozdie ad cōclusio nē et nō absolute sūt modi causādi ꝑ se quēadmodū soz. i ozdine ad al= terū est filius ſꝫ in ozdine ad se ē soz tes et sbā. Sic de modis dicēdi ꝑ se et causandi ꝑ se ꝙꝙ sint eadē res isti perseitatis modi demōstrationi ꝑ= pter qd et potissie ꝯueniūt q demō strationis potissima spēs nūcupat ex cōsequēti posuit phūs illa demō strationi in cōi cōgruere in demon= stratione qꝫ est et ad ipossibile nō re quiruntur modi causandi ꝑ se nec i demōstratione negatiua modi dicē di ꝑ se null⁹ homo ē rudibilis pt de monstratiue negatiue silogizari et tñ non ex modis dicendi per se de= monstratio tunc est negatiua quan do vna pzemissarū ē negatiua quē admodum de sillogismo contingit. Ex quibus omnibus patet has esse in secundo perseitatis homo potest currere soztes est albus vel non al= bus homo est species si subiectum supponit simplr secus si supponat materialiter quia illud pzedicatuꝫ species pt vē negari de illo termino homo materialiter supponente ter mino semper accepto pzo eodē en= te. Pzo eodem ente addiderim pzo pter hanc deus est ens vbi ens non potest vere negari de illo termio de us ipso supponente pzo eadeꝫ re ho mo possibiliter currit in nullo mo= do perseitatis est negatiue pzopōes

et ille de extrinsecis tribus ad illas de inesse reduci necesse est videas in predicabilibus in proprio et accidente et in materiis i primo tractatis. Alii modi vocantur per accidens puta propones in materia contingenti aristo. tamen frequenter vocat propositionem cuius predicatum non importat operationem vel rem extraneam a ratione subiecti per se edificator edificat ab ipso vocatur per se quia de ratione edificatoris est edificare et per locum a contrario sensu per accidens musicus edificat vel album edificat est per accidens et alia in materia contingenti

Universale ut est conditio propositionis est propositio de omni de per se ex teris convertibilibus composita ut est conditio predicati diffinit Ex dictis patet quod universale non capitur hic ut in quantitatibus nec ut in predicabilibus nec ut in causando. Secundo patet quod omnis propositio universalis universalitate posteriori stica est de omni et de per se sed non econverso quia est homo est in primo modo perseitatis et non de omni nec ut homo est animal est de omni et non de secundo quod ipsum hoc est ex teris convertibilibus. Dubitatur an homo per se sit animal. Dicendum quod illa est multiplex unus sensus est homo per se est animal hoc est per suam essentiam Alio modo capitur in sensu diviso ut tunc valet sicut nescio sic aliquid unum et sed ipsorum. Tertio ut cadit in tota propositione ita quod sensus est hec est per se homo est animal Propositio vocatur per se quia est naturalis habitudo extremi ad extremum ut homo est animal homo est risibilis homo est conceptus ex corpore et anima rationali sed bene potest poni in secundo modo dicendi per se cum predicatum accidentale et intransmutabiliter predicetur de subiecto sed multi antiquorum hanc capientes homo concipitur ex corpore et anima rationali tenuerunt verum admodum incomplexe et reputabant obliquum sine addito esse extremum enunciationis cathegorice mediante verbo principali modo finitur ut homo est asinus propterea tota illa predicatio vocatur in primo modo dicendi per se et quod communiter sic dicatur cum philosopho dico illam et similes homo est animal conceptum ex corpore et anima rationali esse in secundo modo dicendi per se

¶ Ad tertium respondetur quod propositio non est per se nota quia ad eius noticiam nulla alia requiritur primo noticia extremorum ad hoc quod complexo assentiatur presupponitur sed propositio dicitur esse per se nota quia sola noticia terminorum sufficit ad eius assensum sive intuitiva sive abstractiva Ex qua diffinitione sequitur quod nulla propositio contingens est per se nota probatur quia si aliqua talis illa esset tunc per se nota ego sum sed hoc est falsum quia probo illi non assentit per solam noticiam abstractivam terminorum. Secundo sequitur quod non omnis propositio evidens evidentia summa est per se nota. Tertio sequitur quod hec calor est calefactivus non est per se nota probatur quia ad eius noticiam requiritur noticia experimentalis ut ante tactum est. Quarto sequitur aliquod accidens extensum alicui subiecto inheret non est per se nota stat habere noticiam abstractivam terminorum eius et illi non assentire tenendo quod quantitas est res quanta motus mobile tempus res permanens sed fide credimus quod albedo i sacro eucharistie prius erat in pane et postea in nullo subiecto est et phia illi multum quam dat sed postquam non est petenda plurilitas sine necessitate fide seclusa rationes omnes applicative ad propositionem huius albedo differt a re alba equaliter solverentur vel frangerentur per quantitatem esse rem quantam. Si dicas hoc nunc est album et prius non erat album ergo habet aliquid de novo et ante non habuerat illud argumentum probaret equaliter quod sessio differt a re sedente. Quinto sequitur hec non est per se nota aliquod accidens est in anima attribuitur macrobio quod negavit ergo aliquis habens significationes terminorum illi non assentiebat. Sexto ex quinto et quarto

correlario sequitur q hec non est p se nota aliquod accidēs est. Septimo sequitur hec non est per se nota ali qua forma substantialis est. proba tur multi philozophi tenuerunt q materia est tota substantia rei et se clusa fide hoc est satis pbabile q ig nis et aqua solū accidentaliter diffe runt bos et leo sunt eiusdem speciei specialissime essētialis et q leo po test esse bos. Octauo sequitur hec non est per se nota deus est multi fariā potest ostendi per illud psalmi Dixit isipiēs in corde suo nō est deus. Multi suspicabātur mundū casu et fortuna regi sed ratiōes mł tum sunt probabiles ad hāc conclu dendam et a philosopho et a theolo gis ad hoc introducte. Nono sequi tur hec non est p se nota aliquid mo uetur Potest ulterior esse deductō an tales sint per se note materia est substantia est aliquid est quas mis sas facio. Propositio per se nota de bet ex terminis communissimis cō stitui propter euidentiā et esse par tim affirmatiua et partim negati ua. vt quodlibet est vel non est vel disiunctiua cōposita ex partib⁹ con tradicentibus que q̄ sit composi ta sit mere affirmatia affirmationē et negationem rōne partium sapit Ista sortes ē lōdoniis potest alicui ē dubia cui ista non est anceps ho mo est londoniis et ista dubia asini nascuntur in regiōibus frigidis cui hec non est animalia nascuntur in regionibus frigidis sic clare patet quanto propositionis extrema pro pluribus supponunt tanto de pro positione ipsa minus dubitatur ali qua affirmatiua est magis dubia q̄ negatiua interdum econuerso pro pterea opus est propositione affirā tionem et negationem includente Ex quo patet nulla ē hac notior qđ libet est vel non est et est primū pn cipium primum negatiue nullum in veritate notius non obstante q̄ libet propositio disiunctiua compo sita ex contradictoriis videtur p se nota vt sortes est londoniis vel sor tes non est lōdoniis et licet quodli bet est vel non est aliquid certitudi nis propter tran:cendēs videtur ha bere super aliam tamē propter for mam cōtra dictionis quelibet talis videtur per se nota. Decima prop sitio sequitur q aliqua ppositio fal sa est per se nota. pbatur omnis dis iunctiua cōposita ex duobus cōtra dictoriis est per se nota aliqua fal sa est huiusmodi igitur minor pro batur de hac hoc est fim vel hoc non est falsum. Undecima ppō imperti nens est ad propōnem esse per se no tam esse veram patet ex precedenti sed extra se falsificātes nō occurrit. Contra hoc arguitur sortem curre re vel non currere est per se notum et sor. currere vel non currē est sor. currere ergo sortem currere est p se notum. Preterea hec est falsa chy mera est vel non est cum sit affirma tiua cuius vnū extremum non sup ponit igitur q sit affirmatiua pē in primo loco est a deo principale sī cu'ēi scđo loco + vl'ē ps copl'e ergo hoc totū ē vel ē magis pncipale q̄ ē se solo et hoc totū affirat igit ē affir matia oē totū ē mai⁹ sua pte nō ē p se nota aliq̄ istāt q totū nō ē maius matianec forma ipceptibili igitur. Secūdo pono q sor. habeat istā scri ptā in suo libro quodlz est vel non ē et michi occultet dicēdo q est hec hō est asinus tunc sic hanc propositio nem credo esse falsam demonstran do propositionem absconditam in suo libro et hec propositio est pri mum principium ergo primum pn cipium credo esse falsum.

Ad primum dicitur q q̄ subie ctū argumēti de vtute sermōis sˀet

materialiter distinguo eã vel subiectũ stat personaliter et sic negatur subiectũ supponit pro sorte currẽte vel quiescente ⁊ tamen sortes nõ ẽ ppositio per se nota si subiectum supponat materialiter pro ꝯplexo sortes currit vł sortes nõ currit tũc cõceditur maior interempta minore sortes currit vel nõ currit nõ est ista sortes currit potest hoc impugnari sortem currere ẽ sortẽ currere ergo sortẽ currere vł nõ currere est sortẽ currere a parte disiũcti ad totũ disiunctũ virtualiter ab iferiori ad superius. Respondet̃ illatio nulla est in suppositiõe materiali ⁊ ibi sopita est radix superioritatis secũdi argumẽti solutionẽ videas in primo tractatu in qualitate ppositionũ. Ad secũdũ cõceditur ꝯclusio argumenti cũ antecedẽte sed nõ credo primũ pricipiũ esse falsũ. Alpa cen̄ opinatur ꝙ aliq̃s potest assentire vnico assensu simplici huic copulatiue sortes currit ⁊ sortes nõ currit naturaliter quia ex hoc nõ seq̃t ꝙ qualitates cõtrarie sit in eodẽ tenẽdo sicut cõmuniter tenetur ꝙ assensus cõtradictoriorũ sũt cõtrarii vlteri⁹ existimat aliquẽ praue affectatũ cũ parua apparẽtia habere assensũ oppositũ primi principii primũ non credo sicut aristoteles habet hic nõ contigit cõtra dignitatẽ instare hoc ẽ assentire opposito primi principii ⁊ .v. methaphisice cõtra anaxagorã ⁊ ãtiquos ꝙ licz ore primũ principiũ negabãt nõ tamẽ mẽte propter aliqua sophismata q̃ nesciebant diluere quibus solutis statĩ inquit aristoteles curarentur quia sequitur vel in valore vel in forma qualitates contrarie erunt in eodem. Sed fateor ꝙ possum habere dissensũ simplicẽ vnius copulatiue neutrius partis dissẽsum habendo sed dubietatem patet de copulatiua ex contradictoriis dubiis

Secundũ dictũ est apparens i praue affectato contra tamen mentez aristotelis ⁊ credo veritatẽ patet ex dictis de generatione fidei ego nõ possũ assentire huic ego sũ rex capadocie Sed dissensũ primi principii deus causare potest ad qualitates cõtrarias esse in eodẽ subiecto nulla cõtradictio sequitur recitat curiosus buridanus visa sentẽtia aristotelis .v. methaphisices ⁊ hic ꝙ a quadã vetula sciscitabatur an de⁹ posset facere omẽ possibile q̃ affirmatiue respondebat postea venabatur an deus posset facere ipsum buridanũ simul esse ⁊ nõ esse que hesitabat. Huic argumento cõmuniter respondetur ꝙ significantias terminorũ minime intellexerit cuz hiis stat ꝙ aliquis primo principio assentiat nesciendo q̃ entitas ipsuz est an cathegorica vel ypotetica affirmatiua vel negatiua simplicis qualitatis vel mixte an predicatũ distribuatur an vtroq; verbo ens icludatur. Nec teneo cũ okan ⁊ de aliaco dicentibus ꝙ mentalis quam ꝯprehẽsores in patria habẽt de hac deus est sit per se nota postq̃ a noticia intuitiua ⁊ nõ abstractiua causatur An cõmunes animi conceptiones in primo elementorũ euclidis sũt per se note nõ insisto

Quartum caput est clarum.

Aliqua sunt ibi exẽpla philosophus dicit de triangulo per se in est linea ⁊ punctũ linee nã substantia ipsorum ex his est substantia tãtum valet sicut diffinitio punctuz ponitur in diffinitione linee linea in quidditate trianguli triangul⁹ est figura plana tribus rectis lineis cõtenta linea est longitudo sine latitudine ⁊ profunditate cuius extremitates sunt duo puncta exem

pla secundi modi perseitatis ponit philosophus per par impar respe-ctu numeri vnde numerus par se cundū pitagorā est qui sub vna et eadem dimensione potest in maxi-ma minimaqꝫ diuidi maxima ꝓpor tione minima quantitate secundū differentias illorum ac contrarias positiones. Numerus impar qui i duas partes equas diuidi non po-test ꝛ sequitur in textu primū ꝛ in cōpositū numerus primus ꝛ incō-positus est secundū numeri iparis diffinitionē qui nullam partē ali-quotā preter vnitatē habet vt. iii. vii. xi. Numerus secundus ꝛ com positus est qui preter vnitatē ali-quas partes aliquotas habet vt ix xv. nouē habet t vnitatē ꝛ ternariū tanqꝫ partes aliquotas. xv. habet vnitatē ꝛ quinqꝫ ꝛ tria. Tertia spe cies est numerus per se existens se-cundus ꝛ compositus cōparat⁹ ad alios est numerus primus ꝛ incō-positus sed hoc parꝫ deseruit ad lit teram vt ix. ꝛ xv. Equilaterus est altera parte longior numerus equi laterus vel quadratus cum ex du ctu in se perficitur vt iiii. cū scribū tur :: duo puncta inferius et duo superius tria inferius ꝛ bis tria superius ille addant omnes costas equales et ita de quolibet numero quadrato dicatur numerus inequi-laterus vt sex scribendo duo in ferius et super quodlibet duo aut vtrobiqꝫ due coste equales

Quintum caput est cla

rum pro littera linee dicuntur pa-ralele que equaliter semper distant ꝛ si sic impossibiliter concurrūt nō concurrere est passio linearū para lellarū. Commutabiliter proporcionari est taliter adinuicē propor cionari vt cum due fuerint propo sitiones similes inter aliquos ter-minos qualis inter cōsequens vni us ꝛ cōsequens alterius proportio reperitur talis inter ātecedēs vni us cōsequens alterius verbi gra-tia cū talis sit proportio inter xii. ꝛ viii. qualis est inter vi. ꝛ iiii. com mutata proportio estqꝫ talis qua-lis est proportio xii. ad vi. talis est proporcio viii. ad iiii. similiter ta lis est proporcio xii. ad ix. qualis ē iiii. ad iii. ꝛ qualis est proporcio xii ad iiii: talis est ix. ad tria dicitur ei cōmutata quia inter primarū pro porcionū similiū vnitis cōmutan tur. Ex hoc patetqꝫ ad cōmutatam proporcionē quattuor temini re-quirūtur vel tenentes locū quattu or terminorū dicta passio ꝯpetit li neis numeris tēporibus ꝛ corpori bus ꝛ de his fiunt cōsequenter de-mōstrationes seorsū cū illa a quat tuor diuersis scientiis ꝯsiderantur geometria lineas cōsiderat arisme thica numerū astrologia de tēpori bus ꝛ naturalis philosophia de cor poribus

Sextum caput est clarū

et paruis logicalibus deseruiens qꝫ huic materie sunt sophistice quare transeo.

In septimo capite ponit

conclusiones prima omnis demon stratio procedit ex propositionib⁹ vniuersalibus cū sit ex propositio nibus per se ꝛ secundum qꝫ ipsū se cūda cōclusio est nō oportet demō stratorem descendere de genere in genus Tertia conclusio. Conclu sio demonstrationis est perpetua nō prime intentionaliter pro reqꝫ semper est sed secunde pro proposi tione necessaria quarta conclusio corruptibiliū non est scientia ibi si capitur corruptibile prime intenti onaliter pro re que potest corrūpi qꝛ sic quodlibet aliud a deo est cor-

ru p tibile sed secunde intētionalis
ter pꝛo pꝛopositione cōtingenti ex
qua cōclusione infert ꝙ coꝛrupti=
biliū nō est diffinitio quia diffini=
tio est pꝛincipium demōstrationis
aut conclusio eiusdē aut tota demō
stratio positione differens.
¶Pꝛo illo nota ꝙ eiusdem rei di=
uerse pñt esse diffinitiones sumpte
a uariis causis cause inter se oꝛdi=
nē habent vna alteri necessitatē im
ponit et ab vna sumitur ratio al=
terius talē opoꝛtet eē materiā qua
lē foꝛma requirit ⁊ talē esse foꝛmā
qualē agens inducit agens agit si=
bi simile omē agens agit pꝛopter a
liquē finē ⁊ sic agit secundū exigen
tiam sui finis sicut vna causa alte=
rius rei est altera causa naturali=
ter pꝛioꝛ ⁊ eidē necessitatē iponit
sic diffinitiō data per causā pꝛioꝛē
poterit esse demōstrationis pꝛinci
pium siue mediū ad demōstrandū
diffinitionē eiusdē rei datā per cau
sam posterioꝛē verbi gratia de ira
solet cōmunitē assignari duplex dif=
finitio. Pꝛima ira est accensio san
guinis in coꝛde ⁊ hec datur per cau
sam materialē quia coꝛ est materia
siue subiectū ipsius ire. Secunda
ira est appetitus vindicte pꝛopter
paruipensionē ⁊ hec assignatur p
causā finalē ⁊ hec est pꝛioꝛ altera cū
per causā naturaliorē debetur pꝛo
pterea potest esse mediū aut pꝛinci
piū ad demonstrandū aliā diffiniti
onē pꝛima diffinitio cū diffinito cō
stituit pꝛopositionē que est cōclu=
sio demonstrationis si ambe diffi=
nitiones cū diffinito nō causantur
sicut hic ira est accensio sanguinis
in coꝛde pꝛopter appetitum vindicte
ppē paruipensionē talis pꝛopō in
se aggregat diffinitū ⁊ vtranqꝫ dif
finitionē virtualiter est tota demō
stratio quia mediū maioꝛem extre
mitatē ⁊ minoꝛē amplectitur vt vꝫ
bi gratia omnis ap petitus vindicte
pꝛopter paruipensionē est accensio
sanguinis circa coꝛ ira est hmōi ergo
illa pꝛopositio positiōe differt a de
mōstratione eo ꝙ partes ei⁹ nō oꝛ
nātur in modo ⁊ in figura sicut par
tes demōstrationis ⁊ tunc facile pꝫ
ꝙ diffinitio est de perpetuis

¶In quinta conclusione

ponitur argumētum bꝛissonis de
quadratura circuli vbicunqꝫ est re
peribile maius ⁊ minus ibi est re=
peribile equale sed sic est de quadꝛa
to et circulo igitur pꝛo minoꝛe fe=
cit duo q̄dꝛata vnū in quo circul⁹ i
cluditur ⁊ alterū in circulo inclusū
⁊ sic apparuit minoꝛ dicit philoso=
phus ꝙ illic pꝛoceditur ex cōmuni=
bus etiā maioꝛē falsa do duo pctā
eiusdē speciei moꝛtalia a itensū vt
iiii. b intensū vt viii. capio c. veni
ale sit d. aggregatū de b. ⁊ c. suppo
nēdo ꝙ quelibet pars pcti moꝛtalis
est peccatū moꝛtale ⁊ quocūqꝫ veni
ali deteri⁹ tūc sic arguit d est peius
a ⁊ tandē erit min⁹ malū ꝙ̄ a ⁊ tran
sibit per oīa media possibilia sꝫ nū
ꝙ̄ erit equale a hoc patet ponēdo ꝙ
successiue b. moꝛtale remittat quo
ad fiunt vt tria tūc d. est minus ma
lū ꝙ̄ a. ⁊ quādo b. habebat quīqꝫ d.
erat peius a. ⁊ quādo b. habebat q̄
tuoꝛ d. erat peius a. quia cōtinet c.
veniale vltꝛa a. ⁊ sic i instāti in quo
b. est equale a. in intēsione imedia
te ante hoc instās b erat peius a qꝛ
intensi⁹ ⁊ immediate post hoc erit
min⁹ malū qꝛ remissi⁹ et eiusdē spe=
ciei specialissime ceteris parib⁹ hoc
clare habetur pꝛopositum. Idem
patet geometrice de angulis causa
tis intra circulū ex poꝛtione circū=
ferētie circuli ⁊ linea recta secāte cir
culum et de angulo recto vtrunqꝫ
cōparatio ad angulū contingentie
extrinsecū circulo qm̄ ē dare aliquē

intra circulū magis excedentē angulū contingentie extrinsecū ꝙ angulus rectus excedat ipsū scȝ angulū ex maiori portiōe circuli ꝛ linea intrinsecus secante circulū qȝ omis talis est maior rectō vt patet ex quidecimatertii euclidis. Etiā est dare itra circulū āgulū min⁹ excedentē āgulū cōtingentie ꝙ excedat rectus cū scȝ angulū ex minori portiōe circuli ꝛ linea recta quia omis talis ē minor recto vt patet ibidē ꝛ ois talis excedit angulū cōtingentie cuȝ potest diuidi per angulos rectilineos quorū quilibet est maior angulo cōtingentie qui est olm acutorū acutissimus ꝛ tamen nō est dare aliquē talem angulū qui tantū precise excedat angulū cōtingentie quātum cū excedat rectus aliter cū quecunqȝ equaliter excedunt idē sunt equalia sequitur ꝙ aliquis potest esse angulus huiusmodi infra circulū qui esset equalis recto cuius oppositū patet ad sensū vel in geometria intelligenti dempeis termis. Ex quo cāpanus infert. Si pma gineter linea recta secans circulos in partes inequales ꝛ constituens cū minori portione circuli angulū minorē recto moueri continue secundū extremitatē suā quecōstituit angulū illū versus maiorē portionē circuli ita ꝙ semper crescat āgulus ille post donec dicta linea trāsiuerit vltra nā ante sectionē i partes equales ꝛ etiā tunc angul⁹ causatus est minor recto ꝛ postea maior quia maioris porciōis circuli ē.

Circa istud caput dubitatur

primo an demōstratio est ex necessariis. Secundo an contingit demonstratorem de genere in genus. Tertio quomodo intelligitur illa propositio medium debet esse eiusdem generis cum extremis. Quarto quot modis scientia dicitur sub alternata alteri scientie. Quinto an scientia propter quid ꝛ quia est specie differant. Sexto vtrū sit possibile demōstrationē augeri per diuersa media

Ad primam dubitationē

respondetur ꝙ hic nō est sermo de necessario prime itētionaliter pro re necessaria quia solus deus est talis nec sincathegoreumatice qȝ secit mobilē diuisā ꝛ āpliat sed secūdo itētionaliter pro propositōe necessaria. Aliqua propositio bifariā vt sufficit in proposito dicit necessaria Uno mō simpliciter ꝛ est ppō sic se habens ꝙ non potest aliter esse ꝙipsa significat vt de⁹ ē. si chiera ē chiera est hircoceruus et capitur esse vulgariter vt fuisse fore non esse ꝛ huiusmodi amplectitur vel est propositio que nō potest esse falsa secundum significationem quam habēt termini nec contra hoc currit argumentum de ista aliqua propositio est particularis vt in fine post pdicamētorū circa acceptiones priorū dictū est. Alia est propositio necessaria ex cōditione et est sic se habēs ꝙ predicatuȝ in predicatione directa vel in predicatione nō idirecta non potest negari de subiecto supponēte vt homo est aial. ꝗ simpliciter est cōtingens est falsificabilis vt si homo est homo ē aial. ista ē necessaria chimera est chimera cōditionaliter patet ex diffinitione data quia si cymera est cymera est cymera hoc est si hoc verbū est scdm adiacēs verificet de subiecto pdicatuȝ verificabit de eodē hec est necessaria aial est hō lȝ nō sequat si aial ē hō ē sȝ dādo dictā hec cōdiciōalis est vera si hō ē aial ē. albū ē corp⁹ nō ē necessaria cōdiciōaliter lȝ sequat si albū ē cor

pus est nō tamē sequitur si corpus est albū ē hoc claret capiēdo corp⁹ ꝑ predicamēto sbē si sit de ꝑdicamēto q̄titatis etiā nō sequitur stat albū esse q̄n nō est corp⁹ de predicamēto q̄titatis vt si vnū corpus albū se hēat sicut bn̄dictū corpus xp̄i i sacramēto eucharistie illud bn̄ pōt dici albū sed naturalr̄ loquēdo illa ē neccia ɔditionaliter sed sufficit ꝙ i aliq̄ ꝑdicatione directa cōditional' ipossibilis ɔstituatur vt pȝ de hac si corpus est albū est q̄s tamen potest dicere naturalr̄ loquēdo ꝙ albū ē est neccia ⁊ ita michi videtur et simil̄r albedo ē cui⁹lȝ sigulari cōtingētia indefinite contingētiā nō arguit et tūc ɔñter dicendū est ꝙ ista est neccia ɔditionaliter. Sed tn̄ dubitas de hac al' ē rōnale vel de ista sbā est risibilis vbi i vtraq̄ ē ꝑdicatio directa et tn̄ ille ɔditionales nō sunt neccie si al' ē rōale est si sbā est risibile ē. Forte propt̄ argumētū factū neutrā asseris necessariā ex conditione. Contra vtraꝙ conuertitur cū vna neccia ex cōditione ergo vtraq̄ est necessaria cōditionaliter ɔña tenet quemadmodū neccm̄ simpl'r nunq̄ conuertitur cū ɔtingēti ita nec neccm̄ ɔditional'r cū ɔtigēti ɔditionaliter Rn̄detur ꝙ ꝓpōes date sūt neccie ɔditionalr̄ et hec ꝑdicatio sit dirctā al' ē rōnale sbā est risibil' hoc tn̄ nō sufficit i pn̄tiarū sed requiritur ꝙ sit tanq̄ directa mō oportebit sic dare conditionalē si ratiōale est al' est. Et ita l alia q̄ ꝓposition est habenda tanq̄ directa vi de in predicabilib⁹ tales que demōstrantur al' est risibile homo est animal rationale scd̄m aristotelem sūt neccie ꝓpterea copulas non modificauit. Sed tunc est questio de talibus tonitruū est son⁹ que non semper est nec est neccia ꝓpterea nō sufficit quod dcm̄ est ꝑ aristo. Trifariam rn̄detur ꝑmo iste nō sunt cathegorice demonstrabiles sȝ conditionaliter vt si tonitruū est tonitruū ē sonus factus in nubibus vel opȝ copulas absoluere a tp̄e vel extreis propōnū perseitatis suppōnem naturalē clarificari et in idē redit vel modificare copulas ex quo non hēs ꝙ homo possibiliter currit ē demōstrabilis nō omne necessariū est demonstrabile vt constat.

Ad secundā dubitationē

notandū est ꝙ scia in ꝓposito capitur collectiue et tria pn̄cipalter cōsiderat demōstrator subiectū passionē et dignitatē et sic de quolȝ istorū triū pōt eē questio ita ꝙ nō ē aliud demōstratorē de genere in gen⁹ descēdere q̄ demonstratorem in diuersis sciētiis ɔsiderare de aliq̄ istorū trium sic ꝙ diuerse scie hn̄t idem subiectū eandē passionē vel eādem dignitatem ita ꝙ cōmunicarent in aliquo istorū trium. Et diuersas scientias in aliquo istorum trium cōmunicare multifariā ꝑt intelligi ꝑmo ꝙ diuerse scientie cōsiderent adequate idē subiectū attributionis sicꝙ idē terminus esset subiectum diuersarū scientiarum. Secundo⁹ ꝙ aliq̄ scientia esset de subiecto nō contracto et alia de subiecto codeȝ ɔtracto Tertio ꝙ diuerse sciētie eādem passionē considerēt. Quarto ꝙ vna scientia considerat de subiecto et altera de passione. Quinto ꝙ diuerse scientie habent idem principiū. Sexto ꝙ vna scientia habet aliud principium non contractum ⁊ alia habet idem principium contractum. Istis notatis respondetur ꝙ impossibile est demonstrantem descendere de genere in genus primo et quinto modis. Scie arguitie

differunt per subiectum attributionis et quelz scientia dz habere principia sua propria. Si dicas quodlibet est vel non est in qualibet scientia est principium posteriorum vocatur generale. Respondet quod solum est principium in methaphisica et quod dicitur in omni scientia est presupponendum et in omni scientia principium debet intelligi quia in nulla scientia probari potest propter suam euidentiam et hoc est contractiue vt in logica quelibet propositio est vel non est vera in grammatica quelibet oratio est vel non est congrua. Aliis modis possibile est demonstrantem de genere in genus descendere. Secundo modo patet in scientia subalternante et subalternata numerus est subiectum arismethice et numerus sonorus subiectum musice. Tercio modo figura est passio in methaphisica est in naturali philosophia. Quarto modo magnitudo est subiectum geometrie et passio in naturali philosophia. Sextus modus ex dictis claret.

Ad terciam dubitationem

Respondetur quod genus non capitur logicaliter frequenter subiectum et passio sunt in variis predicamentis homo est in predicamento substantie et risibile in predicamento qualitatis nec capitur genus moraliter quemadmodum dicitur homo est bonus in genere moris nec capitur genus pro genere naturali quod est materia que est vnicuique communis sicut dicit quito methaphisice quod illa dicuntur eadem genere quorum materia est eadem et hoc modo capitur quando dicitur corruptibile et incorruptibile differunt in genere. Sed capitur hic genus pro genere scibili de quo primo et principaliter hic intenditur in scientia et propter vnionem et ad ipsum reductionem scientia dicitur vna. Et hoc capitur ille terminus genus quando dicitur quod vnius generis est vna scientia et sic illa dicuntur esse eiusdem generis que habent attributionem ad vnum genus scibile acceptum secundum illam rationem secundum quam ponitur subiectum attributionis in tali scientia dicitur per se quia si per accidens non spectant ad illam scientiam vt turpe album nigrum que linee et magnitudini conueniunt sed hoc est per accidens solum in predicatione accidentali quia curuum et rectum predicantur accidentaliter de isto termino linea et tamen sunt geometrice considerationis sed capitur per accidens contra omnes modos perseitatis dicitur secundum illam rationem propter tales notiones idem diuersum que numero et magnitudini conueniunt sed non inquantum huiusmodi sed secundum rationem consequentialem entis.

Ad quartam dubitationem

Respondetur quod vna scientia multifariam potest esse subalternata respectu alterius. Primo illa scientia que de genere considerat est subalternans respectu illius que considerat de specie sicut philosophia considerat de motu in communi scientia de celo et mundo de motu locali in libris de generatione de motu ad formam et hec scientia subalternata est pars scientie subalternantis cum eiusdem scientie totalis est de genere et specie considerare sic logica considerat de argumentatione et in libris posteriorum de argumentatione demonstratiua thopicorum de argumentatione probabili et hic capitur genus large pro toto in modo ad suam partem quia communiter tenetur quod argumentatio non est verum genus ad hunc terminum demonstratio sed terminus sumptus cum addito conuenienti superiori per se reputatur species. Secundo aliqua scientia dicitur subalternata respectu alterius quia considerat de subiecto contracto per se

eidēs vt numerus sonorus quod ē
subiectū musice ⁊ numerus subie
ctū arismethice accidētale ⁊ extra=
neū est valde numero ꝙ sit sonorꝰ
propterea vnā scientiam nō consti
tuunt. ¶Tertio modo capit scientia
subalternata pro illa sciētia que de
monstrat quia est de aliqua cōclusiōe
de qua scientia subalternās demō
strat propter quid ⁊ hoc modo scien
tia subalternata nō ē pars scientie
subalternantis. Aristoteles dicit i
littera ꝙ eadē scientia est subalter=
nās respectu vnius vt perspectiua
respectu scientie de iride ⁊ halone ⁊
subalternata respectu geometrie.
¶Contra dicta arguitur bene seq
tur hec scientia est subalternata er
go est de subiecto contracto ⁊ ē sub
alternans ergo est de subiecto non
contracto. Respondetur concedē
do priorē ꝯñam cuius ꝯñs est affir
matiuū nullā negationē habēs ne
gata secūda ꝯña in qua ponitur ne
gatio infinitans sed opꝫ inferre er
go est de subiecto nō contracto ipꝫ=
sū hmōi vel respectu scientie subal
ternate ei. Ex quo pꝫ ꝙ medicina ē
subalternata phie naturali ⁊ ius ci
uile morali ⁊ ius canonicū theolo=
gie. Medicꝰ habet ꝓ pricipio ꝯclu
siones phisicales scōm ꝙ vulgo dē
vbi desinit phisicꝰ ibi incipit medi=
cus. Eodē modo cōclusiōes mora=
les phie ꝓ pricipiis iuris ciuilis ac
cipiuntur.

Quidā nō iniocūde argu

it. Quia cū scientia subalternans
sit dignior subalternata tūc facul
tas artiū debet esse dignior ꝙ̄ facul
tas decretorū/legū/medicorū/ et the
ologorū oppositū parisii practicat
quia artiste dicuntur de inferiori fa=
cultate. alie tres de superioribꝰ fa
cultatibus. patet ꝯña quia theologia
subalternatur methaphisice de ali
is ostensū est ⁊ artiste sūt natura=
les philosophi morales ⁊ methaphi
sici huic argumēto dupliciter rnde
tur primo concedendo ꝙ facultas
artiū debet suprapõi sed nūc non
suprapõnit quia vt in pluribus arti=
ste sūt pauperes. Alio modo nega
tur ꝯña quia in facultate artiū sunt
sciētie excellētissime tñ in illa facul=
tate multe sūt artes minime digni
tatis in quibꝰ iuuenes proficiūt i
aliis senes et iuuenes senibꝰ debēt
subiici igitur. ¶Contra ponamus
ꝙ nullus in facultate artiū gaude=
at priuilegio nisi i eisdē actu regens ⁊
semper in eis maneat sicut nonulli
huiꝰ tēpestatis faciūt iā erunt senes
respectu graduatorū i aliis faculta=
tibus ⁊ cū hoc ponamus ꝙ magna
stipendia lucrentur iā erunt diui=
tes que facultas rationabiliter de
bet esse superior. Respondet quē=
admodū totū excedit ⁊ in magnitu
dine ⁊ in nobilitate quancūqꝫ suam
partē sic quilibet medicꝰ habet phi
losophiā naturalē ⁊ artes propter
ea sencāt artistā dignitate scientie dꝫ
precedere theologi artiste regulari
ter parisii sūt acerrimi ⁊ methaphi
sici ⁊ nulli alii alterius facultatis
propterea ceteros omnēs precedunt
libros vtraqꝫ philosophia refertos
sparsim per theologiā in lucē emi=
serunt quibus nō parū fructus po
steris artistis reliquerūt. Etiā pro
pter nobilitatem sciētie theologia
est regina scientiarū. ¶Contra capio
vnū artistā purū canonistā purū
theologū ⁊ separo has artes ⁊ cete=
ra suppono paria quid tunc erit?
Respondetur nō est possibile dare
theologū sic purū quia presuppont
tur ꝙ vtranqꝫ philosophiā cum lo=
gica viderit si naturaliter theologi
am adipisci dꝫ sed dato casu adhuc
facultas theologie debet esse supꝰ

ma quia de deo bonis moribus et viciis extirpandis luculenter tradit. Et ius canonicum forte post eam secundū locū nācisci potest. An theologia et ius canonicū sit scientie proprie dicte non est questio nunc. Medicina sine naturali philosophia haberi nō potest ymo esset cirurgicus talis et practicus solū scientie lucratiue nūc in honore habentur quare tales vt anaxagoras omnino speculantes tanq̄ stolidi reputabantur sexto ethicorum capitulo quarto de hoc vide cōmentatorē in prologo octaui phisicorū tanq̄ diuinū vatē in illa parte optime cōcionantē.

Ad quintā dubitationem

respondetur q̄ de dubio proposito bipertita est opinio okan et multis dicentibus affirmatiue ad dubitationē vnde in hoc stant q̄ñcūq̄ due propositiōes demōstrabiles specie differunt scientie earū specie differunt tunc propositiones differunt quando ponitur vnus terminus in vna qui nō ponitur in alia nec secūdū se nec secundū suū synonimū preterea hec ɔsequentia est bona ille due propositiones habent subiecta nō synonima ergo specie differunt eodē modo de copulis et predicatis et aliis signis sed quando est identitas conclusionū demonstrabilium tunc ille scientie sunt eiusdē speciei specialisse siue p̄misse specie differāt siue non ymo scientia et experientia de eadem propositione sunt eiusdē speciei vt verbi causa si quis esset supra speram lune et videret lunā eclipsari propter interpositionem terre inter solem et lunam iam haberet experientiam de hac luna ē eclipsabilis et sic haberetur scientia de eadem propositione siue proptē quid siue quia est omēs ille tres notitie sunt eiusdē speciei igitur probatur quia si differrent specie maxime esset quia producuntur a causis specie differentibus sed hec consequentia est nulla cause producti- ue horū assensuū specie differunt ergo et assensus quia stat q̄ a duabus causis specie differentibus producantur duo effectus eiusdē speciei hoc patet q̄ duo calores producti ab igne et sole sunt eiusdē speciei quia si non quilibet calor cuiuslibet calori esset eiusdē speciei oporteret dare plures qualitates plias q̄ quattuor nec frangitur argumētum q̄ aliqui calorem aeris et ignis arbitrantur specie differre ꝟ nec calor naturalis rumpit propositum cum secundum omnes calores ignis omēs sunt eiusdē speciei. Confirmatur q̄ experientia sit scientia proprie dicta quia secundum philosophū sexto ethicorū sūt tantum quinq̄ habitus veridici qui intelliguntur in hac dictione sipas et experientia est habitus veridicus nō sapientia prudentia ars vel intellectus ergo est scientia Contra hoc arguitur nō est sīlis modus acquirendi pricipia et cōclusiones sed notitie aliquorū pricipiorū acquirūtur per experientiā siue demonstrationē ergo assensus cōclusiōis qui est scīa proprie dicta non potest accipi p expientiā sine demōstrtōe Preterea primo posteriorum aristoteles ponit distinctionem inter scientiā quia est et propter quid ergo dicta nulla. Rursus patet ex hoc principio necessariū nō potest sciri per cōtingens ergo experientia nichil facit ad productionem scientie Ad hec respondet okan q̄ potest esse sīlis modus acquirendi noticiā aliquorū principiorum et aliquarum conclusionum sed preter illum modū cōmunem est vnus propri⁹ noticie conclusionis scꝫ p demōstratiōes

qui nullo modo potest cõpetere no ticie principiorum premissarum. Ad secundum dicit quod scientia quia est et propter quid dupplicitur accipiuntur. Uno modo pro demonstratione quia est et propter quid. Alio modo pro noticia causata a premissis istarum demõstrationum sic primo mõ dñt spe respectu eiusdẽ cõclusionis sicut ille demõstratiões respectu eiusdẽ cõclusionis spe differunt quia alie pmisse sunt in vna demonstratione alie in alia et isto modo loquitur phũs pmo posteriorum. Secundo mõ specie non differũt. Ad vltimũ dicit quod necessariũ si pôt demõstrari per contingens tanquam per aliquam distictionẽ eius per noticiam tamẽ euidentem alicuius contingẽtis et noticiam vnius veritatis necessarie nõ ordinatarum in modo et figura potest accipi noticia euidẽs cõclusionis demõstrabilis sicut bene sequitur hec herba sanat ergo omis herba eiusdẽ spẽi specialissime sanat illa cõsequẽtia tenet non per aliqđ medium itrinsecũ quo adducto esset syllogismus sed per illud mediũ extrinsecũ agentia eiusdẽ speciei specialissime sunt effectiua effectuum eiusdẽ rationis vnde hic. ¶ Notandum est quod quandoque sufficit experimentũ vnius singularis ad habendum pricipium artis et scie et aliqñ requiruntur multa experimẽta exemplum pmi quãdo subiicitur species specialissima scđi qñ subiicitur genus vt ad hanc sciẽdã ois calor ẽ calefactiuus sufficit euidẽter cognoscere quod ille calor est calefactiuus quo cum medio extrĩseco ante tacto sufficienter pbat illã omnis calor ẽ calefactiuus. Si subiectum fuerit terminus genericus oportet multarum singularium habere experimẽta. vt dũ ibi cã ponamus quod subiectũ hẽat octo indiuidua specie specialissima dicta oportet experimẽta octo habere et non arguere sic quicquid conuenit vni indiuiduo vnius generis cuilibet alteri eiusdẽ conuenit hoc licet esse falsũ sed ex vno indiuiduo cognoscitur sua vniuersalis de specie specialissima et omnibus illis cognitis cognoscitur de termio generico licet ille modus sit cõmunior et aliqualiter defensari potest.

¶ Tene quod scientia propter quid et quia est et experiẽtia spẽ differant ita quod assensus acceptus per experientiam specie differt ab omi sciẽtia capiendo scientiã posterioristice et scia quia est et propter quid etiam specie differunt inter se. Et pro hac materia pono propositiões. ¶ Prima aliquae noticie specie distinguntur hoc patet quia nisi sic noticia dei et noticia albedinis erũt eiusdem speciei cum vna sit beatifica alia erit quod est falsum vtrobique per spẽm sine addito spẽm specialissimam intelligẽdo patet per materiã subiectam. Secũda propõ ad distictionẽ obiectorum specie noticiarum sequitur distinctio spẽ patet quia si non tunc duo obiecta specie dñtia habebũt duas noticias eiusdẽ speciei quod ẽ contra prio rẽ propõem propterea secũdo de anima potentie distinguntur per actus et actus per obiecta. Tertia propõ ad idẽtitatẽ specificam assensuum dissensuũ siue sciẽtificorũ creditiuorum erroneorum vel quarũcunque aliarum noticiarum non sufficit identitas obiecti probatur stat quod sortes de hac triangulus habet tres habeat opinionẽ plato errorẽ cicero fidẽ et illa specie differunt igitur propositio vera. Cum predictis stat quod diuersorum obiectorum specie ẽ eadem noticia numero patet de no.

ticia confusa que est genus subal=
ternum sed loquimur semper de di
stincta. Quarta ppoñ ad idẽtita=
tem specificam effectuũ non suffi=
cit idẽtitas specifica causarum effi=
cientiũ stãtq duo indiuidua eiº dẽ
speciei pducãt effectus spẽ differen
tes. Quita ppõ ad idẽtitatem spe=
cificã noticie ñ sufficit idẽtitas cau
se efficiẽtis et obiecti copulati pro=
batur noticia intuitiua et abstracti
ua sũt de eodẽ obiecto et pducũtur
ab vna aĩa vel a duabº solo nume=
ro distinctis q spẽ dĩfant infra tan=
getur. Sed aliqui dicunt abstracti
uã imediate ad spẽm termiari & me
diate ad rẽ cuius est spẽs pmo i istis
noticiis credo q ex diuersitate speci
fica cause i pte vel in toto causatur
diuersitas specifica et qz subiecta a
gunt partialr quando sunt cogniti
ua sequitur q noticia quã habet an
gelus de sorte et illa quã habz aĩa i=
tellectiua de eodem ceteris paribus
puta sint ãbe intuitiue singulares
specie differunt. Ex quo iterum in=
fertur q visiones intuitiue et singu
lares quas habent bos et asinus de
eodem obiecto specie differunt.
Quicquid sit tamẽ ad scientias esse
eiusdẽ speciei gratia materie suffi
cit q causantur a causis eiusdẽ spe=
ciei et sint eiusdem obiecti Cogno=
scitur sic interdum q specie differãt
intuitiua potest producere q noti=
cia abstractiua quantũcũq intenda
tur non potest producere ergo spe=
cie differunt. Item noticia sẽsitiua
et intellectiua sic se habent q vna ẽ
extensa altera vero non ergo specie
differunt. Scientia quia est est assẽ
sus conclusionis inclinãs ad assen=
tiẽdum conclusioni et non dat cau
sam quare ita est. Scientia propter
quid est assensus conclusionis geni
tus per premissas causam importã
tes ex illo sequitur q eadem demõ=
stratio vel intellectus immediate i
clinat ad duas scientias specie disti
ctas pbatur capiẽdo has premissas
omne anial rationale est risibile / et
omnis homo ẽ animal rationale ex
illis pmissis possumº ɜcludere pres
ɜclusiones imediate vnã i barbara
aliam in barbari et cõuertentẽ con=
clusionis mediãte mõ ad variatio=
nẽ vnius termini in obiecto sciẽtie
spẽ distinguuntur. Tunc ad argu
mẽta Okan respõdetur. Ad primũ
conceditur q non est sufficiens cau
sa distinctionis specifice sciẽtiaꝝ qz
causis specifice distinctis pducunt
innitẽdo huic medio quandocunq
cause specifice distinguuntur omnes
eaꝝ effectus spẽ dĩnt que propositi=
tio est falsa vt bene colorabat ar
guendo hec tamen est vera omnes
cause specie differentes producunt
effectus specie differentes patet in=
ductiue in omibus causis vt sortes
producit sor. brunellus asinum sol
lumẽ ignis siccitatẽ que specie dif=
ferunt et tamen procedẽdo sicut p
cedit potest defensari q lumen & sic
citas sunt eiusdem speciei. Sed va=
riis modis arguimus distinctionez
specificam noticia intuitiua causat
iudicium euidens de existentia ob=
iecti noticie intuitiue abstractia q̃=
tumcunq intenditur hoc non po=
test ergo distinguuntur specie. Eo=
dem modo scientia quid est inclinat
ad aliquod clarius et certius quam
scientia quia est.

Ad commentum quod

dat aristoteli dicens q scientia quiª
est capitur pro demonstratiõe quiª
est vel pro totali assensu demonstrª
tionis quia est potest esse argumen
tum datis istis duabus omne anial
rationale est risibile omnis homo ẽ
animal rationale ergo omnis ho=

mo est risibilis omnis homo est risibilis omne anial ratioale est homo ergo oē animal rationale est risibile eo q quelibet pars vnius est eiusdem speciei cum aliqua parte alterius et econuerso ergo illa tota sūt eiusdem speciei. ¶Ad secundum argumentum quod fundatur in sexto ethicorum vbi dicitur q scientia est habitus veridicus dicitur q extenditur iste terminus ad omnes acceptiones de scire hoc patet capiendo scientiam et scire propoztionabiliter pro duob⁹ primis modis quia ex actib⁹ generatur habitus nō falsidicus nec dubius ergo veridic⁹ et per consequens propositum.

Ad sextam dubitationē

sciendū est q demonstrationes possunt augeri in latus sumendo. vnde in latus sumere nichil aliud est q̄ formata maiore sumere sub medio ita q in latus sumere connotat q aliqua demonstratio precesserit vt omne corpus est substantia et et omne animal est corpus ergo omne animal est substantia omne corpus est substantia omnis homo est corpus ergo omnis homo est ē substantia in secunda demonstratione est augmentum in latus sumendo non ad eandem conclusionem q3 remanet maior extremitas cum copula et maior propositio. Augere demonstrationem in post sumēdo nichil aliud est q̄ capere conclusionē prioris demonstrationis pro maiore addendo minorem. vt omne corpus est substantia et omne animal est corpus ergo omne animal ē substantia et tunc in postsumendo dicamus omne animal est substantia omnis homo est animal ergo omis homo est substantia hic non est eadem conclusio quemadmodum i latus sumendo vocatur in postsumē do quia capitur cū postrema propositione et in latus quia capitur sub termino qui regulariter pro multis supponit ad similitudinē lateris proprie dicti. ¶Tertio modo possunt demonstrationes augeri ad eādem conclusionem sic scilicet q eadem conclusio ex variis premissis demonstretur et hoc bifariam quia potest esse sermo de conclusione ipsa vel de scientia conclusionis si secundum rursus dupliciter vel premisse sunt eiusdem speciei vel non si non sunt scientia nō augetur per conclusionem precedente3 si sic cō stat q scientia augetur si intelligatur q conclusio augeatur tunc dicitur affirmatiue q sit eadem conclusio potest probari a priori et posteriori a priori multifariam potissime vel non potissime. Ista mēbra possunt frangi et eodem modo a posteriori secundum multitudinē speciei demōstrationis i variis figuris vel modis variis eiusdē figure et ponitur vna conclusio Impossibile est q eadem conclusio pluribus demōstrationibus propter quid et potissimis nō equiualētibus demō stretur nam vel cōclusio demōstratur negatiue et tūc nō est potissima affirmatiua est potior vel ostēsiue vel ad impossibile si secundum iter ponitur propositum si primum vel in prima figura vel in aliis si secundum non est potissima quia prima figura maxime facit scire si est i prima figura vel ex particularibus vl' vniuersalibus si primum intentu3 si ex vniuersalibus vel a posteriori vel a priori si primum non est questio si a priori vel vna demonstratō vel plures si secundum vel important causas equaliter vel vna cau sam finalem et alie causas posteriores. secunde non sunt potissime in

vno verbo relinquitur ꝙ demõstratio illa erit potissima negatiue q̃ omnia genera causarum limpide importat.

Circa octauum caput

ponit philosophus discrimen inter dignitatem suppositionem et petitionem. ¶ Primo dignitas est principium per se notum vbi dignitas prope ponitur nõnunq̃ extenditur ad vtranq; premissam. Secũdo differũt quia dignitas est per se ipsa; nota sine vlteriori discursu sed non suppositio et petitio. ¶ Tercia differentia claret i textu ꝙ cõtra dignitatem nõ contingit istare vt ante visum est. Suppositio est propositio quam arguens respõdenti premittit probabilem modus arguendi vulgaris est preponere vnam propositionem bene apparentem que conducit proposito iferendo vt si tenet respondens ꝙ quãtitas distinguitur a re quãta presupponit arguens ꝙ omnis res que nõ est pars alterius nec creatrix potest esse i rerum natura altera corrupta. Petitio est propositio de qua respondens non opinatur propterea dicit arguens vel preceptor peto te concedere illam vbi postea ex tempore is discursu propositio euadet notaquare non oportet addiscentem esse incredibilem propterea nomen petitionis vendicat questionem lucide explicat in littera.

Circa vndecimum caput

docet philosophus quid interſit inter demonstrationem ppt quid et quia est in demonstratione quia est ab effectu ad causam vel a causa remota ad effectum procedi tur in demonstratiõe propter quid a causa propinqua ad effectum et hoc modo alique demonstrationes sunt que non sunt propter quid nec quia est deinde ponit aliqua exempla quorum primum est omne non scintillans est prope nos planete erratici non scintillant ergo sunt prope nos.

Pro quo nota ꝙ aliquid

proprie scintillat vt ignis quando igniculus ad igne segregatur. Alio modo aliquid scintillat methaphorice vt stelle fixe a quibus aliquid emanare videtur. Planete dicuntur ideo erratici quia non semper ẽ eq̃lis distantia vel propinquitas inter sese sol et venus interdum sunt propinqui interdum remoti hoc patet quia planete interdum sũt i trino aspectu vel in quarto vel in sextili cum hoc tamen statꝙ quilibet planeta ad se consideratus in suo orbe est defixus instar claui in rota quia stelle fixe sunt in eodem celo neutiquam errant vult aristotiles dicere non scintillare est effectus ad esse prope nos potest exemplum expugnari per tegulas in die clara scintillantes sed hoc non contingit in nocte sicut in stellis. Secundum exemp lum est ꝙ lumen lune circulariter augetur p hᵒ pbatꝙ luna est circularis figure a posteriori vis demonstratiõis in hoc dependet ꝙ accidentia figurantur secundum naturam recipientis si luna esset circularis figure lumen lune tale esse oporteret.

¶ Si affirmatio est causa

affirmationis negatio causa negationis propositio hec duobus modis exponit. Vnoᵒ phisice. alioᵒ logice phisice sic si aliq̃ cã aliquẽ effectũ

positiuū ponat nō positio illi⁹ cause illū effectū nō poni īfert alio modo logice ⁊ hoc sic si antecedēs affirmatiuū cōsequens affirmatiuū inferat negatiuū cōtradictoriū consequētis aūtis oppositū concludit vtrobiqꝫ vel sic interdū ex cōuertibilibus si antecedens affirmatiuū inferat cōsequens affirmatiuū cōtradictoriū cōsequētis iferre necesse est exemplū anacarsidi filii regis scitarū discipuli solonis p̄mi datoris legū scitis eſt clarū de se.

¶ Circa vnitatem sciētie dubitatur. Primo an eadē conclusio possit ī diuersis scientiis que nō cōcludunt propter quid ⁊ quia est demōstrari ⁊ an erit eadem scientia. Secundo an sciētie mathematice sūt certissime. ¶ Tertio quid requiritur ⁊ sufficit ad vnitatē sciētie collectiue capto termino. ¶ Quarto an sit dabilis vnus assensus simplex quo assentitur toti demōstrationi ⁊ cōclusioni propter p̄missas

¶ Ad p̄imū dicitur ꝙ bipertitus ē modus dicendi roberto linchoniensi ⁊ aliis dicentibus ꝙ eadē conclusio ad placitū significans potest in duabus sciētiis concludi sed nūꝙ eadē mentalis vltimata ¶ Contra quō arguitur sic hec cōclusio tra ē rotūda est scibilis modificādo copulaꝫ vel absoluendo est ⁊c. ⁊ potest demōstrari per p̄incipia philosophie naturalis per grauitatem que appetit esse in centro potest astronomice deduci vt patet p̄ io. de sacro busco tractatu de spera capitulo p̄imo si homo ab vrbe parisiꝰ incederet affricam apparebit ei polus antarticꝰ polo artico et vtraqꝫ vrsa absconsa ⁊ hoc non potest esse nisi propter gibbositatem terre si terra esset plana in quolibet climate vtrūꝙ polum possimus videre. in meridietate diei naturalis quemadmodum vident sub equatore huic argumento responsio communis est ꝙ ille mentales non sunt synonime sed vna illarum ad placitū significans subordinatur duabus mentalibus ⁊ terra equiuoce capitur ¶ Contra hoc iterum arguitur. quacunqꝫ illarum mentaliū data ipsa est dubitabilis nata fieri euidens ⁊ p̄ p̄incipia astronomie ⁊ philosophie hāc partē apertiorem reputo de sciētia diceretur ab eis ꝙ ad vnitatem sufficit dicere idemptitatis obiectū ꝙ vna scientia numero est phisica ⁊ astronomica nec hoc inconuenit in partiali ⁊ potissimū quando non est p̄incipalis in ipsa scientia secundum ante dicta eadem conclusio licet sit astronomica ⁊ phisica sciētie nō mō differunt numero sed specie

¶ Ad secundum dicitur ꝙ scientie mathematice sunt certissime hoc patet ex earum claro processu quo circa a commentatore in p̄imo gradu certitudinis locātur immo aristoteles hoc assumit pro medio ad probandum ꝙ p̄ima figura maxime facit scire. ¶ Contra hoc arguitur sic p̄incipia mathematicalia sunt falsa ergo conclusiones scientice non sunt certissime consequētia nō est dubia probatur aūs p̄um assumpta illa communi animi acceptione si ab equalibus eqūalia demas remanentia sunt equalia demus duas p̄oportiones duplas octo ad quattuor. sex ad iii. ab octo tollamus duo ⁊ a sex tollamus duo iam remanent sex ad quattuor et quattuor ad tria p̄ior p̄oportiō est sesquialtera secunda sesquitertia quas liquet esse inequales species inequalitatis distinctas. Forte dicis oportet tollere equaliter vnum ab octo ⁊ a quolibet alio extremo vnum contra tunc manebūt

septē ad tria ⁊ q̄nq; ad duo q̄s cōstat eē īeq̄les s̄ q̄re sic dz itelligi p̄ncipiū mathematicum datis duabus proportionibus equalibus siue duplis siue triplis siue quibuscunq; si auferamus equaliter secundum naturam speciei propoportionis hoc est equales proportiones remanentes proportiones erunt equales

Secundo arguitur ad idē hic est vnum principium mathematicum quecunq; excedunt equaliter vnum tercium sunt equalia inter se sed hoc principium est falsum igitur probatio minoris angulus acutus et angulus obtusus angulum ↄtingencie equaliter excedunt quia in infinitum quilibet angul⁹ rectilineus quēlibet angulum contingentie et tamen cuilibet intelligenti constat angulum obtusum maiorem esse recto per rationem terminorum. ¶Respondetur q̄ ꝓpositio intelligitur de excedentib⁹ secundum proportionem rationalem proportio rationalis aliquorum est quando excessum potest equari excedenti in illo in quo est illa excessio in sua tamen specie manendo. Etiam hec consequentia nichil valet angulus obtusus et accutus infinite excedunt angulum contingentie ergo equaliter Sortes et brunellus infinite excedunt vnam muscam sed non equaliter de hoc i fra in predicatis essentialibus.

Ad tercium dicitur q̄ duplex est scientia vna actualis altera habitualis et quodlibet membrum diuiditur in simplicem actum vel habitum et in habituum aggregatum. Secundo nota q̄ trifariam aliquid dicitur esse vnum. Vno modo quando est aliquod indiuisibile vt angelus p̄ctum. Secundo modo quando est res composita ex materia et forma vt totum compositum si deus separet materiam a forma qualibet earum conseruando quelibet earum dicetur fieri vnum sz hoc per naturam fieri nequit. Secundo modo forma intensibilis dicitur esse vnum vt albedo scientia opinio. Aliquid dicitur esse vnū artificio vt quādo partes habent colligantiam vt in scanno. Aliquod dicitur esse vnū aggregatione vt cumulus lapidum exercitus. ¶Tercio aduerte scientiā multifariam accipi vno modo pro assensu conclusionis de mō logicalis per demonstrationem genito et sic proprie accipitur. Secundo extenditur terminus ad assensus intellectuales opinatiuos et fides. ¶Tercio capitur pro ꝓpositiōibus logicalibus hoc est pro obiectis assensuum quemadmodū solet fieri. Quarto capitur pro libro propositiones logicas continēte. ¶Alia discretio triplex est logica naturalis vsualis et artificialis hec diuisio est analogi in sua analogata logica naturalis est pōtentia vnam ex alia logicaliter prompte illatiua vt dicimus ꝺ apto ad logicā is logicam naturalem habet quem admodum putatur de hypocrate q̄ in medicina siue logica artificiali subtiliter arguebat logica vsualis est promptitudo qua quis vt in pluribus sine artificio logice procedit quemadmodum dicimus iste congrue loquitur per vsum non autem per artem neutra harum est logica logica artificialis supra diffinita ē.

Istis notatis pono propositiones. ¶Prima conclusio logica

simplex habitus siue habituum cumulus idemptitate et sic intrinsece per se quolibet alio circunscripto distinguitur. ¶ Secunda propositio logica simplex arguitiue per subiectum et predicatum + alia sincathegoreumata distinguitur hec consequentia est bona, hee logice habent subiecta non synonima pro obiectis partialibus ergo specie distīgūtur et eodem modo per predicata et alios terminos concludere potes.

¶ Tercia propositio duo assensus logicales scientiales distinguntur et tamen premisse et conclusiones sūt synonime hoc patet ꝺ distinctione materiali. ¶ Quarta propositio due scientie non distinguntur vel conueniunt per subiectum ihesionis multe scientie sunt in eadem anima ergo ī eodem subiecto quēadmodum duo exercitus ioab et abner non distinguntur per campum cum in eodem campo promiscue ia cebat. ¶ Quinta propositio scientia totalis capit vnitatem ab aliis scientiis totalibus penes subiectum attributionis eius patet penes aliquid arguitiue capit identitatem et distinctionem specificam non penes subiectū patet per premissa nō per passionem quia illa est subiecto posterior + notior nec penes mediū quia ī tota vna scīa sūt pl'a media demōstratiua q̄ non reducuntur ad vnum medium que tamen habēt ordinem ad vnum primum subiectū nec penes principium complexum quia plura sunt principia complexa non reducibilia ad vnum principium complexum et nō videtur penes quid aliud deberet capere vnitatem et distinctionem ergo subiectum attributionis est terminus ille ad quem omnia considerata in scientia habent attributionem et de ipso sub tali ratione in nulla alia scientia consideratur vt argumentatio in logica ad quam omnia in logica et dyaletica considerata ordinātur sed propter argumentationem et de argumētatiōe dyaletica ī nulla alia scientia consideratur et omnia ad ipsam habent attributionem ita q̄ quando homo radicitus sic argumentatur tunc est sciens in illa scientia quēadmodū contigit ī qualibet scientia quando homo perfectam cognitionē subiecti attributionis eius habet hoc est eorum que importantur per subiectum attributionis.

Nulla melior potest dari comparatio subiecti attributionis ad considerata in scientia cuius est subiectum q̄ ad principem militie qui ducit exercitum quēadmodum sub se paucos nobiles maxime auctoritatis habet et quilibet eorum habet centuriones et alios. Sic argumentatio sillogismum exemplū enthimema et inductionem habet tanq̄ species contentas ita q̄ cuiuslibet libri logicalis subiectum attributionis finaliter tendit ī argumētationē subiecti attributionis quēadmodum forte septem alii capitanei in finem a duce exercitus intentum. Argumentatio est illatiua in communi propterea argumentatio illatiua est subiectum libri priorum et aliqua argumentatio docet topice procedere aliqua demonstratiue quo circa argumentatio probabilis et argumentatio demōstratiua sunt subiecta librorum posteriorum et topicorum et quia nonnulle argumentationes vel ab illatione vel a probatione delirant et

eiusdem scientie est versari circa re ctum et obliquitatem eius: Ar gumentatio sophistica elencorum subiectum ponitur et quia argumen tatio ex propositionibus et enuncia tio ex simplicibus constituitur po nitur enunciatio subiectum perp ertinenias scibile in predicamento vel predicabile subiectum predica mentorum et quia predicamentorum cognitioni possibile deseruiunt pre dicabilia vt dicit porphirius in pro logo vniuersale eius subiectum po nitur et sic subiecta attributionis scientiarum partialium in logica p ordinem ministrant et conducunt in finem subiecti attributionis et ita in aliis scientiis enucleare potes.

Ecce seriatim argumen tatio illatiua demonstratiua et to pica species eius de quibus in recto predicatur argumentatio sophisti ca apparens est argumentatio vni uersale ordinatur propter possibi le in predicamento possibile in predi camento propter enunciationem enun ciatio propter argumentationem er go possibile in predicamento propter ar gumentationem quemadmodum contingit de fine vltimato et aliis fi nibus non vltimatis sed eis subor dinatis. Syllogismum exemplum enthimema et inductionem non se cludo accipe pro analogia imperato rem exercitus qui totum exercitum in tres partes diuidit curam tribus ducibus relinquens qui ipsum eua cuant a toto ambitu vt aggregatum specierum cum genere conuertitur sed potestate quamlibet earum con tinet et vnus capitaneus istis infe riorexpellens inidoneos vel non in tendentes in finem intentum abi peratore exercitus et est argumen tatio sophistica alius subministrat materiam per totum exercitum et hoc est propter argumentationem et est syllogismus et sub illo duo alii sub ordinati eodem modo in qualibet scientia partiali potes retexere in pre dicabilibus vniuersale principatum obtinet et quinque vniuersalia tanquam dominos principales habet sed in or dine ad argumentationem nullius reputationis est vnus comes in sua patria est magne auctoritatis in cu ria regis parue vel ipse comparatus ad regem nullius licet rex eo carere non posset quo rex regni rex. Ex hoc in promptu causa emergit qua re due scientie logicales multum dif ferentes ad vnam sciam pertinent plus quam alie due licet plus essentialiter con ueniant vniuersale possibiliter est predicabile et omne argumentum factum in barbara est consequen tia formalis de directo procedunt in argumentationis logicalis cogni tionem triangulus habet tres an gulos in proportione sesquialtera maius minus continet cum imme diate inferiores nullatenus ad ar gumentationem conducunt.

¶ Ex dictis infero correla ria primum est logica est pars logices patet logica simplex actus vel habitus est pars logice totalis ¶ Secunda propositio logica sim plex est pars logice simplicis proba tur nulla est logica adeo simplex qua litas quin plures habeat partes op positum implicat cum est intensibi lis et remissibilis est logica est ho mogenia ergo quelibet pars logice est logica.

¶ Tercium correlari um ille terminus logica sup ponens pro simplici actu vel habitu est ge nus subalternum probatur est vle et predicatur

de pluribus differentibus specie i eo quod quid quia scientie que habent de his duabus vniuersale possibiliter est predicabile omē argumentum regulatū in barbara est cōsequentia formalis sic arguendo omne argumentū regulatū per dici de omni est cōsequentia formalis omne argumentū in barbara ē huiusmodi igitur quarta propositio quicunqȝ habet vnū assensū per demōstrationem genitū cōclusiois logicalis est logicus dūmodo logicus proporcionaliter capiatur sed hoc nō sufficit ꝙ homo dicatur logicus vulgariter loquendo quia oportet bene ꝙ plures conclusiones logicales sciat cū hoc ꝙ potest i potentia propinqua facere eas quadrare cum aliis. Quinta propositio totalis logica quā habet plato et quā habet sortes specie distingūtur patet regulariter difficile ē dare duos qui assēsus logicales equales habeant ponatur ꝙ sortes habeat centū scientias simplices centumconclu ionū logicaliū plato habeat similes in specie et cum hoc duas scientias alterius speciei tūc sic scia sortis et platonis differunt quia qñcunqȝ sunt duo totalia vel tota aggregatione quorū vnū habet aliquid vnius speciei quod nō habet aliud nec simile in specie hec specie differunt patet inductiue ȝ sic est in proposito. igitur. Sexta propositio ex quinta sequens due totales logice specie distinguntur sed quelibet harum logicarum totalium potest esse pars alterius totalis logice. Septima propositio non est possibile naturaliter ꝙ aliquis habeat quālibet logicam possibilem infinite possunt esse scientie partiales logicales differentes ⁊ quacunqȝ conclusione data in' possumendo potest dari altera. Octaua propositio statsortem habere opinionē logicam ⁊ nichil logice habere hoc patet quia omnis logica ē scientia sed opinio logicalis non est scientia sigitur. Nona propositiō aggregatum omniū opinionū fidei ⁊ scientiarū logicalium reputatur scientia collectiue propter notabiliorem habitum ȝ illud aggregatum non est scientia collectiue. accipe analogiam de campo inserto hominibus ⁊ equis illud aggregatum vocatur exercitus hominuȝ iuuenes artiste frequentius habēt fidem in logicalibus et opiniones ꝙ scientias etiam circa conclusiones scibiles potissimam habent fidem quia dictis preceptorum credūt qualiter dicitur de logica de scientia cōmuni ⁊ qualibet alia i particulari intelligitur Decima propositio iste terminus logica collectiue sumptus est genus subalternum probatur predicatur ꝺ pluribus specie differētibus predicatur de decē scientiis logicalibus de centum scientiis logicalibus mille decem mille ⁊ sic cōsequenter quemadmodū populus pro decem homi nibus pro mille pro decē mille hic aliquis potest dicere hoc est instantia sed bene verum est ꝙ iste terminus logica collectiue sumptus supponit pro decē scientiis logicalib⁹ et sic cōsequenter sine statu dūmodo ille sint eiusdem speciei quemadmodum exercitus supponit pro animalibus mille ⁊c. sic ascendendo dummodo illa animalia fuerint eiusdem speciei puta hominis. Idē patet de his terminis grex armentum ⁊c. quicquid sit tamen nomina significant ad placitum. Multitudo est genus exercitus ex cōmuni modo loquendi pro hominibus accipitur an honomasice Sed logica collectiue vniuoce pro qualibet

multitudine videtur accipi Unde-
cima propositio sortes et plato eq̄-
liter sciant propositiones logica-
les et tamen plato est magis doct⁹
logic⁹ q̄ sortes posito q̄ plato mul
ta experiatur et credat ultra sortes
Duodecima propositio totalis lo
gica nō est una res tamen totalis lo
gica est una scientia. hoc patet quia
res non capitur collectiue quem-
admodū unus populus est unus
numerus sed nō est una res nec unū
ens. Decimatertia propositio hec
est distinguenda totalis logica est
una vel adiectiuū unā habet sub-
stantiuum res et sic est falsa vel ly
logica et sic est vera. Decimaquar
ta propositio q̄ q̄ scientie logicales
specie differant sicut logica et gram
matica tamen cōstituunt unā sci-
entiam propter reductionem scien-
tiarum logicalium ad subiectum
attributionis et non alie quia non
sic reducuntur. Decimaquinta p
positio si placuisset maioribus sci-
entie triuiales possent dici una sci-
entia quemadmodum dicimus lo-
gica est una scientia licet nō tanta
unitate. hoc patet quia sermo po-
test in una totali scientia subiectū
assignari et ita non fecerunt de nu-
mero quinario predicabilium ubi
si posuissent predicari in quid et in
quale fuissemus illo numero con
tenti sicut modo. Eodem modo di
catur de arismethica et geometria
cuius subiectum unius est magni
tudo vel linea alterius numer⁹ cu
ius subiectum cōmuse est quantitas
Decima sexta propositio liber pe-
riarmenias est logica etiam totalis
in ordine ad partes eius totus li-
ber non est scientia nisi quia conti
net multas propositiones adequa
te circa quas habetur logica et logi
ca supponit collectiue pro duabus
scientiis partialibus vel mille et-
go logica pariformiter potest capi
ut libro attribuitur dicitur adeq̄
te quia camera mea nō dicitur lo-
gica q̄ q̄ propositiones logicales cō
tineat. Decimaseptima proposi-
tio due scientie quarum una est lo
gica et altera grammatica plus es
sentialiter inter se cōueniunt q̄ due
scientie logicales hoc patet capian
tur due scientie que habent de istis
duabus terminus apellatiue qua
litatis pluribus conuenit per ap-
pellationem. Terminus commu-
nis de pluribus predicatur ille pl⁹
essentialiter conueniūt q̄ due sci-
entie que habentur de his duab⁹
conclusionibus scibilibus omē uni
uersale possibiliter est predicabile
omne argumentum in darii est cō
sequentia formalis quemadmodū
si essent duo homines et angeli in
uno exercitu et pariforma in exer-
citu opposito vel huic impertinen
ti tunc unus homo huius exercitus
plus conuenit essentialiter cū ho
mine alterius q̄ cum angelo hui⁹
sed non plus conuenit ad intentio
nem principis Forte hic replicas q̄
si scientia huius terminus commu
nis predicatur de pluribus tendat
in argumentationem scientia alte
rius secum synonime in eundem fi
nem secum graditur et econtra. Re
spondetur q̄ illud tangit quod an-
te tactum est de hac terra est rotū-
da non est magnum inconueniens
concedere q̄ eadem scientia nume
ro partialis est grammatica et logi
ca quia possunt habere principia si
milia propter affinitatem scientie
et quando esset obiectum identita-
tis sine premissarum similitudine
multi concederent illud quod di-
ctum est.

Contra hoc arguitur sic

sequeretur q due scientie quarum vna est grammatica & altera logica ad idem subiectum attributionis eque immediate reducerentur stā do in subiectis attributionum pro ut quilibet vtitur. Respondetur cōcedendo cōclusionem argumenti potest esse eadem scientia grammatica & logica quia hoc nō emergit ex hoc q̄ē grāmatica sed logica.

¶Arguitur probando q due scientie grammaticales nullatenus logicales ad argumentationem reducuntur ergo duarum cōclusionum quarum vna est logica & altera grammatica omnio disparate vnā scientiam constituunt et hoc sic quemadmodum argumentatio sine cognitione periarmeniarum haberi nō potest ita nec sine grammatice cognitione cum ipsa sit basis ad logicam perquisita Respondetur q argumentum equaliter probaret q grāmatica ad quālibet aliā scientiam reduceretur & nego q logica sine grammatica saltem scientiali haberi non potest et quamuis sine ea haberi non possit argumentum non militat quemadmodum nulla rethorica haberi non potest absq logica grammaticus & rethor logices omnino expertes congrue et falerate loquūt sed multa dicunt que intelligi radicitus absq ea nō possunt.

Hic petis quare aliqua logica dicitur sermocinalis respondetur per propositiones. Prima e tres sunt scientie sermocinales scilicet triuiales grammatica logica & rethorica. Sed quattuor sunt reales scilicet quadriuiales scilz matemathica & cetera. Hoc patet per communem modum loquentium Secunda propositio iste scientie non dicuntur sermocinales quia ipse sunt sermones quia scientie sit in anima sermo in aere vel in ore. ¶Tertia propositio .non dicuntur sermocinales quia sunt in sermone cum in anima sint. Quarta propositio nō dicuntur sermocinales q fiunt a sermone quia hoc cuilibet scientie conuenit. Quinta propositio non dicuntur sermocinales q in suis processibus vtuntur sermone probatur sicut precedens. Sexta propositio dicuntur sermocinales quia fiunt circa sermonem tan q circa suum obiectum remotum licet cuiuslibet scientie obiectum propinquum & remotum sint sermones non tamen remotissimum sed solum harū trium capiatur hec cōclusio omne vniuersale est predicabile extrema sunt termini secunde intentionis pro terminis supponetes. Ex quo patet q nulla quadriuialis est considerativa de per se tminorum secunde itentionis quia tunc incideret in formalem rationem scientie triuialis. Dicis nūquid logicus considerat de istis pdicamentis substantia corporea homo animal sortes. Respondetur q vtitur illis tmis materialr pro quā to deseruiunt proprietatibus terminorum secunde etiam equiualenter sunt secunde. vt substantia est genus generalissimum corpus genus subalternum homo species specialissima sortes indiuiduum ¶Terminus materialiter sumpt9 a natura terminorum secūde non longe deuiat numerus scientiarū carminibus his communibus notus euadit Gra loquitur dya vera docet re verba colorat mus canit ar numerat geo ponderat as colit astra. ¶Theologia non est scientia p

prie dicta nec iura ciuilia nec pontificalia. Etiam carmina sunt vetera canentia scientias ab antiquis philosophis in studio ionico et ytalico inuenta perspectiua scientia specialis solum est

¶ Ad quintum super hac dubitatione due positiones extreme versantur. Una communis quam reor esse veram. Altera gregorii ariminensis ad dubium negatiue respondentis argumentis respondebitur sic communiter colorantur positio et primo ab okan potest quis habere vnum assensum circa vnam cathegoricam immo circa vnam ypotheticam disiunctiuam vel copulatiuam assensus quo assentio huic totali animalium ossa sunt medullis suffulta in plenilunio et mare in eodem plenilunio turget distinguitur ab assensu vtriusque partis ergo quis potest assentire totali consequentie vnico assensu et conclusioni propter premissas hec etiam videtur aristoteles in sexto ethicorum dicere. Confirmatur non minus est potens intellectus in suos actus quam voluntas in eius sed voluntas vnico actu finem diligit et ordinatum in finem propter ipsum finem petrus eodem dilectionis actu deum et cornelium diligit et cornelium propter deum alioquin nullus actus esset vsus cum vsus sic diffiniatur est dilectio qua aliquid diligitur propter aliud.

¶ Contra hoc Arguitur Si eadem esset dilectio in numero qua beatus petrus diligit cornelium propter deum sequeretur quod idem causaret se consequens liquet esse falsum ergo antecedens non est ponendum patet consequentia quia dilectio finis est causa qua re ordinatum in finem diligatur.

Pro solutione argumenti nota quod aliquis potest habere dilectio nem qua diligit deum propter se et deus est causa illius dilectionis et cognitio cognitionem dilectio prerequirit iuxta beati augustini dictum commune inuisa diligere possumus incognita vero nequaquam. Et vlterius ista dilectio est causa quod diligo proximum propter deum postquam precep tum habeo de dilectione proximi et omnia meritoria in finem vltimum sunt referenda ex quo patet solutio ad formam quia idem non producat se et eodem modo de assensu conclusionis vnde demonstrata vna demonstratione potest esse vnus assensus circa conclusionem qui producitur ab assensu premissarum et ille est scientia et potest esse vnus assensus simplex conclusio conclusioni assentitur propter premissas et ille a nonnullis vocatur sapientia. Alii de termino contendentes id sufficere dicunt sed cum hoc oportet quod sit altissimarum causarum vt puta dei et intelligentiarum.

Secundo Arguitur ad idem impugnando hoc quod dictum est de vsu equaliter curreret argumentum de sapientia actu sic eodem diligeretur sortes propter deum et deus tunc actu eque intenso diligeretur vterque et ex consequenti eque intense. Respondetur concedendo quod actu intenso deus et sortes diliguntur quia eodem actu sed non sequitur eque intense quemadmodum deus

eodem actu beatam virginem dili-
git intensius quam lignum sed di-
lectio equiuoce est in deo et in no-
bis. Eodem modo concedo ꝙ assen
su eque intenso assentio conclusio-
ni sicut premissis sed non eque intē
se hoc est eodem assensu plus assen
tio premissis quam conclusioni.
Ex quo sequuntur propositiones
Prima propositio vsu diligitur de
us meritorie probaꝭ qualibet frui-
tione ordinata diligitur deus me-
ritorie sꝫ aliquis vsus est fruitio or
dinata. ergo aliquo vsu diligitur
deus meritorie sed illo vsu non vtor
deo eodem modo concedatur frui-
one diligo creaturam meritorie sed
non fruor ea meritorie.

Contra hoc arguitur· du
pliciter tamen primo sequeretur ꝙ
aliquis vsus aliqua fruitione ordi
nata esset perfectior consequens est
inconueniens et contra fundamen
tum consequētia declaratur de vsu
quo deus et creatur a diliguntꝭ vnū
propter aliud ex nobilitate obiecti
noticie vel dilectionis nobilitas e-
manat deus ꝛ sortes sunt aliquid ꝑ
fectius deo vel nō minus perfectuꝫ
et cum differentia specie inequali-
ter perfecta. Tum secundo eodem
actu possū odire peccatum propter
deum et tunc ille actus erit odium
respectu peccati ꝛ dilectio respectu
dei que contrariantꝭ. Ad ꝓmū respō
detur negādo ꝙ aliqs vsus fruitio
ne sit perfectior qꝛ esto ꝙ vsus crea
ture que est fruitio dei sit eadē res
et hꝫ obiectuꝫ alteri⁹ spēi a fruitio-
ne que nō est vsus qꝛ fruitio que ꝗ
est vsus purius et limpidius in de-
um fertur ꝙ̄ vsus qui est fruitio
postꝙ̄ creature iniungitur odiū dei
nō est ꝑfecti⁹ eētialiter ꝙ̄ dilectio
huius āgeli. Ad scḋm cōcedaꝭ ꝙ odi
um est dilectio an cōtraria deseruit
cē dificiētur imediate futurus ē ser
mo sed cōcedūtur iste ꝓpōnes odio
diligo deū meritorie dilectiōe odio
pctm̄ meritorie sꝫ nō odio deū merito
rie nec diligo pctm̄ sub rōe meriti ꝓ
batur prior pars hoc actu diligo de
um meritorie demonstrādo actuꝫ ꝗ
detestor pctm̄ ꝓpter deū et hic act⁹
est odium qꝛ bene sequitur est odiū
pcti ergo est odiuꝫ aūs claret ex ꝓpo
sito ergo ꝯñs non est neganduꝫ. Hec
materia licet phs negociuꝫ excedat
analogia est et ꝓxima ad materie in-
telligentiam.

Secundo arguitur si eo
dem actu assentio conclusioni et p̄-
missis et cōclusioni propter premis
sas eodem modo possū dicere assen
tio premissis propter conclusioneꝫ
Respondetur ꝙ non ymo est virtu-
aliter duo assensus specie differen-
tes sed vnus in re absolutos presup
ponens. Confirmatur ad idē si eo-
dem assensu possum assentire con-
clusioni et premissis eodem modo
assentire potero premissis premis-
sarum vt limpide intelligatur pro-
ponantur decem demonstrationes
geometrice vel plures si libet i ꝓst
sumendo continue tunc vnus assē-
sus k demonstrationis quo assentiꝭ
conclusioni ꝓpter premissas eadeꝫ
ratione dabitur vnus assensus quo
conclusioni. i. demonstratiōis assē
titur et sic consequenter responde-
tur ꝙ non est inconueniens de qui-
buscunqꝫ assensibus absolutis quot
intellectus habere potest ꝙ habea-
tur vnus assensus comparatiuus
vel dicatur ꝙ potest esse vnus assē-
sus vnius conclusionis et premis-
sarum eius propter premissas se-
cus est in plurib⁹ demonstratiōib⁹
Secūd mō cōcedenduꝫ videtur ꝙ scia

effectus licet nõ potest esse sine sua
causa actiua scilicet noticia intelle
ctiua premissarũ noticia tamen pre
missarum demõstrabiliũ sine assẽ=
sibus actualibus effectiuis haberi
potestã diuersa opinio dicet sapiẽ=
tiam esse vnum aggregatione ⁊ nõ
homogeniam vt patet per ratioẽs
applicatas

¶ Dubitatur an scientia

⁊ opinio sese compatiantur in eodẽ
subiecto primo. Primo notandũ
est ꝙ opinio bifariam capitur Uno
modo pro assensu formidoloso pro
positionis cõtingẽtis ⁊ sic ab aristo
tele capitur in littera. Secũdo mo
do pro assensu formidoloso propo
sitionis necessarie de scientia ante
dictum est primo modo nõ est que=
stio de cõpossibilitate scientie ⁊ opi
nionis cũ scientia nõ est de cõtingẽ
tibus distinctione premissa ponũ=
tur propositiones quarũ prima ẽ
scientia ⁊ opinio sunt in eodẽ sub=
iecto. Probatur propositio sortes
scit istã triangulus habet tres ⁊c.
⁊ hanc opinatur omis mater diligit
filiũ. Ex qua propositione sequitᷣ
secunda scȝ nõ cuilibet scientie ꝗli
bet opinio aduersatur. Tertia ꝓ
positio idẽ est scitũ ⁊ opinatũ pro=
pinquũ hoc claret respectu diuerso
rũ intellectuũ. Quarta propositio
idẽ est scitũ ⁊ opinatũ remotũ ⁊ re=
motissimũ respectu eiusdẽ intelle
ctus hoc patet de his duabus deus
potest facere supremã speciem pos
sibilẽ ⁊ deus potest producere ho=
minẽ. Quinta propõ idẽ est scitũ
⁊ opinatũ propinquũ respectu eius
dẽ intellectus probatur de a propo
sitione plures que in vno sensu est
opinabilis ⁊ in alio scibilis. Ex qua
subsequitur propositionis opina
bilis in sensu in quo est opinabilis
opinabili hẽt scia pariformitᷣ ꝓpo
sitionis scibilis in sensu quo est sci=
bilis habetur opinio hoc claret ex=
positore huius propositiõis ha=
betur opinio hec propositio est ꝓ=
positio in sensu quo est scibilis igitᷣ
eodẽ modo altera probari potest.
¶ Sexta propositio nullum scibile
propinquum est opinabile pro=
pinquũ actuliter respectu eiusdẽ
intellectus in sensu vniuoco hoc ẽ
dictu scientia secũ opinionẽ nõ cõ=
patitur in eodẽ intellectu respectu
eiusdẽ propositionis in sensu vni=
uoco probatur propositio dato op
posito sortes habebit scientiã b ꝓ=
positionis ⁊ opinionẽ b propositi=
onis ergo assentit illi sine formi=
dine ex prima parte scientia est assẽ
sus nõ formidolosus ⁊ habet opi=
nionẽ de eadẽ ergo assentit illi cuȝ
formidine quia opinio est assensꝰ
formidolosus sed cõsequens mul=
tiplicat ergo ⁊ antecedẽs. Confir=
matur quia eadẽ ratione fides ⁊ vi
sio se cõpaterentur quod est falsũ
fides in prima nõ manebit nec spes
sed solũ caritas ⁊ non est nisi qꝛ cla
ra noticia in prima habebitur que
fidẽ enigmaticã expellet sed sic ẽ ꝙ
scientia est clara noticia opinio ob
scura ergo eã respectu eiusdẽ obie
cti ab eodẽ subiecto remouet
¶ Contra probationẽ arguitur sic
nichil aliud illatũ est nisi ꝙ assentia
mus b. propositioni cũ formidi=
ne ⁊ assentiamus eidẽ sine formi=
dine que propositiones sũt affir=
matiue nec cõtrarietatẽ nec cõtra
dictionẽ inferentes. Ad hoc argu=
mentũ respondetur a iohãne dorp
negando inductũ sequitur assẽsio
huic cũ formidine per opinionem
ergo assentio huic sed hãc cõsequẽ
tiã negat assentio huic per scienti=
am sine formidine ergo assentio
huic sine formidine oportet cõclu=
dere assentio huic sine formidine

per scientiam. Sed hoc nõ valet ex parte paruorũ logicalium nõ pendet argumentũ in quibus etiã a vero deuiat secundũ suã intentionẽ hoc cõsequens est cõcedendũ si teneatur horuz actuũ cõpossibilitas assentio illi sine formidine quod ẽ verũ ꝯsequenter ex quo inferre ne quis non assentio illi cũ formidine arguitur a nõ distributo ad distributũ respectu assensus Ad rẽ argumenti dicitur ꝙ naturaliter sequitur cõtradictio quia si quis habeat scientiã de vna ꝓpositione illa omnẽ noticiã enigmaticã a subiecto i quo est expellit ꝛ sic sequitur nõ assentit illi cũ formidine hoc patuit ex confirmatiõe propositionis principalis Iterũ ex illo liquet ꝙ petit principiũ probando cõpossibilitatem per fidẽ ꝛ scientiã sic arguit si quis habuerit scientiã de hac deus est vel deus est trinus quod est possibile licet nõ pro hac via de eadẽ habere simul potest ꝛ fidẽ hoc negatur quia clara noticia scilicet scientia fidẽ expellit que minus clara ẽ. Nec volumus in maiori an docti viri delirent in querendis rationibus ꝯcludentibus noticiã maiorẽ fidẽ que fidẽ corrũpit ꝛ per consequens talis est infidelis circa talez ꝓpositionẽ. Et dicitur ꝙ nõ exorbitant sed hoc est alterius negocii.

Arguitur primo contra

conclusionẽ principalẽ sic. Scientia ꝛ opinio se compatiuntur ergo dicta nulla intelligo per illã respectu eiusdẽ obiecti propinqui alioquin nichil esset dictu ꝓbatur assũptum stat ꝙ sortes habeat scientiam actualem huius triangulus habet tres ꝛ adducãtur premisse thopice ad eandẽ conclusionem vel ille generant opinionẽ actualem et sic opinio ꝛ scientia sunt in eodem vel non generant et arguo ꝙ non sunt cause naturales natur aliter a ctiue ergo suũ effectum puta opinionem gignũt. Et confirmatur alioquin aristoteles icassũ post rationes demonstratiuas dyalecticas adduceret reponsio premisse thopice in illo casu nichil generant licet sint generatiue actus actiuorũ sũt in patiente bene disposito. Secundo de anima est simile si corpus frigidũ poneretur in medio vnde quaqꝫ intense calido nil frigoris sibi producit. Ad confirmationẽ cõmuniter dicitur ꝛ bene difficile est locum assignare vbi philosophus post demõstrationẽ auctoritates antiquorũ vel rationes thopicas adducat sed si ita contingat hoc eo est qꝛ qui non potest demõstrationes in medium afferre auctorum auctoritatibus vel rationibus thopicis cõtentus resideat.

Contra hoc replicatur

sic assensus premissaruz sillogismi thopici actualis stat cum sciẽtia actuali ergo ꝛ opinio cõsequentia in hac propositione pendet cũ quocũqꝫ stant cause productiue duorũ effectuũ cum illo stant effectus eorundem. Respondetur per duas ꝓpositiõnes quarũ prior est causa alicuius effectus productiua stat ĩ eodem passo cuz effectu suo effectu cõtrario do aquam calidam forma aque stat cum calore intenso vt vi. ꝛ eadem forma est frigoris productiua quo d calorem secuz minime compatitur. Secunda propositio duo effectus sese comptiũtur quorum cause naturaliter aduersantur nam species albedinis ꝛ nigredinis sunt in eadem parte aeris et tamen albedo ꝛ nigredo repugnãt

ad formam consequentia non claret et quando valeret quod infirior non h3 propositũ quia facile negabitur assensus actualis premissa cum thopicarum cum scientia quadrare.

Contra hoc replicatur

sic posito q sortes habuerit habitũ opinatiuum vt octo intẽsum ⁊ ei adducatur demonstrando scientiã actualem remissam producens nõ est verisimile q habitus opinatiuus in instanti deleatur ergo opinio ⁊ scientia simul stant quod restabat probandum. Respondetur trifariã istos assensus possumus cõparare actum actui habitum habitui vel actum habitui. conclusio ãteposita efficacius ponebatur de actibus sed de habitibus sub iudice lis est. Sed modus communis opinandi est q qualis est compossibilitas vel incompossibilitas inter actus talem inter habitus dare oportet alioquin sine lege diceretur q quis possit esse extremis viciosis hituat⁹ immo medio cum extreis sed act⁹ habitui minime repugnat probatur ita esse ĩ aliquibus quod sufficit in omnibus Si quis fuerit intense habituatus in aliquo vicio is potest habere actum opinatum alias resurgere non posset ⁊ quando habet actum bonum reperit se procliuem et inclinatum ad malũ ⁊ non nisi per habitum alia ratione habitum concludere nescimus nisi quia post actuum multitudinem nos promptiores iueniui⁹ q̃ antea.

Tunc dicitur ad argumentum

si quis habuerit habitum opinatiuum intensum vt octo adductis premissis demonstrationis generabitur scientia actualis que cum opinione habituali stat sed q̃ primum adducitur opinionem corrumpere incipit ⁊ sic pure partibiliter totum habitum opinatiuum corrumpit ita q primum instans non esse opinionis est secundum instãs esse scientie habitualis act⁹ scientialis suum effectum producere non poterat propter subiecti indispositionem: Forte dices si opinio sit in mente ⁊ actualis scientia adueniens eam cõrumpat oportet q tempore corruptionis sit in eodem subiecto quia scientia alterius passi eam non corrumpit. Respondetur negando q illi actus sunt in eodem subiecto quia primum instãs eẽ scie actualis est primũ nõ esse opinionis actualis ita q tũc primo verum est dicere opinio non est ⁊ immediate ante hoc fuit ⁊ sic scientia corrumpit opinionem non per remotionem de presenti quia in illo instanti opinio corrupta est.

Contra hoc arguitur sic.

et ad principalẽ solutionẽ pbando q actus ⁊ actus se cõpatiantur ponat sor. rome ⁊ parisius plsi⁹ adducatur ei demonstratio iam habebit scientiã actualẽ rome adducantur ei premisse thopice ille producent opinionẽ actualem ergo verũ erit dicere opinio est ĩ hac anima rome que infert hanc opinio est in hac anima. Huic argumento bifa riam respondetur vno modo cõcedendo conclusionẽ argumenti et hoc non est naturaliter consequentis ⁊ antecedenter postq̃ est miraculũ presuppositum quemadmodũ si sortes esset in duob⁹ locis naturaliter ⁊ cõsequẽter potest moueri motibus cõtrariis Cũ hac solutiõe stãt iste ppões sor rome h3 scia; sor pisis h3 opiniõẽ sor nõ h3 scia3 rome

sortes non habet opinionē parisius probatio vnius affirmationis est vtriusqꝫ probatio sor. habet opinionē: sor. est sor. parisius ergo sor. parisius habet opinionem ꝯña claret cum minore probatur maior sor. hꝫ opionē rome ergo sor. habet opionē sensus huius est sor. non habet scientiam rome ꝙ acquisitio illiꝰ noticie nō pueit i vrbe romana. Quinta ppō sortes parisius habet opinionem et nulla opinio est parisius.

Sexta propositio sor. rome hꝫ scientiam et nulla scientia est rome. Quinta ppō probatur sic cum casu addēdo ꝙ sor. nec alius ab eo parisius aliquā propōnem opinetur quia nō opꝫ ꝙ aliquid alicui inherens illi inhereat in quolibꝫ loco in quo est qꝫ ꝙꝙ sit eadem aīa in capite et in pede non oꝫ ꝙ aīa sciat in pede sed anima in pede habet scientiam hoc potest expositore deduci ex idētitate animę caput iformantis. ¶ Contra hoc arguitur si hoc esset verꝫ seqretur ꝙ viᵉ nullo miraculo presupposito scia et opinio essent in eodeꝫ subiecto pbatur propter concessuꝫ ꝙ illi actus actuales se ꝯpatiātur qꝫ subiectum est in diuersis locis sꝫ sic est ꝙ eadem in numero aīa est in locis valde variis patet in saul et i goliā vbi est anīa in pede et in capite. Argumentum potest applicari ad animā separatā que potest esse i magno loco ymo in duobus locis separatis et eodem modo de angelo. Respondetur negando ꝙ sequatur licet appareat experiētia est ferme in oppositum secus est de anīa nullum viuum informante vel de existentia eius in duobus locis cū toto composito non continuatis propter dependentiam specierum et idē esset si caput esset in pleno et pes in vacuo. Analogia potest esse de opinione Auerroys heretica vnam animam in omnibus hominibus ponentis. Secundo ad argumentum potest dici ꝙ argumentum topicū rome nichil generat. Postꝙ in eadē parisiꝰ est clara noticia et cocedat ꝙ scientia parisius impedit ne opinio producatur rome nec hoc inconuenit cū est idem passū. Hec secunda solutio licet videatur extranea sat tuta est et menti doctoris subtilis ꝯformis alioqui de sor. i infinitis locis posito vel in valde multis grauia argumenta occurrerēt de noticiis dilcōibus et peccatis hāc materiam impositiarum non habemus enarrari. ¶ Secundo arguitur principaliter ad idem non minus sūt cōpossibiles sciencia actus et opio actus ꝙ dilcio et odium eiusdē obiecti: sed illa se compatiunt quod probo dupliciter tamē pmo dilcio sortis et odium plōis stant in ciceronis anima vt liquet ergo dilcio platonis et odium platonis in eodē stare possunt valet consequentia quia dilecti o sortis et platonis sunt eiusdem speciei specialissime modo quādocunqꝫ indiuiduum vnius speciei specialissime alicui repugnat queli bet res eiusdem speciei secū eidē aduersatur si aliquod suppositum demonstratum caloris frigori repugnat quelibet res que est eiusdē speciei cū calore eidē repugnat. Sanior opinio est tenens qualitates contrarias in nullis gradibus posse se compati siue in corporeis siue spiritualibus patet ex predicamētis et secūdū phisicorum patebit peramplius Secundo ponamus casum ꝙ sor. diligat platonem multum intense et plato ciceronem iam sor. platonem diligit et odit ergo dilcio et odium eiusdem obiecti sunt in eadem anima ꝙ sor. platonem diligat in se experitur ꝙ eundem odio persequat deducitur sic omnem occisorē pris

sortis sor. prosequit odio plato ē pa
tris sortis occisor ergo platonē sor.
odio persequitur 2ña est in darii ma=
ior est simplicit ex parte subiecti ꝓte=
tatis igitur. ¶Ad primū responde
tur concesso añte negādo 2ñam et ad
ꝓbationē nego hanc vlr quēcūqꝫ v=
nū indiuiduū vni⁹ speciei alicui repu
gnat ꝙ ꝗlꝫ res eiusdē spēi eidē repu
gnat cui⁹ cā est ꝗlꝫ calor cuilꝫ frigo
ri siue i subiecto siue extra subiectū
vel vbicunqꝫ fuerit equaliter repu
gnat sꝫ nō ꝗlibet dilectio cuilꝫ odio
cōtra repugnātiā habet vt claret ꝺ
dilectione et odio diuersorū obiecto
rū in talibus contrarietas nō ē a to
ta spē sed a certo indiuiduo ꝗre ni=
mirū ꝓpo assūpta nō tenet vtrobi=
qꝫ. ¶Ad scdm argumētū nego assū
ptum dato cāu cōcedo ꝙ sortes pla
tonē diligit vt in se experiri potest
et nego ꝙ eum odio prosequatur et
ad sillogismū in darii cōceditur mi=
nor cum 2ña consequēte cū maiore
interemptis 2cedo in casu nullum
occisorē p̄tris sortis sor. odit nō pla
tonem ex cāū nec quēpiam alium sꝫ
si sorti constaret ꝙ plato p̄rem iter
emit sor. adhuc p̄lonē habitualr di=
ligit nec ē in ei⁹ p̄tāte dilectiōis hi=
tū sine cā alia corrumpere quā suc=
cessiue odiū annichilat et forte non
potest actū istāneē dilectionis excu
tere. ¶Tercio arguit. Si ad.b. ꝓ=
pōnē adducātur vtrinqꝫ rōes ꝓ ꝛ 2
tra tres pro affirmatiua et totidē
pro negatiā in illo cāū intellect⁹ sor
tis hēbit assēsus contrarios ergo ꝙ
ꝙ opio et scientia 2trarient non in=
cōueit eas sil hꝛe ¶Cōformat dando
duas ꝓpōes.a.et.b. quarꝫ.a. est sci=
ta a sorte.b. opinata a p̄loe tunc sic
arguitur scia et opinio sunt in istis
duobus subiectis et ponatur ꝙ sci=
ta ab vno sit opinata ab altero et e=
conuerso tunc ille propositiones st
scite et opinate ab istis. Confirma
tur secundo error potest esse scien=
tia ergo opinio potest esse scientia ꝛ
per consequens scientia et opinio nō
repugnāt cum specie cōueniant in
super scibile est opinabile ergo scie=
tia est opinio cōsequentia tenet a cō
iugatis.

Ad primum argumentū

respondetur tres rationes ad partē
affirmatiuā sunt eque potentes si=
cut tres ad negatiuam equaliter pō
derate etiā ab illo intellectu et tūc
intellectus est suspensus neutri ꝑti
assentire potest quousqꝫ fiat vlteri
or inquisitio quēadmodū facit iu=
dex in casu quo duo aduocati vtrin
qꝫ rationes eque vehementes addu
cunt et si sint quattuor ꝓ vna par=
te ꝛ due pro alia dūmodo equaliter
ponderentur libratio plus facit ꝙ
ratio de se malum indicium ponde=
rat frequenter tantū sophisma si=
cut rationem vehementē quod eius
intellectum captiuat sicut crebro i
hereticis accidit et aliis erroribꝰ cō
munibus vel rationes pro vna ꝑte
sunt fortiores ꝙ pro alia et tunc in
tellectus earū conclusioni applau
dit nullatenus oppositarum ratio
num cōclusioni assentiendo et hꝰ p
test esse secundum magis et minus
quod prouenit ab intellectu multū
rationes libranti vel parum. ¶Ex
quo liquet intellectus dubitationē
habet bifariam. Uno modo quan=
do rationes sūt eque fortes vt nūc
dictum est. Alio modo quando nul
las habet quēadmodum de ista con
tingit astra sunt paria. ¶Ad confir
mationem dicitur ꝙ scientia et opi
nio sunt in istis copulatim et iste ꝓ
positiones sciuntur et sunt opina=
te ex quibus concludere non potes
scientia et opinio eiusdem proposi
tionis sūt in eodem subiecto.

¶ Ad aliam concedo q ex eoꝛ pꝫest esse scientia communiter capiendo scientiam ꝓpꝛie capiendo negatur pmo specie differunt et eodem modo fides potest esse ex eoꝛ hoc patuit in pꝛincipio secundi capli de scire. Aliq existimāt q opio est scientia remissa nec saltē eiusdez speciei cum ipsa et multi assensꝰ cōgregati scientiam generant hoc est contra communem modum licꝫ sit apparens.

Ad aliud argumentum conceditur q scibile est opinabile et nego consequentiam q scientia ē opinio. Pꝛo argumento locus a coniugatis est quando abstractum dicitur de abstracto q concretum de cōcreto dicatur vel econuerso. locus argnendi non tenet nisi in pꝛedicatione essentiali non eni sequitur albuum est dulce ergo albedo est dulcedo eodem modo non sequitur scibile est opinabile ergo scientia est opinio quia antecedēs est pꝛedicatio accidentalis quia pꝛopꝛium de eo cuius est pꝛopꝛiū Etiā in pꝛedicatione essentiali non sufficit ut non sequitur albedo est coloꝛ ergo album est coloꝛatum quia posito q quelibet albedo esset separata antecedēs est verum et consequens falsum et quando esset remissa puta in latitudine media vel citra antecedens eēt verum et consequens falsū ꝓpterea addendum est in antecedente arguitur ab abstracto ad cōcretuꝫ sufficiens denominare subiectum.

Quarto arguitur si scientia et opinio non se cōpatiantur hoc est quia opinio habet annexam foꝛmidinē sꝫ ꝯñs est falsū. ergo sciētia et opinio se cōpatiuntur ꝯña tenet a tota ꝯditionali vꝫ tualr cū destructione ꝯñtis ad destructionē añtis assūptū aūt ꝓbꝫ foꝛmido est realr ipsa opinatio vel accñs ab opiniōe distinctū sed ei ānexuꝫ si secundū entitatē opinionis deus potest seruare in intellectu q̄lꝫ foꝛmidie remota si idētificetur cū opinione iā sequtur q rationes thopice augerēt foꝛmidinē ꝯñs est falsum et cōtra experientiam qꝛ post foꝛtes rōnes minꝰ foꝛmidamꝰ cōtra etiā rationem superfluū erit argumēta topica in medium afferre et patet ꝯña quia rationes ꝓbabiles opinionē augent et opinio est foꝛmido ꝑ te ergo rationes pꝛobabiles augēt foꝛmidinē. Rñdetur foꝛmido est ipsa opinio ꝛ pꝛo argumento pono ꝓpōnes. Pꝛima est cāu quo bone rationes thopice adducuntur opinio intenditur hec pꝛopositio non est anceps.

¶ Secunda pꝛopō intenditur opinio. ¶ Tercia pꝛopō foꝛmido intēditur pꝛobatur hec opinio intenditur hec opinio est hec foꝛmido ergo hec foꝛmido intenditur. ¶ Quarta ꝓpō remittit foꝛmido sēsus ē minꝰ foꝛmidamus q̄ antea. sunt duo termini cognotatiui a parte eiusdē extremi scꝫ remittitur et foꝛmido Remittitut appellat suū significatum foꝛmale cadere in cognotatum foꝛmidinis sed in hac foꝛmido intēditur denotatur q entitas que est opinio eremētum nāsciscatur analogia est sint foꝛtes et plato eque albi intendatur albedo cōtinue foꝛtis platonis albedine vniformiter remanente tunc similitudo foꝛtis ad platonem intenditur nōalisando pꝫ ex albedine que est similitudo foꝛtis ad platonē sed remittitur similitudo foꝛtis ad platoneꝫ sed illo casu albedo foꝛtis intenditur et intenditur albedo sed hec est distinguēda foꝛmido intenditur quia vel illud verbum passiuum est resolubile in suum parti

ipsum et verbum substantiuum r
terum distingatur vel intensa ha=
bet res vel formido pro suo subie=
cto r istis sensibus non vtuntur phi
losophi peculiarit vtuntur hoc ver
bo intenditur et similibus pro illo
quod est in aliquam formaz aquirē
dū quando centesima pars vni⁹ gra
dus est acquisita et mobile est in cō
tinuo motu ad alios tunc forma in
tenditur et tamē centesia pars vni⁹
gradus non cēsetur intēsa pmo nul
la forma citra mediū licet relatiue
in ordine ad suas partes dici potest
similē materiam in appellatiōibus
discusam habes.

Contra hoc arguitur pro

bando φ omnis formido i argumē
to thopico potest extingui pposita
opinione quam habet sortes de hac
triangulus habet tres illa non ē in
finite intensa liq̄t hoc ex tercio phi=
sicorum et primo de celo et mundo
tunc est finita signetur graduum
nūerus vt octo primū argumentū
thopicū vnius gradus formidolo=
si est ablatiuū vel partis gradus eq̄
pt applicari argumētū scdz argumē
tū thopicū tātudē aufferet r demū
nouissimum argumentū vt octauū
suppono totam formidinem absor
bebit et sic dabis opinionis ab omi
formidine immunē quod pretendit
argumentū. Respōdetur ab aliqui
bus nō esse possibile vt argumēta
thopica in lucem afferre ab aliis φ
argumenta auferant secundum p=
tes proporcionales secundū medie
tatem illius tollit quod primum af
ferebat hec friuola sunt et sine rōe
q̄ circa dicat ꝓmū argumentū vt rō
assumebat vnum gradū subtrahit
sed postq̄ medium est ineuidēs de se
alioquin nō ēt thopicum formidinē
inuolutam auffert nec ppterea se=
quitur φ plus formideus q̄ antea
quia plus longe formidinis auffert
quaz afferat et sic vim argumen=
tum totaz latitudinem formidinis
pristine extigui sed sua formido re
manet sed tunc dicis octo grad⁹ q̄ꝝ
quilibet vel fuit opinio vel quilibz
illoꝝ graduū tollat vel nō si quili=
bet eoꝝ tollatur tūc sublata formi
dine opinionē euacuari necesse est
si dicas nullus gradus formidinis
antiquus tollitur iā formido est in
tensior. et sic maiori formidini assē
tio q̄ añ quod si ꝯcedas dicta nulla
Respondetur φ forma arguēdi nō
currit negaretur φ maiori formidi
ne assentitur licet maiori re que est
minor formido vt patuit in analo
gia similitudinis sed michi videtur
hoc argumentum non euicerat i no
ticiis et assentibus si magis assen=
tio q̄ ante intensiori assensu assen=
tio alioquin luctando in terris dicā
quod plus scio q̄ añā / sed non p in
tensiorē sciam circa hoc argumētū
respōdet gregorius in fine dicēs φ
tota formido delebitur alii aliter re
spondent sed tunc remanet questio
quis assensus sequitur Illi qui di=
cunt scientiam esse eiuldē speciei cū
opinione facile respoderēt quia dif
ferunt solum per intensū r remissū
potest etiā dici φ vlm argumentuz
scientiā in aliquo gradu sciētie pro
ducit nō ppa ꝟtute sz ꝟtute p̄cedē
tiū et sumpsi⁹ q̄admodū aristotiles
dicit de cauatione lapidis

Quinto arguitur queren

do naturā formidis bñ sequit̄ sor.
hz opionē de hac triāgul⁹ hz tres er=
go dubitat̄ de eius opposito quia q̄
dubitat vnam propositionem reli
quam dubitare (vt ex oligationib⁹
claret) consequens est.

Respondetur q̄cunq̄ assentit huic triangulus habet tres opinatiue nullatenus assentit suo opposito nec ipsum dubitat quia si sic assensum dubiū habebit de hac triangulus habet tres vt argumentum assumebat nec estimat ita esse sicut significatur per contradictoriū qꝫ eodē modo haberet estimatiōes cōtrarias naturaliter. Sed quia assensus opinio est minus clarus q̄ scientia ⁊ aliquo modo minus certus q̄ fides propterea a formidineꝫ fortassis dicitur includere multi (inquit aristoteles) nō minus dubitāt de conclusionibus opinatis q̄ demonstratiue probatis.

Sexto arguitur proposi

tis his propositionibus hec propositio est michi dubia hoc nō est cōcedēdū hoc est negādū de illis habeo assēsū dubiū ⁊ sciaꝫ in aliā acceptione eius scio ita esse sicut significat per hanc hoc ē michi dubium se demonstrato! et ad ita esse sequitur q̄ illa est michi dubia quia illa significat q̄ est michi dubia de ista: hoc ē negandū ꝯ sic illa nō est falsa ⁊ assentio huic sine formidine ergo de ea habeo assensum non formidolosum ⁊ postq̄ ipsa est ipertinenter neganda scita a me esse talis de ea habeo dissensum ⁊ sic assēsum ⁊ dissensū de eodem obiecto ppinquo habeo argumentū facile ē applicabile ad hanc hec nō est concedenda. Respondetur qđ de prima propositione habui scientiam et ipsa est michi dubia ⁊ scita nec hoc inconuenit quādo asserit se esse dubiam sed non dubito ita esse sicut per ipsam significatur ex quo sequitur q̄ non oportet q̄ si aliqua propositio sit alicui dubia q̄ sua cōtradictoria sit eidem anceps ⁊ hoc illis dubitationē innatā habentibus de aliis duabus dicitur q̄ nō se falsificant sed vere sunt. Secunda propositio est neganda ⁊ ei tamen assētio. Tertia propositio nō est cōcedenda sed concedo q̄ ita est sicut ipsa significat ad quod non sequitur q̄ ipsa est concedenda propter reflectionem in oppositum ex quo elucessit alicuius bone cōsequentie āntecedens esse cōcedendum ⁊ consequens negandū patet hic hoc est negandum . ergo hoc est negandum vtrobiq̄ demonstrando cōsequēs similiter alicuius bone cōsequentie antecedens est concedendū ⁊ cōsequens nō est cōcedendū sed extra reflexiuas hec nō contingunt licet in casu obligatorio in diuersa temporis parte eadē propositio dubitetur ⁊ concedatur hoc patet posita tibi hac papa dormit vel ego sū rome ⁊ admissa postea ꝓpōita hac papa dormit ea dubitare habes ꝓposita ista postea ego sū rome eam tā q̄ falsam ⁊ impertinentē inficiaberis rursus proposita papa dormit illa est concedenda sequitur ex posito cū opposito bene negati e papa dormit vel iohānes est rome sꝫ iohanes nō ē rome ergo papa dormit hec ꝯña ē bona qꝫ a tota disiūctia cū destructiōe vni9 ꝑtis ad pōitionē alterius maior est posita minor contradicit propositioni bene negate ergo cōsequens est concedēdum. In omnes responsiones retroqueri habeant ad idem instans rimandum est in obligationibus

Septimo arguitur eādē

propositionē scis ⁊ dubitas pꝫ de argumento platonis in secūdo capitulo relicto vsq̄ ad hunc locū tu scis denarios in bursa mea esse pa

res patet per discursum pl'onicum et eandem propositionem dubitas ergo scientia et dubitatio sese com patiuntur.

Circa argumenti materi

am varios varie opinantes intuere pro quo supponitur quādo scio du bito in propositione a fronte vel a tergo ponuntur modales composi tas quando interseruntur et huic ver bo esse adduntur diuisas cōstituūt ¶ Secundo supponitur q scire cō munissime accipitur propter cog notatum errori repugnat sicut sci re proprie dictū in essentia. ¶ Tercio supponitur dupliciter cōtingit sci re: Uno mō in vniuersali alio modo in particulari ꝛ impropria forma sci re in vniuersali est confuse et in ge nerali scire e scio in vniuersali quod hec mula demonstrando mula cum grosso ventre quā pregnantē reor quod ipsa est sterilis et hoc nichil a liud est q assentire huic vli vere si ne formidine omis mula est sterilis cuius hec est singularis eodē modo scio i vniuersali papa est rome posi to quod ibi sit q me lateat q3 cer titudinaliter huic assentio omnis homo rome est rome sed hec conse quentia est nulla scio hanc in vni uersali ergo hanc scio scire simplici ter est scire in forma patet ex com muni modo loquendi et secundum exigentiā appellatiōis de scio quod semper incomplexum virtualr sē per fertur regem scio esse hoc ꝛ hoc scio esse regem lōge differunt ad ve ritatem prioris sufficit q illam rē que est rex scio esse hoc excludamus ampliationem de scire sed ad verita tem huius hoc scio esse regem req ritur q sciā q res demonstrata est rex propter appellationem ratio nis ad veritatem huius scio omnē hominē rome esse rome requiritur qd sciā illam vniuersalem secun dum quod iacet in terris pro talib3 procedatur secundum regulam cō sequentialem cōmunem quoniam aliqua consequentia est bona ab a liquo scita eē bona si antecedens est scitum consequens est scitum mo do nō repugnet consequenti sciri ex qua regula talium propositionum veritatis emanent scio omnem ho minē esse animal scio omne astrum supra nos esse supra nos scio om nem hominem in asia esse i asia scio omnem dualitatem esse parem scio alterū contradictorū esse verū scio alterum contradictorꝫ esse falsū pa tet per regulā bene sequitur homo est animal ergo omnis homo est ani mal pariforma bene sequitur hō ro me est rome ergo omnis homo ro me est rome tunc hec consequentia est bona et q̄cuq3 earū demonstrata scita a me esse bona scio antecedens ergo scio consequens et eodem mo do sic dicatur in aliis due propositi ones extra falsificātes contradicūt ergo altera illarum est vera hec con sequentia est bona et cetera. due ꝓ pōnes contradicunt ergo altera illa rum est falsa antecedens est scitum ergo et consequens ¶ Tunc

Ad formam argumenti

platonis in mēnone respondeo scio omnem dualitatem esse pare3 dua litas in bursa mea est dualitas er go dualitatem in bursa mea scio eē se parem vel maior capitur in sen su composito sicut est de virtute ser monis tunc concedo totum antece dens et nego consequētiā quemad modum non sequitur necesse ē om nem hominem esse animal plato est

homo ergo platonem necesse est esse animal si maior capiatur in sensu diuiso consequentia est bona et maior falsa sicut et conclusio et ipsa tantum denotat quod de quocunque enumeratur dualitas de ipso ego scio esse par quod liquet esse falsum cape analogiam omnis homo necessario est aial pro eis homo ergo plato necessario est animal consequentia est bona et antecedens est falsum cum consequente ex istis patet hoc esse verum quod aristotiles dicit in littera quod ego scio dualitatem in bursa sortis esse parem in vniuersali sed non in propria forma ex quo liquet hanc consequentiam esse nullam scio omnem dualitatem esse parem. ergo omnem dualitatem scio esse parem illud non videtur dictis communibus logicorum et rationi conformari opinio buridani illud non placet buridano ymo tenet quod sequitur scio omnem dualitatem esse parem. ergo omnem dualitatem scio esse parem si non sequatur scio omnem triangulum habere tres. ergo omnem triangulum scio habere tres tunc sequitur quod dicendum de nullo triangulo haberem scientiam quia si de aliquo eadem ratione de quolibet ideo de quolibet vel nullo non est dicendum de nullo ergo de quolibet

Confirmatur tunc pari

ratione sequeretur quod licet haberem scientiam de deo de celo de animalibus de sanitate vel egritudine tamen de celo nullam haberem scientiam nec de deo nec de animalibus nec me dicus de sanitate vel egritudine et postea finaliter in hoc stat quod de eadem re possem dubitare secundum vnam propositionem et secundum aliam habere veram scientiam vt data mula cum grosso ventre quam pregnantem arbitror tunc de hac mula habeo scientiam quod ipsa est sterilis per hanc propositionem scitam a me omnis mula est sterilis et cum hoc habeo falsam credulitatem per hanc propositionem hec bestia est pregnans eodem modo de ysochele habeo veram scientiam quod habet tres angulos secundum hanc propositionem omnis triangulus habet tres et falsam existimationem secundum hanc propositionem hec figura est circulus et si denarios in bursa platonis scio esse pares per hanc omnia duo sunt paria et non secundum hanc hec dualitas in bursa platonis est par.

Contra se arguit po-

nendo quod sortes doctus astronomus sit in carcere obscuro et nesciat horas nec sciat determinate quod astrum est supra nos tunc sortes scit aliqua astra esse supra nos et per consequens falsum scitur.

Respondet concedo hanc

consequentiam sortes astronomus scit aliqua astra esse supra nos ergo aliqua astra scit esse supra nos et si arguas nulla astra scit esse supra nos quia nec solem nec stellam arietis igitur. Respondetur negando multas singulares ymo omnes in quibus demonstras astra supra nos scit stellam arietis esse supra nos an scit secundum hanc aliquod astrum est supra nos et non secundum hanc stella arietis est supra nos quia illam in propria forma dubitat et ita demonstratis duobus contradictoriis contingentibus scio alteram istarum esse veram et alteram istarum scio esse veram si queras

que est illa dicitur ꝙ illa que est vera sint ille due papa dormit vel nullus papa dormit sic affirmatiua vera vt ne lateat diceret ꝙ scio affirmatiuā veram nō per hanc papa dormit sed per hanc altera illarum est vera ecce modus buridani hic modus propter apparentias nulli⁹ momenti a cōmuni modo ꝛ aliquantū cū cōmuni ratione deuiat quod sit certus modus intuere veteres dyalecticos ratio est quia in aliis modis possibile necesse et cōtingens i pertinēter se habent ꝛ i illis creberrime ad cōposita ad diuisam et ecōuerso ergo dicendum est in omnib⁹ nisi sit ratio in oppositum item est contra huiusmodi cōmunē conceptionem demōstrata vna propositione dicere hanc scio ꝛ hanc dubito supposito ꝙ termini vniuoce capiantur secundum primum argumentum est scio omnē triangulum habere tres .ergo omnē triāgulū scio habere tres illam cōsequentiam nego quando illa esset bona nō haberet intentum quemadmodū bene sequitur necesse est ens esse deum ergo deus necessario est ens tamen nō sequitur necesse est omne ens esse ens ergo omne ens necessario est ens nego tamen suā cōsequentiam scilicet ꝙ sequatur scio omnē triangulum habere tres ergo omnē triangulū scio habere tres ꝛ do oppositū consequentis cū antecedente nec sequitur ꝙ de nullo triangulo habeā scientiā tanꝙ de scibili remotissio de aliquo habeo scientiam ꝙ non scio nichil scitur nisi complexum sed scientiam de rebus significatis habeo ꝛ de extremis tanꝙ de scibili remoto propter futilitatem confirmationis nō est opus responsione alit a buridano verbo differunt re cōueniunt dicunt in casu buridani quodlibet astrum scio esse supra nos scientiam particulari ꝛ ad veritatem illius sufficit ꝙ habeant scientiam vnius singularis quemadmodum ad veritatē particularis vnius singularis veritas sufficit: ꝛ saluāt cōsequenter ꝙ idē scitur ꝛ dubitatur p diuersas rationes more buridani sic arguunt capiendo particulare iudicium quo iudicatur alterum istorum est verum demōstrando has duas papa dormit ꝛ nullus papa dormit vel illud iudicium est representatiuum alicui⁹ cōtradictorii singularis vel nullius ꝛ confirmatur querendo vt fiat descensus sub li alterū tunc dico scio alterum ꝯtradictoriorum esse verum.

Ad primum argumentū

ꝙ assensus proprie nō representat obiectum eius quemadmodū notitia fortis fortem representat s; nō stando in hoc dicitur ꝙ illo assēsu assentio illi indeterminate et nulli singulari eius assētio huic aliquis homo est in asia ꝛ de qualibet singulari dubitationē habeo cōfirmatio nō mouet quia termini stāt materialiter ꝛ quando caperentur personaliter in idem redit vide in descensu homo albus audiens missam est quid complexum nō licet descēdere sub illo termino homo quia nō denotatur ꝙ predicatū alicui parti subiecti cōueniat sed toti.

Octauo arguitur idē

scis ꝛ dubitas ergo propositum demōstrando illas duas papa dormit ꝛ nullus papa dormit quarū vtra ꝙ est anceps vtranꝗ illarum dubitas patet per inductionē hanc istarum dubitas ꝛ illam illarum dubitas ꝛ scis alteram illarum quia scis ꝙ contradicunt ꝛ ex cōsequēti vna

rarum est vera. Respondetur per propositiones prima est utranque illarum dubito esse veram per rationem ante oppositum liquet. Secunda propositio neutram istarum scis esse veram patet. nec hanc scis esse veram nec illam scis esse verã. Tertia propositio scis alterã istarum esse veram que secũde nõ magis contradicit quam iste homo possibiliter nõ est animal et necesse est omnem hominẽ esse animal secundum aristotelẽ. Quarta propositio hec est falsa dubito alteram istarũ esse veram sensus est hec est michi dubia altera istarum est vera ex quibus quinta propositio sequitur. hec cõsequentia est nulla utranque istarum dubitas esse veram ergo dubitas alterã istarum esse veram sed concludere debes alteram istarum dubitas esse veram cõsequentiam concedo sicut antecedens.

Nono arguitur possibile est sortem scire se errare ergo sortes potest habere assensus cõtrarios probatur cõsequentia posito antecedente quod sciat se errare scit se errare ergo scit se assentire falso vel dissentire vero sine formidine et hoc nõ est possibile nemo potest assentire falso scito esse tale quod patet nemo potest assentire propositioni neutri ut ante dictum est ergo a fortiori neque proponi false nec dissentire quis potest propositioni neutre ergo neque propositioni false antecedens patet quia quis potest scire se errasse ergo possibile est se scire errare cõsequentia tenet dando de inesse illius de preterito

Respondetur per propositiones prima est possibile est sortem scire se errare probatur possibile est quod sortes assentiat huic sortes errat et tunc sic arguo vel propositio cui sortes assentit est vera vel falsa nõ significans sicut est si secundum errat si primum tunc ita est sicut illa propositio significat sortes errat ipsa significat sortẽ errare ergo sortes errat. Secunda propositio possibile est sortem assentire falso et sic assentiendo non errat patet de assensu huius hoc est falsũ que se falsificat. Tertia propositio extra reflectionem nõ est possibile sortem scire se errare patet per probationem cõsequentie principalis ante oppositum quibus patet quod error sic diffinitur est assensus nõ formidolosus false vel dissensus non formidolosus vere vel assensus propositionis assentientem errare inferentis. Et ad argumentum in oppositum cõceditur quod est possibile est sortem scire se errasse ergo tenet a sine dubitatione existimabaz quod extremitates terre celo claudebantur quia sic visu apparet et in hoc me scio errasse ut patet per motum celi circa terram scio quod ego erravi est de inesse in forma et quia aliquid preteritionis habet puta copulã m[9] principalẽ hec nõ quod erat vera ego erro sed non cũ verbo scio sic deponitur error accedit motivũ cogens assentire cõtradictorio propositionis circa quam habebatur error et tunc actualis si fuerit extinguitur si habitualis successive corrũpitur. Contra hoc arguitur posito quod sortes assentiat uni propositioni puta astra sũt paria et ego assentiã cõtradictorio quod uterque habeat apparentias alias casus nõ daretur tũc sic arguo ego scio sortẽ errare vel me errare sed nõ scio sortẽ errare ergo scio me errare supponatur quod dubitẽ sortez

errāre hec cōsequentia est bona scio antecedens & cōsequentiā bonam ergo scio consequens. Respōdetur: si maior capiatur in sensu disiuncto cōsequentia est nulla totū antecedens est verum & cōseqns falsū si in sensu disiunctiuo consequentia ē bona & maior falsa sicut c onsequens.

Decimo arguitur ad idē

posito q a significet alteram istarum homo est asinus deus ē & sit rei veritas q significet hanc deus ē late at te tamen sciendo q alterā significet tunc a scis & dubitas ergo ꝑ positū prior pars probatur hanc ꝓpositionē deus est scis hec propositio deus est est a. ergo a. scis expositorie Secūda pars probatur omis propositio quā nescis esse veram vel nescis esse falsā dubitas a. ē ꝓposicio quā nescis esse verā nec scis esse falsa ergo a. dubitas.

Respondetur a scio esse verum probatur hec propositio per sillogismū expositoriū Secunda propositio dubito a esse verum nō quia hanc homo est asinus dubitē vel illam deus est sed q dubito vtra earū est a Tertia propositio hec est falsa a propositionē dubito esse verā similiter a propositionē dubito esse falsā. Quarta ꝓpositio nulla repugnantia inter dubitationē actualē in sēsu cōposito & scientiā actualē i sensu diuiso nimirū nō ē identitas obiecti & ad argumentū in darii maior est falsa vt patet de ꝓpositione circa quā nō cōsidero me non cōsiderante hanc astra sunt paria maior est falsa et si dicat sic ois propositio quā nescis esse verā nec scis esse falsā circa quā actualit cōsideras est tibi dubia stat maiorē esse falsā stat me actualit assentire huic propter aliquas apparentias sacellū montis est pulcherrimū in parisii & ponatur hoc esse falsū et actualit cōsiderē iam illā ne scio esse veram nec scio esse falsā & actualiter eā cōsidero sed eam minime dubito sed hoc nō euacuat argumentū subiectum maioris restrigi potest quousq maior reddatur vera cōcedo maiorem negata minore. ymo a scio esse verā si caperetur in sēsu composito nego cōsequentiam

Contra hoc arguitur sic

a. scis esse verum ergo aliqd verū scis esse a. cōsequēs est falsū nullam propositionē scis esse a ergo nullū verū scis esse a. cōsequētia tenet a toto in modo ad suā partē negatiue antecedēs patet nec hanc ꝓpositionē homo ē asinus scis esse a nec illā deus est scis esse a. & sic de quauis alia igitur. Respondetur negādo hanc cōsequentiā a. scio esse verum ergo aliquod verū scio esse a. nec ibi est conuersio sed sic scitum esse verum est a in ampliatione subiecto r vt ora significatiue pro suo significato hoc dixeri ꝓpter lucta men inter obligatores in casibus de a & b. posito q a. significet tātū sicut omis homo et b. sicut homo sed de illis i obligationibus hic sūt cōcedende hec propositiones nullā propositionē scio esse a. a. nescio esse idem sibiipsi a. a. nescio esse aliud ab a.

Dubitatur circa litterā

aristotelis in qua dicit si extrema i susū & in deorsū sint finita media esse finita necesse est an deus inter duas species possit creare nouam speciem inferiori perfectiorē superiori nobiliorem hoc est in his

Ifterioribus natura humana est no bilissima gratia exempli ponamus equos proxime accedere queritur an deus possit facere animalia media sic scilicet quod quodlibet erit equo perfectius et homine ignobilius. Et arguitur quod non in his qui non habentur in sacro canone nec ecclesie revelantur nec ex his sequuntur maxime rationibus naturalibus innitendum est hoc est ratoini consonum sed ponere inter illas duas species distante speciem mediam nec habetur in uno dictorum nec inferri potest et philosophi qui naturam rimati sunt negatiue responderent patet ex philosoforum principe in fine huius primi et ubicunque de hac materia loquitur. In oppositum si unum quantum aliud exuperet ut pedale cum semis pedalitatem possibile est dare quantitem maiore minorem et minore maiorem eodem modo in intensione ergo eodem modo dicendum est in perfectiarum nisi ratio emineat.

Confirmatur deus potest facere quicquid non implicat contradictionem sed dare speciem mediam contradictoria non infert ergo deus potest illud facere probatio minoris det aduersarius repugnantiam et istud idem potest collocari rumpendo in oppositum rationem de philosophis si philosophi concessissent deum omnipotentem sicut nos facimus multa concessissent que non habentur in sacro canone que non concesserunt ergo ratio ad probandam partem negatiuam sumpta a philosophis est ineffi cax

Respondetur questio proposita inter speculatiuos viros est probleuma neutrum et rationes hinc inde possunt solui de quanto quantum exedente est proportio arismethica vel geometrica sed unius individui ad aliud alterius speciei proportio nulla reperitur affirmatiua est apparens propterea secundum eam respondeatur supponatur inprimis non esse possibile dare duo individua diuersarum specierum eque essent aliter perfecta suppositio patet per aristotelem octavo methaphisice dicentem species se habere sicut numeri scilicet sic est cuiuscunque unitatis additio numero speciem numeri mutat ergo additio quecunque individuo ipsum extra speciem suam ponit. Isto notato dicitur quod inter quecunque individua specie distincta infinita deus potest producere aliarum rationum infinita saltem sincathegoreumatice deus potest facere substantiam equo perfectiorem minus perfectam homine quam signo a. et iterum potest facere b. individuum perfectius a. minus perfectum homine et sic in infinitum eodem modo inter a. et b inter a et equos infinita producere potest.

Contra hoc arguitur si infinita individua aliarum specierum inter hominem et equum deus potest producere ponitur in esse et tunc sequitur inter extrema finita specierum erit infinita multitudo hoc implicat ergo deus inter duo puncta non potest creare infinitum ut patebit tertio phisicorum primo oppositum est non intelligibile. Respondetur concedendo quod inter hominem et equum infinita individua aliarum specierum deus potest producere ex qua non sequitur possibile esse deum infinitam talem multitudinem producere. Quemadmodum omnes cristiani dicere habent corpus in duplo maius celo deus potest creare deus in triplo et sic in infinitum ergo infinitum corpus maius celo deus potest

creare. Ex quo cócludere nequis q possibile est q deus producat corp⁹ infinitú multi doctiviri dant oppositú cóseq̄ctis cú antecedente sed illi argumento nó enitendo cóclusioné argumenti repu to verá post q̄ nó sequitur contradictio concedédo q inter hominé & equú possibile é creare infinita indiuidua nec est simile de infinito extensiue. Est michi nó intelligibile q inter duo puncta claudatur infinitú magnitudine nó est incóueniens tamen inter duas species infinita idiuidua collocari sed sic equiuoce claudun tur sed sic applicando q in occidente pncretur equus & a prope equú & b. prope a. & c. prope b. & sic c. lineaIiter infinita mititudo & homo in oriente per idé spatiu3 lineale hoc contradictioné claudit sed vltra quodlibet indiuiduú linealiter potest stare ille homo sed nó vltra omnia neq3 collectiue neq3 distributiue ipsis sic remanentibus. Ex illo sequitur q nullus conceptus essétialis duo indiuidua diuersaru3 rationum significat qui ille infinita representet post q̄ est alia cóuenientia essentialis inter hominé & equú reperibilis qualis inter hominem & asinú reperiri nó potest et ab omni cóuenientia essentiali reperibilis est concept⁹ essentialis tales res cóuenientes representans qua propositione negata causam dare nequis quare est vnus conceptus animaliú & non animalis & ligni & nó animalis non omnia representant animalia & tunc sic si aliquis conceptus equos & homines representat propter conuenientiam essentialem ille conceptus omés res possibiles plus conuenientes representabit sed inter hominem et equum infinita sunt indiuidua igitur. ¶ Secundo sequitur licet quodlibet indiuiduú possibile inter hominem et equum deus potest facere tamen impossibile est deum omia indiuidua possibilia inter hominé & equum p̄roducere prior pars patet per assensum sub hoc termino indiuiduum possibile. Forte dicis possibile stat pro illo quod est vel potest produci hoc est falsum et sophisma excludo. ¶ Secunda pars patet quia ponatur q quodlibet indiuiduum possibile deus producat tunc sic duo indiuidua semper distant ergo possibile est dare mediú & sic cósequenter in infinitum qualiter ille diuise debeant poni inesse videas ex paruis logicalibus.

¶ Tertio seq̄t q nullum é genus subalternum proximum generi generalissimo neq3 maxime propinquum specialissimo loquor semper de possibilibus est simile si deus crearet in prima parte proportionali huius hore a perfecti⁹ equo imperfectius homine in secunda parte proporcionali hore b. perfectius a imperfectius homine & sic cósequenter per omnes partes proporcionales eiusdem hore tunc nullú est indiuiduum quod actu est maxime accedens ad perfectionem humanam sed inter quecunq3 actualiter ifinita mediant sed deus potest creare vnum iudiuiduum scilicet f in instanti terminante horam q perit proximum actu hole s3 nullú est f. proximú actu.

¶ Quarto sequitur licet obscure quod de usnon potest ordine retrogrado per partes proporcionales alterius hore corrumpere idiuidua quéadmodú producta súthoc p3 quia i prima hora dabat certú suppositú pductú ipria pte

portionali hore sed deus certa supposita in certis partibus omnino ordine retrogrado non potest corrumpere sed nullam contradictionē. ad hoc intueor quod dato instanti inchoatiuo hore sequentis post productionem quod in illo nullum corrūpat sed immediate post hoc ordine contrario annichilabit sed nullum primo et voco illud instans. g. tūc immediate post g. infinita sunt corrupta. ¶Et ex illo apparet sequi ꝙ ante quālz partem proportionalem hore sequentis est corruptum et sic verifico corruptuz principale quod nō est possibile ꝙ sic corrumpatur sicut producebatur.

Contra hoc arguitur. nō

est possibile quod tot indiuidua producerē in rerum natura probatur quia nō possēt stare nec in mundo vero nec in mundo ymaginario quod patet quia corruptis mille suppositis reliqua possūt replere totum mundum possibilez ergo ista mille non poterant stare cuz aliis. ¶Hic respondetur multifariā primo argumentum non ē ad propositū sed ad philosophiam spectat. secundo postꝙ est propositum et non pure impertinēs dico quod deus potest oīa illa indiuidua ponere in hac aula potest per penetrationem corporum. ¶Et ex illo sequitur quod omnia illa potest ponere in oculo acus patet per penetrationem partium eiusdem suppositi et diuersorum. ¶Tercio dicitur ꝙ omnia illa supposita sine illa penetratione corporum possunt esse in mundo hoc patet si vnū poneretur prope vrbē parisiam et aliud suppositum et propinquum linealiter et tercium secūdo propinquū eodem modo et sic in infinitum eundo vsque ad orientē omnia illa supposita bene stant in mū do possibili sine grauatione situs hic multum facit si glomerentur circa centrum terre omnē locū possibilē occuparent nec hoc est inconueniens sine additione de nouo vel rarefactionē in multitudine infinita plurium equaliū idem argumentum potes facere de oculis talium aīalium fuē infiniti oculi quorum quilz est saltē proportionalis magnitudinis isti oculi possūt sic congregari ꝙ oēm locū possibilē impleant sed in prima parte proportionali vnius hore deus ponat vnū oculum in centro terre in secunda parte proportionali circulum oculorū circa centrum et sic consequenter circa omnes partes proportionales vndiquaque circa centrum in instāti terminante horam oīs locus possibilis oculis est sepultus et oculorum partibus sed quando oculi erant in animalibus neutiquam omnez locum possibilē implebant sed de hac materia tercio physicorum.

Secundo arguitur seque

retur quod homo esset infinite perfectus consequens est falsum ergo et antecedens cōsequentia patet quia inter hominem et equum creabiles sū infinite species se habētes secundū perfectum et imperfectum quarū qualibet homo est perfectior ergo est infinite perfectus consequētia tenet quia nō aliter probamus aliquid esse infinitum extensiue vel intensiue. ¶Respondetur negando consequentiam causa negationis est homo excedit soluz infinita cōtcantia queādmodum bipedale infinitas partes in magnitudine excedit sed ille communicant pedale medietatem eius exuperat pedale cum semis pedale cum tribus quartis pedale cū quattuor quintis et sic in infinitum eodem modo in intensionē forme.

Tercio arguitur ad idem homo est ifinite pfectior equo: ergo est infinite perfectus consequentia tз a tota copłatia vtualit ad vnā partem eius assumptum arguitur homo est in duplo perfectioꝛ equo ĩ triplo ꝛ sic ꝯñt ergo ĩfinite pfectioꝛ Respōdetur ꝙ homo et equus in ꝯparatione pꝛopꝛie dicta nō sunt cō parabiles patet ex septimo phisico rum sed hoc non satisfacit cōmuni modo loquendi dicimus ceruū esse velocioꝛem homine et tamē velocitas opinatur a plerisqꝫ res veloꝛ e t ille res veloces specie differūt vt notum est ꝓpterea concedo antecedens et nego cōsequentiam nec arguitur ab exponibili ad vnam exponentem eius opꝫ exponere. pꝛimo ꝑ infinitum in duplo et in triplo per fectioꝛ et posthac ratione compara tionis foꝛte dicis dictum est inexpo nibilibus ꝙ licet de congruentia ꝓpositio habens plura signa exponi nibilia debet exponi per pꝛius non tñ de necessitate exponat ergo pꝛimo ratione comparationis. Respōdet ꝗ posterioꝛistite arguis sed solū coꝛitas de pꝛopositiōe q̃ ĩ vno sensu est vera et in alio sensu est falsa ꝯcedo antecedēs ꝓpterea quia nulla res de spē eēnali ĩ speciem esſētialeꝫ migrare potest et si infinite crearēt adeo manus homis oibus illis pꝛestaret in perfectione eēntiali quia si optimus homo est melioꝛ optio e quo per regulam topicam quilibet homo est melioꝛ quolꝫ eq̄ et hoc nō est nisi quia indiuia eiusđ spēi omnia sunt equaliter pfecta licꝫ apparentia sit ꝙ binarius duarum aiaꝝ intellectiuarum homieꝫ in perfecti one eēnali trāscendat postꝙ anima hois cū vna eaꝝ sunt equaliter per fecte et hec aia est coꝛpus longe dig nioꝛ sit petis penes quid attēdit no bilitas substantialis Respōdet nobilitas rei est res nobilis sed argui tiue cognoscimus per pđicata pfe ctionalia deus est ens ifinite vigoꝛ infinite bonus et oia pđicata cōmu nia perfectionē ĩpoꝛtātia de ipso v e re enunciantur licet equoce nobi scū ipse sua sapiētia sua bonitas sed sua malicia nichil esse pōt tunc opꝫ capere angelos homines equos angeli sūt spiritus sicut deus creature tamē intelligūt sapiunt boni sūt sed nō per suas essētias de demonibus q̄ essentialiter angeli sunt et de angelis inter se qui specie differunt non est immoꝛandum hoies intelligunt discurrūt tardius ꝙ angeli et quicq̄d perfectionis nobis conuenit angelis attribuimus sola fide credi mus esse angelos hoibus perfectio res et per aristo . in de generatione semper dignificanda est natura nisi vbi limpide in oppositū ratio emineat et quicq̄d pfectionis nobis da mus eis dare ꝯñs est generatio ĩ ho minibus et non in angelis ex pte imperfectionis et non perfectionis emergit alioquin hoies per naturaꝫ conseruare non possunt ex isto patet ꝙ anima intellectiua est deo similioꝛ ꝙ totum compositum sed to tum compositum perfectius essen tialiter est cum quicquid perfectionis anima habeat et cum aliquo ad dito totum obtinet sed homo in per fectione essentiali pꝛoximꝰ deo accedit et pꝛedicata pfectionalia secū dum se vel suas partes habet omia cum anima que species maxime accedat ad hominem me latet in aliis alio modo cognoscendum est equus asino est perfectioꝛ ex velocitate mo tus ex aptitudine ad disciplinaꝫ ex aurium bꝛeuitate circa asinoꝝ et a nimal concludimus asini a tota spe

cie longas habent et aures mobiles inditium est stoliditatis et idē patz in hominibus longas aures habentibus sed argumētum ab vno signo est satis in efficax vt dicit aristotiles in fisonomia in aliis proportionabiliter dicamus ex quo patet q vnus mus cumulo grani est perfectior licet patrifamilias inutilior et vniuersaliter quodlibet viuens quolibet non viuente est perfectius vbi extenditur terminus viuens ad deum et angelos et ad animam separatam.

aggregatum exuperat in perfectione essentiali sed in vtilitate non oportet vt patet de mure et cumulo grani gratia est perfectissimum accidens sed non perfectissimū ens sed gratia materie pfectissima substantia est perfectissimum ens consequentia principalis non valet. licet nigredo sit inferius ad ens non tamen perfectissima nigredo nō est inferius ad hoc totum perfectissimum ens postq̄ assumitur dictio superlatiui gradus negationem includens.

Quarto arguitur aliqua creatura est a deo perfecta sicut deus ergo aliqua creatura est infinite perfecta consequentia non est dubia probo antecedēs nigredo est pfectissima nigredo. ergo nigredo est perfectissimum ens ab inferiori ad superius stat aliquid esse perfectissimum in sua specie similiter in genere subalterno et non in genere generalissimo Et stat aliquem esse perfectissimum in generalissimo et non transcendenter demonstrata nigredine illa est perfectissima nigredo sed non est perfectissimus color albedo que magis participat de lucido nobilissimus color existimatur et nigredo est infimus colorum si propterea inferas quod vlna pāni albi esset melior vlna pāni nigri Respōdetur q hoc non est logicaliter illatum secundo conceditur quia in panno nigro sicut albedo et nigredo simul licet non in eisdem subiectis primis. tercio dicitur q si essent due vlne ex eodem panno et vna precise albedinem haberet in colore et alterā nullam sed tamē nigredinem aggregatum albedinis et sue vlne alterum

Quinto arguitur ad idē noticia dei est ēs perfectissimum ergo propositum antecedēs patet ad distinctionem obiectorum specie sequitur noticiarum et volitionum distinctio specifica vt supra dictu. ergo qualis est proportio obiecti ad obiectum talis noticie ad noticiam erit sed deus quodlibet aliud obiectum infinite excedit ergo eius nóticias qualz aliā īfinite pbatur propositio in qua pendet argumentum puta qualis est proportio obiecti ad obiectuz et cetera quia nisi sic cum noticia dei est res finita eius ad noticiam fortis est aliqua proportio signetur tunc noticia fortis potest tamē augeri quod dei noticie equa euadat Respondetur negando assumptum et negatur illa propositio qualis est proporcio obiecti ad obiectum et cetera. et ad pbationem conceditur q noticia dei est finita entitas et eius dilectio im perfectior essentialiter quam vna musca tamen est longe vtilior habenti et cum ea discedere cum omnibus aliis substantiis a deo sed in infinitum noticiam fortis excedit

post ꝙ ē alterius speciei que per nullam intensionem ei equari potest quemadmodum dictum est de multitudine infinita asinoꝝ respectū vnius equi.

Sexto arguitur de noticiis reflexis et intuitiuis

et hoc sic habeat sortes noticiam intuitiuam albedinis quam signo a. postea noticiam reflexam a noticia habeat quaꝫ limito b/ꝛ sic consequenter in infinitum in illo casu sic arguo ibi est in finita multitudo noticiarum non facientium vnum et aliqua est infinite perfecta igitur prioꝛ pars patet a. est causa actiua b. noticie reflexe mere naturaliter agens ergo b. noticiam reflexam generat et eadem via. Arguitur ꝙ b c producet ꝛ sic in infinitum quod aliqua erit perfectissima. Arguitur sic ad nobilitatem obiecti noticie perfectio emanat a/est noticia spiritualis et qualitas albedo qualitas coꝛporalis ergo a/albedine est perfectioꝛ/a est obiectum b/ergo obiectum b. obiectum a/exuperat et eodem modo disputet ꝙ c/e b/nobilioꝛ ꝛ d ꝙ c/et e/in infinitum est eodem modo oꝛdie retrogrado habeat soꝛ'. noticiam parietis a. et noticiam reflexam illius b/a/est perfectioꝛ b/quia perfectioꝛis obiecti noticia et vltra b/est minus perfectum ꝙ a ergo e/erit minus perfectum ꝙ b/et d/ꝙ e/et sic in infinitum pro argumento quod assumit dubium

Notandum est ꝙ noticia ītuitiua est noticia que

immediate aliquid in se cognoscere vt facialis visio quam de soꝛte habeo noticia que est tactio in sensu tactus olofactio in sensu olofactus et ita in aliis et quelibet talis est discreta suum obiectum cuius est intuitio precise repꝛesentans et perfectissimū genus noticiarum est que libet alia noticia vocatur abstractiua ista distinctio ex verbis apostoli elicitur nunc autem per speculuꝫ in enigmate cognoscimus in patria facie ad faciem facialis et enigmatica cum istis coincidunt

Noticia reflexa ē noticia

noticiam repꝛesentans directa rem que non est noticia significās ꝛ tūc potest dici ꝙ conceptus entis in oꝛdine ad noticias est reflexa sed in oꝛdine ad soꝛtem et platonem est directa vel dicatur sicut interdum dictum est de nominibus non contendamus vel noticia intuitiua sic diffinitur est noticia assensus pꝛoductiua quo assentitur quod pꝛedicatū contingens dicitur euidenter de pꝛonomine demonstrante rem cuius ē noticia ego euidenter assentio huic paries est albus iste clarus assensus sine intuitiua ꝑuia ipsius parietis pꝛoduci non potest: ¶ Tunc ad foꝛmam argumenti cōceditur quod ē infinita multitudo noticiarum reflexarum immediate chategoꝛice pꝛobatur vna est in mente et quelibet eius pars est noticia reflexa et partes sunt infinite vt liquet igitur. ¶ Secunda pꝛopositio non est infinita multitudo noticiarum specie distinctarū in anima experimur eī in nobis quod habendo vnam noticiam directam a/reflectēdo nos super a/per b/noticiam qō remissius a/cognoscimus vel saltem deueniēdo ad octauaꝫ reflexam vna noticia reflexa est omnino remissa illa puta circa quā intellectus minus considerat pluribus intentus minus est ad singla vt supꝛa de perfectiōe

facile est respondere quādo etiam
infinita multitudo cathegorice no
ticiarū argumentū nō habet alas
vt patuit de noticia dei. Forte dicis
si ex perfectione obiecti consurgere
noticiarū nobilitas tunc odium dei
esset perfectius ꝙ dilectio niobes
in filios ⁊ ꝙ opinio aliqua puta ꝙ
deus potest creare supremā speci=
em possibilem ē perfectior scīētia
huius triāgulus habet tres preter
ea aliqua noticia etiā perfectior no
ticia dei quod nō est dicendū patet
de noticia qua intueor deū ⁊ beatā
virginē. Respondetur fundamen
tum est verū ⁊ conceditur ꝙ aliqđ
odiū essentialiter est perfectius ꝙ
dilectio aliqua sed nō est melior ha
bēti cū hoc tamen fateor ꝙ odium
respcū eiusdē obiecti dilectione est
ignobilius. Ad secundū cōceditur
ꝙ aliqua opinio aliquā scientiā in
perfectione essentiali excedit sꝫ nō
in certitudine opinio huius deꝰ po
test facere supremā speciē ⁊ sciētia
istius triāgulus habet tres sūt si=
cut excedens et excessum sicut albū
⁊ animal. Ad tertiū respondeo per
propositiones. Prima est noticia
dei et beate virginis nō est equalr̄
perfecta sicut noticia dei ꝓbatur
differunt specie hoc est obiectorū
distīc concludere potest. Secunda
propositio binarius dei ⁊ beate vir
ginis est essētialiter perfectior deo
se solo probatur quicquid perfecti
onis est in deū ⁊ idem in altero bi=
nario reperitur ⁊ vltra nec valet di
cere deus est īfinite perfectus quia
illo modo pars binarii est infinite
perfecta accipe analogiā de vno in
finito parisius versꝰ orientem ca=
piatur illa pars inter vitriacū et
orientem que est infinita totū in a
liqua acceptione est maiꝰ
¶Tertia propositio nō propterea
ꝯsequēs est ymo nec possibile aliqđ
esse deo perfectius. Quarta pro=
positio cū omnibus istis nego ꝙ sit
ꝯsequens ꝙ noticia binarii dati dei
noticiā dei exuperet in perfectiōe
noticia quanto pauciora represen
tat tanto est limpidior noticia di=
screta specificā ⁊ genericā in nobi=
litate anteit.
¶Contra hanc solutionē principalē
in qua negatur reflectionū infini
ta multitudo arguitur sic suppo=
nendo vnū quod est adeo probabi
le sicut oppositū ꝙ infinitas noti=
cias sicathegorematice aīa potest
habere. ¶Tūc ar. sic prima noticia
reflexa est agens naturale potētie
applicata in ratiōe obiecti sicut pa
ries potentie visiue sed oculo aper
to ⁊ medio illuminato visio causa
tur in organo licet nō percipiatur
ergo prima noticia reflexa aliam
reflexam licet nō percipiamus ꝓ=
dit. Respondetur licet argumentū
habet apparentiā negando assum
ptum nō est simile de visione pari
etis ⁊ noticia reflexa reqritur fre=
quenter libertas cōsiderationis in
directis non et hoc ex naturis terū
aliqualiter declaratur stat me ha
bere noticiā directā sine reflexa vt
liquet et tamen noticia directa est
causa productiua noticie reflexe si
cut reflexa reflexe sed hic animad=
uertendum est in noticiarū reflexi
one estꝰ cōcathenatio secunda pre=
supponit priorem tanꝙ obiectum
⁊ ex cōsequenti tertia secundā ⁊ ter
tia quartā ⁊ sic difficile est multū
atergo in reflexione procedere ex
quo sequitur ꝙ quālibet noticiā
reflexam potest intellectus distin=
cte cognoscere hanc potest ⁊ hanc et
sic de similibus. Secunda propo=
sitio impossibile est quālibet noti
ciam reflexā esse ab intellectu disti
cte cognitā hoc patet supponendo
sicut dictum est in terminis ꝙ nul=

la noticia distincte representat se si quelibet noticia in anima sit distincte agnita cōsequens est ꝙ sit infinita multitudo noticiarum in eadē quia si est a est cognita hoc est per aliam puta b ꝛ tunc queritur a. ergo b est cognita ꝛ sic in infinitū dabis vnā incognitā vel infinitas simul sed si esset vnus intellectus infinite capax actiue a deo specialissime adiutus sicut existimatur ab aliquibus de anima cristi nulla repugnantia est ꝙ ille intellect⁹ infinitas noticias cathegorice hꝫ ita quod est aliqua prima reflexa. sed post quālibet aliā sunt īfinite alie distincte cognite sed cū in reflexione noticiarū sed cuꝫ cathenatio vt dictum est posteriorum ad priores videtur ꝙ ad priorum corruptionem posteriorum sequitur corruptio ꝛ ad remissionem priorum posteriorū sequitur corruptio. quia ad variationē obiecti sequitur variatio noticie. Septimo arguitur si intellectus intuitiue cognoscat aliquas suas noticias eadem ratione suos habitus dinoscere potest cōsequens est falsum ergo ꝛ antecedens cōsequentia apparet quia habitus eque presentiales sunt sicut actus ꝛ eodē modo arguitur ꝙ anima semper intuitiue cognoscatur propter presentiam sui ad se ꝛ deus est vbiqꝫ ꝛ anime in habitu intuitiue naturaliter cognosci potest Respondetur negando assumptum de deo ꝛ habitibus ꝛ distinguatur ꝙ sunt eq̄ p̄sites vel in rōe obiecti ꝛ sic negatur vel ratione propinquitatis loci vel existētie et sic conceditur hoc nichil aliud est dictu nisi ꝙ actus obiectiue mouent deus et habitus vero non ꝛ hoc prouenit ex natura rei partim experientia partim discursu patet quod dictum est de anima dubium est inter doctores an quis de ea noticiam intuitiuam habē potest et potest argui quod non quia si sic aliquid intuitiue cognosceret eius suam animam tunc impartibilem et per consequens speculantes viri fide seclusa illā non dubitarent quē admodum non dubito de extensione rei clare vise consequēs est falsū patet de alexandro pipatetico aīam extēsam opinante et de auerroi vnā in omnibus hominibus existimante respondetur ratio non militat equaliter concluderet quod nullos actus ītueri possumus quod reputo falsū sed in hoc est discrimen inter intuitionem actuum anime et obiectorum corporaliuꝫ aliqua clarius videntur ad extra sed firmius ad intra etiā videndo rem centū pedib⁹ extensam nescio an scit centum pedum q̄ q̄ eam intueor.

Contra hoc arguitur. vbi

dictum est ꝙ non intuemur habitus secūdo huius inquit aristotiles īpossibile est nos hēre h̄it⁹ nobilissios et illos latere nos ergo illos intuemur Respondetur ꝙ ibi aristo. platonem impugnat habitus cōgenitos ponētem dixit scientiam nobis innatam patet ex principio hui⁹ primi vult dicere philozophus īpossibile est nos habere hui⁹modi hītus quin actus inclinant et sic discursiue nos non latebunt. Potest dubitare de visione contra baculū apparenter fractuꝫ video cui⁹ medietas est in aqua et alia in aere et de noticia per quā ego cognosco forte ātego in speculo an sint intuitiue vel non ꝛ patet ꝙ sic ex dictis.

Octauo argui potest per hoc ꝙ si infinita corpora ponantur penetratiue corām te ī debita distantia iā aliquid illorū cognoscis distincte ꝛ nō potior ratio de vno q̄ de alio et

go quodlibet cognoscis similiter si
idē ponatur in infinitis locis vno
loco vnā noticiā potes habere in a
lio aliā ⁊ equalis est ratio in omni
bus ergo infinitas sed de hac mate
ria alibi similiter potes ponere ca
sum ꝙ sortes habeat noticiam ali
cuius obiecti directā ⁊ petatur ab
eo an illā habeat stati respondet ꝙ
sic ⁊ non habet aliā ab illa ergo illa
directa est reflexa ⁊ se distincte re-
presentat. Respōdetur ꝙ primū pe
titur ab eo format actualē cōside-
rationē de sua noticia ⁊ eam intue
tur ⁊ sic habet duas an noticia re-
flexa repñtet hoc quod per noticiā
significetur discursum habens nite-
ris vbi in partem negatiuā appa-
rentia maior est quicquid sit de re-
flectione effigerū in speculis

¶ Finaliter hic dubitatur an noti
cia intuitiua potest sine obiecti p̄-
sentia esse. Respondetur per pro-
positiones prima est noticia intu
itiua naturaliter nō potest esse si-
ne subiecto probatur lumen nō pt
esse sine corpore lumioso ergo nec
noticia intuitiua sine obiecto cōse
quētia tenet quia equalis est ratio
confirmatur quia alioquin possē
habere assensu euidente propositi
onis cōtingentis ⁊ nō per intuitio
nē vel rationē. Secunda proposi-
tio noticia intuitiua potest esse si-
ne obiecto de potentia dei absolu
ta probatur propositio quācunq;
rem deus potest facere mediāte ob
iecto eā mediante se solo potest fa
cere noticiā intuitiuam cū obiecto
de⁹ pōt facere ergo eā se solo pōt facē
sȝ aliq̄ ad nomē ⁊ nō ad rē loqñtes
ↄcedunt illā sed negant deū posse fa
cere noticiaȝ intuitiuā sine obiecto
quia cū obiectū non sit quod per il
lam noticiā nō ituemur dicta res
non est noticia ituitiua ⁊ si nomi-
na significent ad placitū eedem dif

ficultates occurrunt de illa re quā
cum cōmuniter loquētibus com-
muniter appellitemus. Contra se
cūdam propositionem arguitur si
hoc esset verū sequeretur ꝙ noticia
intuitiua quā habeo de sorte po-
test manere sorte corrupto ⁊ tūc in
tuebor sortē qui nō est eodē modo
tactio calidi est ⁊ per cōsequens ta
men calorē qui non est ⁊ sic de aliis
sensibus gustabo dulce ⁊ non est ⁊
comedā panē qui nō est. Responde
tur ꝙ oportet in hoc insidere ꝙ hu
iusmodi verba video audio gusto
ampliant vel nō ampliant si ampli
ent oportet ponere vsq; ad possibi
lia et tunc concedo tales video sor
tem ⁊ sortes nō est quēadmodū cō-
cedi solet intelligo anticristū ⁊ an-
ticristus nō est tango calidū ⁊ illud
nō est illa nichil denotat nisi ꝙ ta-
ctionē calidi habeam hoc est talem
qualitatem que essentialiter est ta
ctio eodē modo de visiōe nec sequi
tur ꝙ comedam aliquid ⁊ illud ni-
chil est comedere vltra gustionē de
notat ꝙ assumatur cibus quod nō
potest esse circa nichil si dicatur ꝙ
huiusmodi termini non ampliant
tales sunt negande video albedinē
⁊ illa nō est tango calidū ⁊ illud nō
est gusto dulce quod nō ē ex quo li-
quet ꝙ diffute respondet gregori-
us cōcedendo hanc video albedinē
sed nō video hoc vel video aliquid
⁊ nō video albedinē in alio casu sȝ
esto ꝙ nō ampliant cōcedere debe
mus habeo noticiā intuitiuā albe
dinis ⁊ illa nō est noticia ampliat si
cut nostro sed ampliatione semota
cōcedamus habeo noticiā intuiti-
uam rei que fuit albedo vel similē
in specie cū albedine

¶ Secundo arguitur si noticia in
tuitiua esset causa effectiua assen-
sus huius hoc pilare est longū pila
re existente propter defectū pilaris

esset causa assēsus oppositi ⁊ sic idē
causaret effectus contrarios respō
detur ad orizan cōcedendo illatū ꝙ
illa noticia intuitiua obiecto nō ex
istente esset causa intuitiua huius
pilare nō est ⁊ eadē causa naturalis
cum altera partiali adiuta vnū ef
fectum producit altera partiali se
iugata effectus contrarius proue
nit noticia intuitiua ⁊ pilare assen
sum producunt sed eadē noticia de
ficiente pilari effectum contrariū
istud nō est verisimile idē inquan=
tū idē naturaliter agens semper ē
natū producere idē nisi per antipe
ristasim itē ponatur pilare ad ma
gnā distantiā seruata entitate no=
ticie intuitiue a deo tunc noticia i=
tuitiua causabit assensū huius pi=
lare nō est ipso existente propterea
dicatꝰ ꝙ semper causat assensū hꝰ pi
lare est rotūdū ac si pilare esset ita
ꝙ pilare nichil causalitatis hʒ circa
huiusmodi assēsus nisi mediate q̄ c
qu id est causa cause est causa causa
ti si illa noticia a deo seruetur eū d
effectū causat quē cū pilari analo
gia est si luna calefaciat mediante
suo calore calore seruato a deo et
corrupta luna idem effectus quo
ad esse caloris producitur e t nichil
facit ꝑsētialitas lune et pono lunā
planetā calefactiuum vel accipe sa
turnum an calor ignis ignem pos=
sit ꝓducē corrupto igne ac si ignis
existeret nō dimico quia sic dicendo
nullum incōueniens est quēadmo
dum animalis producti a sole. Et
hec de primo posteriorum.

¶ Liber primus posteriorum ana
lecticorum Aristotilis siue posteri
oris resolutionis duplicem resolu=
tionem habens solerti castigatione
Magistri Johannis Maioris Pa
risius Impressus caracteribus Jo
hannis lamberti impensis Dyoni=
sii roce. Anno domini Millesimo
quigentesimotercio die vero septē
bris xxi. finem cepit. Laus deo.

